

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A szénior.

Budapest, augusztus 21.

A kabinet széniora: Székely Ferencz igazságügyminiszter ur csinált magának egy jó kis istvánnapi ünnepet és lenyilatkozott a bécsi Neue Freie Pressének. A jámbor szénior ebben a nyilatkozatban ráfogja önmagára, hogy ő a nagyenyedi beszámoló után világosan látja a helyzetet. Szomorú kis helyzet, amelyet senki se lát világosan, egyedül és kizárólag a szénior. Itt vagy a helyzetben vagy a szénior öreg szemében van a hiba. Mint a példabeszéd mondja: ha a paraszt csirkét eszik, vagy a paraszt beteg, vagy a csirke.

Mit lát a szénior világosan? Hát első sorban azt, hogy az ellenzék erkölcsi lehetetlenséget követel a többségtől, ha fejeket vár áldozatul. Lukács és Tisza feje: erkölcsi lehetetlenség a világosan látó szénior szerint. De miért? Felsoroljuk talán, hogy a többség hány-szor rendelte már alája magát hasonló erkölcsi lehetetlenségeknek? Nem fogjuk az összes eseteket felsorolni, de tekintettel a szénior rokkánó memoriájára, főlemlítjük a legeslegutolsó esetet, mikor a többség le hagyta magáról operálni a Khuen-Héderváry Károly fejét, pedig ahhoz ugyan erősen ragaszkodott. Még a szénior is emlékezhetik rá, de a

fiatalabbak semmiesetre sem felejtették még el, hogy a rezolúció dolgában és Auffenberg híres beavatkozása miatt mennyire összeforradtak Khuen-Héderváry Károly és a többség. Valóságos pártösszeesküvés történt, hogy a többség nem fogja eltérni Khuen-Héderváry elejtését s inkább az egész párt ellenzékbe megy, de nem engedi magáról egyszerűen leoperálni Khuen-Héderváryt, nem hagy magának egyszerűen új fejet a nyakára srófoltatni. S aztán mi történt mégis? A többség megtette az erkölcsi lehetetlenséget, engedte magáról leoperáltatni a Khuen-fejet, engedte nyakára srófoltatni a Lukács-fejet — mert rájött, hogy a muszáj nagyobb ur, mint az erkölcsi lehetetlenség. Hát legyen nyugodt a világosan látó szénior, hiába erkölcsi lehetetlenség a Lukács és Tisza fejének feláldozása, a többség mégis képes lesz rá, ha ráparancsol a nagyobbik ur, a muszáj.

Világosan látja továbbá a szénior, hogy a miniszterelnök Nagyenyeden megjelölte a békés kibontakozás útját. Mi volt ez a világos megjelölés? Az, hogy jöjjön be az ellenzék a szünet után a parlamentbe s tegyen úgy, mintha semmi sem történt volna, akkor aztán megláthatja, hogy a többség is úgy tesz, mintha semmi sem történt volna. Hát ez a kis bölcsesség még a

szénior válogatott bölcseségei között is koszorút érdemel. Ennél egyszerűbb, természetesebb és elemibb igazság csakugyan nem képzelhető. A többség júniusban keresztülgazolt alkotmányon és házszabályon, kidobálta a parlamentből az ellenzékét, katonai fedezet alá helyezte az országgyűlést, törvényeket gyártott ellenzék nélkül, rendszabályokat készített elő az ellenzék teljes kiirtására — de azért, ha az ellenzék hajlandó ezeket az apró tüszurásokat feledve, egyszerűen bejönni a parlamentbe, hát a többség nem haragszik tovább és szintén hajlandó elfelejteni a saját bűneit. Az egész világ kaczagja a kibontakozás ilyen naiv gondolatán, a hasukat fognák neveltükben a parlament czimertartó angyalai is: de a szénior a világ legkomolyabb képével mondja el az ilyen bolondságot és azt képzeli, hogy ő találta meg a Kolumbusz tojását. Valóban: Magyarország legnaivabb gyermeke ma az igazságügyminiszter ur, a rövidnadrágos szénior.

Azt is világosan látja ez az ősz gyermek, hogy az esetleges új választások elrendelése egyszerűen fölösleges időrablás volna. Miért fölösleges és miért időrablás? Hát azért, mert a törvényhatóságok többsége a kormány mellett nyilatkozott és nyilvánvaló, hogy az intelligencia a többséggel tart.

Uti kaland.

Irta: Bobay László.

(Utánnomlás tilos.)

Közel egy éve annak, hogy Szeles Ödön, egy budapesti neves pénzügyi főpénztárnoka 300 ezer korona elikkasztása után a fővárosból nyomtalanul eltűnt. A szokásos energiával indult meg a hajszá. Értesítették a nagyobb városok rendőrségét, megküldték a köröző levelet a nevesebb tengerparti kikötőknek, hogy ekként utját vágják a zseniális csalónak.

Hiába volt minden. Szeles ugylátszott valamennyi detektív és nyomozó közeg eszén túljárt. Semmi hír róla. Az eset nyomán támadt rendkívüli érdeklődés kezdett csapanni, már az újságok is jóformán elfelejtették a szenzációs esetet. Csak a detektívek könyvében szerepelt még mindig első helyen Szeles Ödön arc képe, ha nem is csupán az eset érdekességénél fogva, hanem a nyomra vezetőnek kilátásba helyezett ötezer korona miatt is.

Ez volt a helyzet, mikor egy verőfényes augusztusi napon a Budapest külvárosában ügyesen meghuzódó Szeles elérkezettnek látta az időt arra, hogy rejtekhelyét feltűnés nélkül elhagyva átvitorlazzék a szebb hazába.

Az idő jól lett volna megválasztva, mikor a zaj már elült, de elkövette a leendő farmer azt a botlást, hogy egyébként jól megválasztott álöltözékéhez a maga „Sz. Ö.” betűs kalapját vette. Tán az illetékes tényezők feledékenységével számolt vagy nagyon szórakozott volt,

A nyugati pályaudvaron szorongott a jegypénztár előtt Szeles — most már Ormódy — és várta, míg a sor rá kerül. A nagy melegben a többiek példájára levette kalapját a menekülő is, amíg végig törüli verejtékes homlokát és bár ez csak néhány pillanatig tartott, egy figyelmes szemlélő mégis láthatta volna a kalapban levő betűket és a czég jegvét.

A vasúti jegy megváltása után fellelékzett Ormódy és megkönnyebbülve foglalt helyet a bécsi gyorsvonat egy első osztályú felszakaszában, miután némi borraivaló utján megszerezte a nyugodt egyedüllétet.

Még tíz perc volt az indulásig, tán elég idő az N... czég számára egy távirat leadásához, amely Bécsbe restante választ kér arra nézve, hogy Szeles Ödön volt főpénztáros vett-e kalapot a czégnél.

Ezenközben a vonat nagylomhán neki vág céljának. Szeles már nem fél, biztonságban érzi magát.

Bécsben még bátrabban mozog. Siet a veszélyes körletből. Még csak Hamburgig érjen szerencsésen, innét aztán kedvező széllel átkel az igéret földjére.

Az egész vonalon szokott szerencsése kísérni... Bécsből is elindul. Kényelmesen hátradől a bérelt szakaszban és havannája füstje mellett tervezi a boldog jövőt.

Kint a folyosón a szokásos tolongás halatszik. Egy elegánsan öltözött, fess, nagyon esinos hölgy hely nélkül marad; a folyosón áll, háttal Szeles fülkéjének és kinéz az ablakon.

Szeles, a nők mindenkori tisztelője, nem gondolkodik soká, de meg egy fess asszony

sohasem veszedelmes, gondolja, tehát az ajtóhoz megy és feltárva azt, udvariasan kiszól:

— Szabad felajánlanom a szakaszt, nagyságos asszonyom. Egyedül utazom, kényelmesen elférünk ketten is.

— Köszönöm, elfogadom, mert hosszú ut előtt állok és bizony alig kapnék másutt helyet.

Szeles, most már Ormódy, minden gyanuja eloszlik és most már akár egy kedélyes kirándulást is merészelne közbe iktatni, némi érdekes epizódokkal.

Egy darabig a szeme sarkából tanulmányozza utitársnőjét, vajjon érdemes-e azzal behatóbban foglalkozni és megállapítja magában, hogy a bár szerfölött tartózkodó, de nagyon esinos asszony érdemes arra, hogy meghódítása céljából tehetségét latba vesse.

Nehezen indul a társalgás, mert az asszony úgy látszik nem nagyon hajlandó ahhoz, hogy futó, vasúti ismeretséget kössön. Ormódy modora azonban nem azért érdekes, lebilineselő, hogy a jég rövidesen meg ne olvadjon. Hamburgban már mint régi és jó ismerősök szállnak ki a kocsiából.

A nagyváros forgatagában Ormódy bátorságát és hidegvérét teljesen visszanyeri. Előzékenyen kalauzolja az ügyes-bajos emberekkel tömött pályaudvaron a kijárat felé védenezét és már a hangját is megtalálta, amelyen hozzá beszéljen.

— Engedelmet kérem nagyságos asszonyom, hogy mindaddig olyan tapintatlan voltam és utja végső célja iránt nem érdeklődtem.

— Magam sem tudom, hol állok meg és megvallom önnek, hogy csupán csak egy ke-

Szegény öreg gyermek! Magyarázzuk el neki, hogy a törvényhatóságok többsége még nem egyértelmű az intelligenciával s hogy a kormánynyal nem is a törvényhatóságok többsége tart, hanem a szuronyok hatalma. Ugyanazok a szuronyok, melyek kizárták a parlamentből az ellenvéleményt s melyek annyi rendet teremtettek Nagyenyeden, hogy a miniszterelnök ur elmondhassa beszámolóját: ugyanazok a szuronyok jelentik a kormány és a többség politikájának helyeslését is. De vezényeljék vissza a szuronyokat s velük buvik el a kormánypolitika helyeslése is. Nincs ebben az országban valamirevaló szem. a szénior szemének kivételével, mely ilyen határozottan látná a kormánypolitika helyeslését. S ha maga a miniszterelnök csak egy percig is úgy látná a helyzetet, mint a naiv szénior, akkor nyomban feloszlana a parlamentet, mert egy biztos sikerű új választás nem volna olyan fölösleges időrablás, sőt gyorsabb elintézés volna, mint tovább is szuronyok oltalma alatt parlamentesdit játszani.

Egyet azonban csakugyan világosabban hangsúlyoz a szénior, mint többi miniszterhársa. Ő már Nagyenyeden is most megint bécsi nyilatkozatában is nyomtatékosan emlegette, hogy a kormány olyan javaslatokkal akar kiállni, melyekből — mint az aranyesőből — kívánatos manna fog záporozni a szegény magyar hivatalnokai táborra. Ezt a tendenciát valóban látjuk: szeretnék az anyagi érdekeiknél fogva fölön csipni egész Magyarországot. Ez persze a leggyalázatosabb tendenzia és a kormány szemérmesen hallgat róla. De a szénior ezt is kifecsegi. A pólyás szénior, a rövidnadrágos igazságügyminiszter ebben az egyetlen dologban csakugyan világosan látja a helyzetet.

délyes körutazást terveztem annak öröme, hogy válópöröm — no ne mosolygjon, nem az én hibámból — annyi buzavona után szerencsésen végződött. Azért mondom, hogy szerencsésen, mert nemcsak egy unalmas embertől szabadultam meg, hanem egy kellemes örökséggel is meglepett mostanában a gondviselés. De látom, már a kocsiknál vagyunk és azt hiszem, itt utaink elválnak.

— De csak megengedi, hogy ha tovább nem is lehet módomban, de legalább hamburgi néhány napjaimban kalauzolhassam önt ezen, idegenekre nézve éppen nem vezélytelen városban.

— Köszönöm, nem vagyok ijedős természetű és külömben is már jártam Hamburgban, ám ha az magának örömet okoz, velem vacsorázzon a Hotel Internacionálban. Várhat rám ott kilencz óra körül.

— Most tehát Isten önnel, a viszontlátásra, esőkezem kezeit, végtelen kitüntetérem érzem magam. Bátor leszek . . .

Ezzel elváltak. Mindegyik kocsiba szállt és a város irányában elhajtottak.

Ormódy lovai tán utasuk lázas izgatottságát érezték; mintha valami ösztökélte volna azokat, hogy a páratlanul kedvesnek ígérkező találkozóra minden erejükkel siessenek, előre robotgattak.

A szép elvált asszony hanyagul intett viszontlátást előzékeny és kellemes utitársának, akinek lekötözött figyelmé asszonyi hiúságának módfelett jól esett.

Ormódy kocsiján az Internacionál elé robotgott, ahol az elegáns világfi egy Van-lerbilit közönyösségével tünt el az oszlopos hall folyosóin és mint aki dolgában biztos, vissza

A miniszterelnök rapporton.

--- Zártkörű munkapárti gyűlések. ---

Hírek a politika világából.

Budapest, augusztus 21.

Lukács László miniszterelnök holnap délután rapportra járul a korona elé Ischlben, miután már két hónapja nem referált az ország állapotáról, ügyeiről. Valószínűnek tartjuk, hogy Lukács a nagyenyedi beszámoló hangján tesz majd jelentést a királynak, amely hang már ott rezonál a Székely Ferencz igazságügyminiszter nyilatkozatában is. Ez a hang pedig nem a békülés, hanem a harc oktalán hirdetése. Szinte komikus, hogy az aggr. pécsetőr a parlamenti munkára csalogatja az ellenzékét és fennen meri állítani, hogy a közvélemény a kormánynyal tart s így fölösleges a nemzet megkérdése. Pedig hát ez nem egészen így van. Rendes parlamenti működésről addig szó sem lehet, amíg az alkotmányon esett sérelmet valamely uton nem reparálják s amíg Lukács és Tisza helyükről nem távoznak. Ezt mondja meg a miniszterelnök a királynak. Amikor az országgyűlés feloszlását illeti, hát ezt is szívesen látnók, próbálja meg a miniszterelnök ur, ha van bátorsága, bizalma s még rendületlen az optimizmusa. De azt hisszük, erre a lépésre sines kedve, hiába henez az egykor radikális, ma Tisza-huszár szeniorunk, — mert savanyu a szőlő. Félnék a nemzet leűjtő ítéletétől! Szóval az új választást sem fogja ajánlani Lukács az uralkodónak. Hogy mit fog javasolni? — erre sem nehéz a válasz: meg kell tartani a mostani kabinetet s még a szélétől is meg kell óvni a többséget! Ha másként nem megy, — a szuronyok segítségével! Vajjon a legalkotmányosabb fejedelem helyeselni fogja-e ezt a felfogást? — ez a kérdés dől holnap el Ischlben.

Híreink itt következnek:

A király Magyarországon.

Bécsből jelentik: Udvari körökben, egész határozottsággal beszélnek, hogy a király az ősz

sem pillantott utitársnőjére, hogy annak fogata is közeledik-e.

De ha biztos volt a dolgában Ormódy, biztosabb volt a szép asszony abban, hogy az arany halacska buta boldogsággal uszkál a hálóban és a horgot is akkor kapja be, mikor ő akarja. Megugrolott, mikor látta, hogy Ormódy kocsija az Internacionál előtt megáll és utitársa a szállóban eltűnt. Két órája van kilencz óráig. Addig némi ügyeit is elvégezheti és marad ideje ahhoz is, hogy elkészüljön a kellemesnek ígérkező vacsorához; mert ma kétségtelenül pazarul fog vacsorázni, a kaland őt is nem kevésbé izgatta. . .

Még nem volt kilencz óra, mikor Ormódy elegáns, elsőrendű szabó ügyességére valló öltözetben megjelent a szálló étkezőjében és egy asztalt lefogalt egy eléggé félreeső sarokban. A hajlongó pincézerek látva, hogy nagyon előkelő vendég elkerülni, diszkrétan magyarázták, hogy a nehéz selyemfüggönyvel a kellemes sarok az avatatlan tekintetek elől teljesen elzárható. Ormódy tudomásul vette a dolgot és most már kétszeresen örült a szerencséjének.

Mindent megrendel, előkészített és izgatottan figyel a bejárat irányát.

. . . Nem csalódott. Alig negyedóra múlva megjelenik a küszöbön a szépségével és keresetlen egyszerűségével feltűnést keltő asszony. Gyorsan áttekint a termen és habozás nélkül az eléje siető Ormódyhoz megy. Aztán helyet foglal a kedves figyelemmel fölterített asztal mellett.

Csakhamar élénk beszélgetés indul meg közöttük. A pompás vacsora és behűtött italok kölcsönösen megoldják a szívet és nyelvet.

elején néhány heti tartózkodásra Gödöllőre utazik.

Lukács László ischli útja.

Mint Bécsből jelentik, Lukács László miniszterelnök, aki családjával együtt Tátralómniczból ma odaérkezett, a Magyar Házban szállott meg, s délelőtt 11 órakor fogadta a felség személye körüli minisztérium jelenlegi vezetőjének, Révy Ferencz miniszteri tanácsosnak jelentését. A miniszterelnök meglátogatta gróf Berchtold közös külügyminisztert, akivel a delegációk ügyéről, s a külpolitikai helyzetről tanácskozott egy óra hosszáig. A delegációkat szeptember hónap 27-ére hívják össze, de előzőleg több közös miniszteri tanácskozás lesz, amelyen fontos költségvetési ügyeket, többek között a még mindig függő ügykérdést intézik el. Este a miniszterelnök elutazott Ischlba és holnap külön audienciáit számol be a királynak a belső politikai helyzetről, másrészt pedig a delegációk ügyeiről előkészítéséről. A miniszterelnök kihallgatása délelőtt tizenegy órakor lesz. Lukács délben részt vesz az udvari ebéden és este családjával együtt Gasteinba utazik hosszabb üdülésre.

Székely Ferencz nyilatkozata.

Székely Ferencz igazságügyminiszter a „N. Fr. Pr.” budapesti levelezője előtt így nyilatkozott:

— Az ellenzék folyton hangoztatott követelése, — mondta az igazságügyminiszter, — hogy Lukács miniszterelnök és Tisza István gróf hagyják el helyüket, csak azt igazolja, hogy az ellenzék még mindig súlyosan téved a helyzet megítélésében. Egyenesen erkölcsi lehetetlenség, hogy ez a követelés beteljesedjék. Ez annyit jelentene, mint-hogy ha a munkapárt önmagát dezavualná. Erre pedig éppenséggel semmi oka nincsen. A miniszterelnök megjelölte a kibontakozás útját. Az ellenzék jöjjön el a képviselőházba, vegye ki a maga részét a munkában és grózdíjék meg róla, hogy a többség erőszakoskodásáról szó sincsen. Csak arról, hogy a parlamenti anarkiának véget vessünk.

Az esetleges új választásokról következőleg lelekedik az igazságügyminiszter:

— Arra sinesen ok, hogy a képviselőházat feloszlassuk és új választásokat rendeljenek el. Az ország hangulata kétségtelenül mellettünk van. A törvényhatóságok túlnyomó többsége és az időközbeni választások a választólözönység rokonszenvéről tanuskodnak. Az ország ismeri a koalíció munkáját és teljesen kijózanodott. Ezért hát nincsen szükség többé időrabló kísérletezéshez.

A hangulat emelkedik. Ormódy a büvös asszony közelében már szerelmesnek érzi magát, midőn megszólal:

— Usodálatos az ember természete, én, aki ösztönszerűleg kerültem mindig a nőket, most hirtelen, jóformán minden átmegem nélkül, elsőrendű tisztelőjük és rajongójuk leszek. Megbocsát, ha elhuzom a függőnyt, gyűlölöm az avatatlan tömeget.

— Ne, azt ne tegye, mert szerelmes párnak vagy szökevényeknek gondolnának bennünket, ezt meg már mégsem akarom.

Midőn azonban a férfi közelebb húzódott hozzá, hagyta, hogy a puha kezét az övébe fogja, megelégedett azzal az óvatossággal, mikép figyelte, nehogy az emberek észrevegyék a dolgot.

— Miért olyan nyugtalan, nagyságos asszonyom, hát nem lenne egyszerűbb, ha a függőnyt elhuznánk, minthogy folyton attól kelljen rettegnie és figyelnie, hogy meglátják és szerelmes párnak gondolnak bennünket? . . . Így, bátran. . . ne féljen . . . hisz mellette állok én . . . Már megint az embereket nézi . . . No tessék, most már integyet, csak nem ismerőse az a két alak, aki belépett? . . . Hát szóljon legalább! . . .

Az asszony azonban nem hallgatva már szerelmes lovagja áradozását, midőn látja, hogy észrevették őket, feláll és így szól:

— Szeles Ödön, önt a törvény nevében letartóztatom. Női titkos rendőr vagyok. Ne mozduljon, mert a rendőrség emberei gyorsabbak lesznek önnél, úgy is hiába volna.

A többi pillanat műve, a két markos hamburgi detektív közre fogja a delinkvenst és a kaland itt végződött . . .

Ellenzéki népgyűlések.

Alsólendván és Lendvavásárhelyen a szövetszert ellenzéki pártok vasárnap népgyűlést tartottak. Mind a két népgyűlésen megjelentek *Eitner Zsigmond*, *Szmracsányi György* és *Huszár Károly* orsz. képviselők is, akiket nagy lelkesedéssel fogadtak. Dr. *Filkor Márton* ügyvéd nyitotta meg az alsólendvai népgyűlést, amelyen *Eitner* nagy tetszősége között ismertette a parlamenti elmúlt eseményeket, majd *Szmracsányi* mondott beszédet. Végül *Volper Pál* plébános indítványára határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a népgyűlés a kormány erőszakosságait elítéli és a kerület munkapárti képviselőjének, *Hajós Kálmán*nak bizalmatlanságot szavaz.

Nehrebeczky kerületében.

Ungvárról jelentik, *Nehrebeczky György* Ungvár város országgyűlési képviselője a jövő hét elején tartja meg beszámolóját. *Nehrebeczky* beszámolója elé rendkívül nagy érdeklődéssel tekintenek, mert tudvalevően ő volt az egyetlen képviselő, aki június 4-iki események után a munkapárt kötelékéből kilépett. A választó polgárság *Nehrebeczkyt* nagy ünneplésben fogja részesíteni.

Az ügyvédség akciója.

Brassói tudósítónk jelenti, hogy a brassói ügyvédi kamara ma délután négy órakor a törvényszék esküdtszékéi termében negyvenhét kamarai tag kivására rendkívüli közgyűlést tartott. A kamara román tagjai teljesen távolmaradtak, a szász ügyvédek közül is csak kettő jelent meg. Dr. *Mandl* felszólalásában intette a közgyűlést, hogy a politikától tartózkodjék. A közgyűlés ezután huszonnyolc szavazattal tizenkilenc ellenében a kormány és *Tisza István* erőszakos politikáját elítélte és tiltakozott a további erőszakosságok ellen.

Munkapárti beszámolók.

Aradról táviratozzák: A nagypécskai kerület országgyűlési képviselője, *Herczeg Ferencz*, Szent István napján mondta el beszámolóját a választóközönség nagy érdeklődése mellett. A beszámoló nagy érdekességet ad az a körülmény, hogy a kerületnek meglehetősen erős függetlenségi pártja, amely még az utolsó választáson közel hétszáz szavazatot hozott össze a Justh-párti jelölt mellett, ezuttal tüntetőleg kereste az alkalmat, hogy a kerület munkapárti képviselőjéhez bizalommal közeledjék. Még a beszámoló előtt *Katona Antal*, a függetlenségi párt elnöke, nyolczvan tagu küldöttség élén járult *Herczeg Ferencz* elé, mely küldöttség egy községi ügyet ajánlván a képviselő figyelmébe, egyben azt a kijelentést tette, hogy a kerület függetlenségi polgársága a parlamenti események hatására alatt most már bizalommal közeledik képviselőjéhez. Élénk helyesléssel fogadták a képviselőnek főképpen függetlenségi hallgatói a beszámoló beszédnek azt a részét, amelyben a képviselő a békés kibontakozás eshetőségeit fejtegetve, azt a kijelentést tette, hogy az ellenzéknek nem szabad a munkapárttól emberileg lehetetlen dolgot követelnie. Lehetetlen pedig, hogy a munkapárt, amely hatvanhét óta az országnak legegységesebb és legerősebb pártja, a kisebbségnek engedje át azt a hatalmat, amelyet a nemzet ráruházott. Lehetetlen továbbá, hogy felajánlja vezéréi fejét az ellenzéknek, vagy hogy újra feltámassza az agyonvert obstrukciót. A béke lehetőségét nem a rombolásban, hanem a közös munkában, mindenekelőtt a választójogi reformnak a megalkotásában látja. Az osztályparlament-féle jelszó politikával polemizálva, megállapítja, hogy a pécskai kerület választóinak kilencven százaléka kigazda s természetesnek találja, hogy a mi agrárius országunkban a politikai hatalom a gazdaosztály kezében maradjon. Híve a nagy mértékű demokratikus jogkiterjesztésnek, de az értelmiség vezető szerepének és a magyar nemzeti szupremáciának megvédését szükségesnek tartja. A gyűlésről üdvözlő táviratokat küldtek *Tisza Istvánnak*, a miniszterelnöknek és *Zselénzski Róbertnek*, a megyei munkapárt elnökének. A beszámoló követett lakomán nagy számmal vettek részt a függetlenségi párt hívei.

Enyingről jelentik: *Szász Károly* országgyűlési képviselő vasárnap mondta el kerületének székelyhelyén beszámolóját. Kijelentette, hogy ha az ellenzék ott akarná a dolgokat folytatni, ahol abbahagyta, a munkapárt erejének és igazának érzetében mindent el fog követni a parlamenti rend végleges helyreállítására s ezzel a parlamentárizmusnak és az alkotmányosság megvédésére. A választói jog reformját az egész munkapárt óhajtja s minél előbb keresztül akarja vinni; az új választó

tójogi törvény nem lehet más irányu, mint szabad elvű s nem szabad másnak lennie, csak olyannak, hogy a nemzet vitális érdekei megóvassanak a magyar értelmiség vezető szerepének biztosításával.

Pinczehelyről jelentik: *Kammerer Ernő* országos képviselő, folyó hó 18-án a pinczehelyi kerület legnépesebb községében, Tamásiban a választók nagy tömege előtt beszámolót mondott. Fejtegetéscit, amelyekben a június 4-én és később történt eseményeket részletesen előadta, hallgatósága meglegeződéssel vette tudomásul. A jövőt illetőleg kijelentette, hogy a békét óhajtja és a béke kedvéért akár abdikálni is kész minden politikai szereplésről, mert ilyen nagy dolgoknak lehetett részese. Ennek azonban két feltétele van: az elért eredmények, a parlament békéje és rendje fennmaradjanak és eljárásának önzetlenségét, hazafiságát s szükségesség voltát senki kétségbe ne vonja. Az in integrum restitució ellen, amely ismét a parlamenti anarchia és obstrukciók szegénytelen állapotát jelentené, a végtelenségig ellenáll. Választói biztosították bizalmukról és ragaszkodásukról.

Nagyszalontáról jelentik: Föltűnést keltett az a híradás, hogy milyen indokolással némitotta el a szalontai főszolgabíró a munkásság tiltakozó szavát s milyen nagy apparátussal készült a közigazgatás gróf *Tisza Kálmán* 25-iki beszámolójára. Most újabb részleteket közölnek a vasárnapi beszámoló előkészületeiről. Tegnap óta a nagyszalontai csendőrség sora kihallgatja — senki sem tudja mily czímen — azokat a munkásokat, akik aláírták a népgyűlést kéri ívet. Valamennyit megfenyegetik a letartóztatással s valami régi miniszteri rendeletről beszélnek, amelynek alapján a közigazgatási hatóságoknak állítólagos joga van a „gyanus” elemeket politikai mozgalmak idejére őrizetbe venni. A közigazgatást főként a munkásságnak augusztus 25-én követendő magatartása érdekli s mivel a csendőrök ezt nem tudták kivallatni: a szocialdemokrata-párt helyi szervezetének bizalmas ülésére — amelyen még tagok sem vehettek részt, csak a vezetők — becsempészte magát az itt időző pesti detektívek egyike, az egész bizalmas értekezletet kihallgatta s másnapra már jelentést tett róla. Újból megkezdődött azután a vallatás a csendőrség a detektív által bementett taktikai megállapodásokra vonatkozólag s így derült ki, hogy egy detektív jelen volt a szigorúan bizalmas értekezleten. A munkások most mindenestre taktikát változtatnak s az új megbeszéléseken már aligha fog detektív is részt venni. Munkapárti körökben máris óriási az izgalom s a munkások és a függetlenségi érzelmi polgárság mozgolódására elhatározták, hogy a beszámolót zárt helyiségben, a Központi szálló színháztermében tartják meg. A csendőrséget megerősítik, egy sereg detektív is érkezik részben Gesztről, részben Budapestről.

Veszprémből jelentik: *Holitscher Károly* orsz. képviselő kedden tartotta a beszámoló beszédét *Rede* községében. A körülbelül nyolczszáz főnyi hallgatóság a beszámolót meglegeződéssel vette tudomásul. *Holitscher Károlynak* bizalmat szavaztak, a miniszterelnöknek és gróf *Tisza Istvánnak* pedig táviratilag fejezték ki üdvözlőiket.

Kálmán Gusztáv kereskedelemügyi államtitkár ma este fél tíz órakor választói körébe két napra *Kolozsvárra* utazott. Az államtitkár holnap délután beszámolót mond a városi vígadó nagytermében.

Szuchányi Ferencz a csengeri kerület képviselője folyó hó huszonötödikén tartja meg beszámolóját.

Pirkner János a zombolyoi kerület képviselője szeptember elsején mondja el beszámoló beszédét.

A nagyenyedi ezéző után.

A kormánypárti sajtó megkísérelte letagadni és megezőfolni a nagyenyedi beszámoló alkalmával történt rendőri tulkapásokat. Ezzel a sok czáfolattal szemben *Asztalos Kálmán* dr. a következő nyilatkozat közzétételére kért föl bennünket:

„A munkapárti könyvatos czáfolataival szemben igazolom, hogy mindaz, ami a nagyenyedi beszámoló alkalmából *Incze Miklós* rendőrkapitány-nak a szerkesztésben megjelenő „Alsó Fehér” című lap ellen megkísérelt cenzurájára s a lakásomra kitérített zászló karhatalommal történt ellátolására vonatkozólag a fővárosi lapokban megjelent, a valóságnak teljesen megfelel.

Az is igaz, hogy házjog megsértése miatt bünyádi eljárást tettem folyamatba.

A csendőrszuronyokkal együtt elpárolgott a nagy munkapárti bátorság, de a megtörtént törvénytelenségeket gyávan letagadni nem lehet. Nagyenyed, 1912. augusztus 19-én.

Asztalos Kálmán dr., ügyvéd, Alsófehér vármegye tb. ügyésze.

Kaptuk a következő sorokat: „E lap hasábjain olvastam, hogy a nagyenyedi beszámoló alkalmával, hogy a küldöttségek száma nagyobb legyen,

a környékbeli jegyzőket, bírákat és utkaparókat berendelték tisztelgés czéljából. Hogy berendelték, azt nem vonom kétségbe, de hogy a községi jegyzők tényleg meg is jelentek volna a tisztelgésen, azt már kétségbe vonom. A jegyzői kar ma ily czélokra meg nem kapható, mivel a budapesti kongresszuson a beszámoló miniszterelnöktől fizetésjavításra és családi pótlékra vonatkozólag nyert válasza után kimondta, hogy minden politikai ténykedéstől ezentul távol tartja magát. Ezen határozat betartását az erdélyrészi jegyzőktől is elvárjuk; hadd menjenek tisztelni az utkaparók, finánczok és zsandárok, akiket fizetésjavítás és családi pótlékban részesítettek. A beszámolóknál is általában csak ezek asszisztáljanak. Zs.”

A szerbek a kormány ellen.

A magyarországi és horvátországi szerbek párt. árnyalatbeli különbség nélkül közös gyűlést tartottak tegnap Budapesten a Continentál-szálló különtermében. Az értekezleten a szerbek egy radikálisok, mint az önálló pártiak, a demokraták és a liberális szerbek nagy számmal képviseltették magukat. Elnökké egyhangulag *Jaksics Mikutin* érseki helynököt, jegyzökké: *Nedelkovic Milán* tanárt (*Karlóca*) és dr. *Sztojanovic Bogdánt* (*Zágráb*) választották meg. Az értekezleten heves vita támadt a kormányhoz amaz intézkedéséről, melylyel a szerbek egyházi autonómiáját fölfüggesztette. Az értekezleten nagy feltűnést keltett *Tomics Jásának*, a szerb radikálisok ismert vezérének az a bejelentése, hogy lemond a radikális párttól kapott megbízatásáról s állását az értekezlet rendelkezésére bocsátja azért, hogy az autonómia visszaszerzésére, irányuló küzdelemben a szerbek egységes állásfoglalását biztosítsa. A gyűlés az izgatott hangulatban nem hozott érdemleges határozatot, hanem úgy döntött, hogy e hónap 20-ára Ujvidékre újabb gyűlés hívassék egybe, hogy ott a függő kérdéseket nyugodtan megbeszéljék s a kormány intézkedése ellen való tiltakozásuk hathatósabbá tételére a szükséges teendőket megállapodjanak. Az ujvidéki értekezleten szintén az összes pártok képviseltetik magukat.

Budapest, augusztus 21.

Szögyény-Marich László Bécsben. Bécsi jelentés szerint gróf *Szögyény-Marich László* berlini osztrák és magyar nagykövet ma *Wilhelmhöhéből* Bécsbe érkezett.

Gróf Berchtold Lipót kintüntetése. A hivatalos lap keddi száma közli, hogy a király *Ungarschitz* gróf *Berchtold Lipót*ot, a cs. és kir. Ház és külügyek miniszterét az aranygyapjas rend lovagjává kinevezte. — *Bécsből* jelentik: Gróf *Berchtold* közös külügyminiszter a napokban délmagyarországi birtokára utazik, ahonnan e hó végén *Sinajába* megy, *Károly* román királyhoz kihallgatásra.

Jakabffy hivatalában. Félhivatalosan jelentik: *Jakabffy Imre* titkos tanácsos, belügyi államtitkár visszaérkezett szabadságáról és átvette hivatala vezetését.

Beöthy László üdvözlése. *Beöthy László* kereskedelemügyi miniszternél abból az alkalomból, hogy a király valóságos belső titkos tanácsosa nevezte ki, ma délelőtt 11 órakor a kereskedelemügyi minisztérium tisztikara nevében *Kálmán Gusztáv* államtitkár, *Stettina József* államtitkár, *Hoszpótzky Alajos*, *Péterffy Lajos*, *Hartiig Sándor*, *Lers Vilmos*, *Papp Árpád*, *Daróczy Lajos*, *Hollán Sándor* és *Emich Gusztáv* miniszteri tanácsosokból és *Próhászka Lajos* és *Fenyvessy József* osztálytanácsosokból álló küldöttség jelent meg; amelynek nevében *Kálmán* államtitkár üdvözölte a minisztert, aki meghatóttan köszönte meg az ünneplést. Ezután a magyar királyi államvasutak igazgatósága részéről *Marx János* elnök, *Hegyesalmy Lajos* elnökhelyettes, *Szűsbely Kálmán* igazgató, *Geduly Gyula* igazgató, *Kiss János*, *Horánszky Gyula* és *Papp János* igazgatóhelyettesekből álló küldöttség tisztelgett, amelynek nevében *Marx* elnök köszöntötte a minisztert. *Beöthy* feleletében többek között azt mondotta: Már akkor, amidőn szerencsés voltam ezen állást átvenni, tudtam jól, hogy tárczámnak egyik legfontosabb része a vasuti ad-

minisztráció ügye s meggyőződés volt, hogy önkben itt is biztos támaszra talál. Örömmel konstatom, hogy olyan személyzet felett rendelkezünk, amelynek képességei és jóakarata egyaránt biztosítja a vasúti adminisztráció helyes funkcionálását és mindazon nagy érdekek kielégítését, amelyek a magyar államvasutaknak egy a közgazdasági, mint a társadalmi élet terén kifejtendő hivatásához fűződnek. Amidőn ebből az alkalomból is eddigi buzgó működésükért őszinte köszönetem és a jövőre nézve bizalmamnak adok kifejezést, nagyon kérem, hogy jövőre is nem csak kötelességükhez híven, de azon tulmenőleg is igyekezzenek a gondjaikra bizott nagy intézmény érdekeit megővni. (Lelkes eljenzés.)

Samassa József †

1828—1912.

Samassa József, Eger bíboros érseke meghalt. Hosszu közéleti és egyházi tevékenység után hunyta le Szent István-napjára virradóra örök álmra szeméit. Halála nem jó váratlanul és mégis az egész ország népének megdöbbentő, fájdalmas gyásza kondul még szomorú harangszóként a legmagyarabb főpap halottas ágyánál.

Valami egészen különálló szempontból kell visszatekinteni Samassa József bíboros érsek nyolcvannégyesztendő életére, amely nem volt olyan, mint a többi főpapké, szóval tulment, felülemelkedett azon az erősen határolt körön, amely az egyházat az országtól elválasztja és valami sajátosan egyéni, tipikusan magyar élet volt, mint a Pázmány Péterek és Martinuzziak nagyszerű élete. Samassa Józsefnek egészen különálló helye volt a magyar katolikus egyházban és talán a legegyszerűbben jellemezhető azzal a kijelentéssel, hogy ő volt az egyetlen nagy magyar főpap, aki elsősorban volt magyar és csak azután az egyház főpapa. Valahányszor csak az ország és az egyház érdekeit kellett összeegyeztetni, mindig az ország, a nép érdekeit tartotta szem előtt, liberális lelkében a legförténelmibb magyar egyéniség lakozott és emellett meg tudott maradni az egyház puritán jellemű, hithű, minden áldozatra kész fiának.

Még nagyon is közel áll hozzánk, még elevenen itt él alakja a köztudatban és így még igen nehéz őt abból a perspektívából megítélni, amelyből a nagy egyéniségeket ítéli meg a kortörténet s amely az egyedüli Samassához méltó módja a megítélésnek. Hatvan esztendő töltött az egyház szolgálatában és jellemző, hogy még most, a legutóbbi években is állandóan úgy gondoltak reá Bécsben, mint egy nyakas, törhetetlen magyarra, akiben az udvar iránti lojalitást mindenkor légyózi a nép, az ország és a hazája iránti szeretete s majdnem egy kalap alá sorozták a rebellis magyarokkal akkor, amikor Kossuth Lajos temetésén, mint az egyedüli magyar katolikus főpap megjelent és félretelva minden álszenteskedést, meghatódottan ment a legnagyobb magyar koporsója után.

Politikai hitvallásában törhetetlen Deák-párti volt, sőt ez már valamivel több volt, mint politikai hitvallása, ez az ő legtisztább, legbecsületesebb érzése volt, amely érzés őt odafűzte hazájához, annak erkölcsi és szellemi életéhez. Deák Ferencnek legközvetlenebb környezetéhez tartozott mindvégig s az öreg urnak legbensőbb, igaz társa volt.

A pap, a politikus és a tudós egyesült benne, hogy együttesen, egy harmonikus egységben megalkossák ennek a nagy főpaprak a mindenkitől különálló, sajátos, magyar egyéniségét. Felülemelkedve a kicsiségeken, csak a nagy, humánus, igazán emberi szempontokat látva tudott megmaradni az egyház főpapjának, aki megtalálta a kapcsolatot a mindennapi élet és az egyház között, a nyugateurópai felvilágosodottság és a kétezeréves hit között, valami ideális hite volt és ebben a hitben egyesült minden, a hazaszeretet, az ész, a gondolkodás, az Isten és a béke igéje. Schasem titkolta, hogy mit gondol és mit érez, ha a magyar nép érdekeiről volt szó, mindig felemelte messze hangzó

szavát és ebben is csak talán egyedül Schlauch Lőrincz, Nagyvárad bíboros püspöke volt az, aki hozzája volt hasonló a magyar főpapak között.

Nagyszerű egyéniségéről elgondolkodva kétszeresen fájdalmas az a gyász, amelylyel most egy ország áll Samassa József ravatala köré. Nemes alakját, amely most eltűnt közülünk, valami történelmi levegő szálldogálja körül, az ősi magyar föld levegője ez, amelyből Samassa József lelke kisarjadt, hogy gyönyörű példaképpen világítson be egy életen keresztül egy erős fény sugarral Magyarországot örökkön harczoló, kétkedő, vajdó társadalmába.

A haldoklás.

Samassa bíboros-érsek a tavasszal kezdett el gyöngölködni. Áprilisban még fölutazott Egerből Budapestre, ahonnan június közepén tért vissza. Akkor már nagyon megfogyatkozott testi ereje. Egy-két sétakocsizást még tett, de a betegség hamarosan ágybadöntötte a különben ritka ellenálló képességű főpapot. Julius közepe óta már ki sem mozdulhatott az ágyból. *Leube, Kéty, Bartha, Purjesz* egyetemi tanárok, *Lénárd Zoltán, Rónay Gusztáv* fővárosi orvosok és *Turtsányi Gyula* megyei főorvos, mint házi és kezelő orvos állandóan gyógykezelték, de az orvosi tudomány már nem segíthetett a nagybeteg főpapon. Egy héttel ez előtt áldozópapságának hatvanéves jubileumát érte meg Samassa, de gyémántmiséjét már nem mutathatta be. Oltárt állítottak a nagybeteg szobájában s az érsek áhitatosan hallgatta a titkárija által végzett misét. A bíborosérsek páratlan agilitását és pontosságát jellemzi, hogy az utolsó időkig mindenre volt gondja. Irodáigazgató kanonokjának *Ridarsik Imrénének*, sirogós felterjesztésben szerezte meg huszéves szolgálata jutalmául a prépostságot. Az üdvkivánatokra, mik gyémántmiséje alkalmából érkeztek, köszönő iratokat küldött, még a háztartás apró-cseprő teendőiről is ő maga rendelkezett a mult hét utolsó napjáig. Augusztus 8-án ünnepiesen fölvette a szentségeket, szép latin beszédben bucsuzott el papjaitól. Utolsó három napjában is folyton papjait intette, papjaitól bucsuzott lázálmai közepette.

A halál éjszakája.

Mint Egerből jelentik, hétfőn délben, tizenkét órával halála előtt, előimádkoztatta titkárijaival a másnapi zsolozsmát. Este hat óra előtt magához kérte koadjutorát, *Szmracsányi Lajos* érseket és melegen bucsut vett tőle s megkérte őt és orvosát, hogy maradjanak vele egész éjjel. *Éjszaka háromnegyedeig órák* fájdalmas agónia nélkül, panasztalanul, esőndes szenvedés után meghalt. Negyven nap híján nyolcvannégy esztendő volt a bíboros érsek, aki Nagyboldogasszony napján szeretett volna meghalni; a végzet azonban úgy hozta, hogy a Szent István király alapította egri egyház főpapa a Szent István napjának első órájában hunyja le szemét. Éppen nyolczadik évfordulóján annak, hogy felszentelte a nyiregyházi templomot, melyet ő építtetett.

Megszólalnak a harangok.

Samassa József bíboros elhunyt perczeiben, éjjel háromnegyed 1 órákor az összes egri templomokban megszólaltak a harangok és egy óra hosszat zúgtak. Reggel a bíboros haláláról táviratilag értesítették a pápai udvart, a király kabinetirodáját és a kormányt. Az egri egyházmegye összes templomaiban a Szent István napi ünnepi misék után gyászmiséket tartottak. Eger utcái telvék gyászlobogókkal.

A király részvéte.

Samassa József elhunyt alkalmából ő cs. és apostoli kir. felsége kabinetirodája a következő részvétlívratot intézte *Szmracsányi* érsekhez:

Ő cs. és apotoli kir. felsége kabinetirodája méltóságos és fötisztelendő *Szmracsányi Lajos* érsek urnak, Eger. Ő császári és apostoli királyi felsége mélyen meghatva értesült Samassa József bíbornokérek ur elhunytáról és a legmelegebb elismeréssel emlékeztvén meg példászerű életéről és az egyház, trón és haza érdekében kifejtett áldásos

és mindvégig fáradhatlan tevékenységéről. Nagyérdemű főpásztornak elvesztése fölött Méltóságodnak és a főkáptalannak legbensőbb részvétét fejezi ki legfelsőbb parancsra, báró *Schiessl*.

Kondoleáló táviratokat küldtek valamennyi megyés és címzetes püspök, *József főherczeg, Vasváry Kolos herczegprimás, Lukács László miniszterelnök* úgy a maga, mint a kormány nevében, továbbá gróf *Zichy János kultuszminiszter, gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter, Ernuszt Kelemen, Balogh államtitkár, Széll Kálmán és Berzeviczy Albert*.

A temetés szombatn reggel 9 órákor lesz; résztvesz benne az egyházmegyéhez tartozó törvényhatóságok küldöttsége és a városok.

Samassa élete

Dr. Samassa József bíbornok, egri érsek Bars megyében, Aranyosmaróton 1828. szeptember 30-án született. Elemi iskoláit szülővárosában, a középiskolát Léván, Esztergomban, Nyitrán, majd mint a pozsonyi Emerikánium papnövendőke végezte. A hittudományokat Bécsben, a Pázmáneumban tanulta. 1852. július 23-án Scitovszky János herczegprimás Esztergomban áldozópappá szentelte fel és a nagyszombati gimnázium latin és görög nyelvtanárává nevezte ki. Innen csakhamar esztergomi teológiai tanár, majd a budapesti középponti papnevelő intézetben tanulmányi felügyelő, 1861-ben a budapesti tudományegyetemen a szentirástan rendes tanára és 1869-ben Szent Ilonáról nevezett földvári apát lett. Ugyanezen évben a szülővárosi egyhangulag országgyűlési képviselővé választotta. 1870-ben báró Eötvös József, vallás- és közoktatásügyi miniszter, Deák Ferencz ajánlására, miniszteriumába osztálytanácsossá nevezette ki és még ugyanazon évben lett esztergomi kanonok. 1871. január 1-én kelt a szepesi püspökség kineveztetése és alig két év multán 1875. október 26-án már az egri érseki székből installáltott, hol szintén a Deák Ferencz ajánlása jelölt számára képességeihez méltó helyet. Mint szepesi püspök díszesen megújította székesegyházának Zápolyakápolnáját, nagy áldozatokkal rendezte papságának nyugdíj-ügyét. Harminczkilenc éves egri érseksége alatt az önmagához mindenkor szigorú, egyszerűségező főpap az adományairól vezetett számadások szerint egyházi, kulturális, társadalmi és jótékony czélokra 6.527.043 koronát áldozott, mely összegből a szoros értelemben vett egyházmegyei czélokra, mint templomokra, iskolákra, lelkészek, segélelkeszek, tanárok, tanítók helyzetének javítására, neveltetési czélokra stb. 4.540.271 korona esik. Főkép az egyházmegyei papnyugdíjintézet volt kiváló módon részese áldozatkészségének, mely intézetet mintegy 400.000 korona adományával és állandó gondoskodásával egészen újjá szervezte. Templomokat épített Nyiregyházan, Gáván, Tiszaeszláron, Vécsen, Kótajban, Sajókazinczon, leánynevelő intézetet Miskolczon, plébánia-épületeket Gyöngyössolymoson, Dévaványán stb. 1873. óta titkos tanácsos, 1892-ben a Szent István-rend nagykeresztjét kapta. Hosszu időn át volt elnöke a főrendiház pénzügyi bizottságának, az országkongrua-bizottságnak; tagja a magy. tud. Akadémia igazgató-tanácsának. 1905-ben X. Pius pápa bíbornokká kreálta és a folyó év július hónap 23-án érte meg áldozópapságának 60 éves jubileumát, amely alkalmából a pápa és a király meglepő üdvözlétekkel halmozták el. A kiváló szónok-főpap beszédei ugyanez alkalmából két hatalmas kötetben kiadta az Egri Egyházmegyei Irodalmi Egyesület. Egyetemi tanár korában kiadott művei mind latin nyelven jelentek meg, mint: *De stultitia quorundam, Palestina, De mixtis matromoniis, Votum ad synodum* stb. Jeles körlevelei példaképei a latin klasszicitásnak és hű tükröi annak a bölcselkedő irányzatnak, amely a haza és az egyház ügyét odaadással munkáló Samassa bíbornokot teljes életben kiválóan jellemezte.

Samassa végrendelete.

Az egri hagyatéki bíróság előtt ma hirdették ki Samassa Józsefnek, az elhunyt egyházfőnöknek a végrendeletét. A végrendelet a következő alapítvá-

nyokat és hagyományokat tartalmazza: A Kolonics-bulla értelmében vagyonának egyharmadrészét egyházi célokra hagyományozta, a többi részt pedig a rokonaira hagyta. A végrendeletben névszerűen a következő hagyományokat sorolja fel: huszezer koronát az egri szegényháznak, tizezer koronát az egri siketnémák intézetének, tizezer K-t a budapesti vakok intézetének, négyezer K a Szent László intézetnek és kétezer koronát a Szent István-társulatnak hagyott. Harminckétezer koronás alapítványt tett az angol kisasszonyok budapesti zárdája részére két katolikus leány neveltetése céljából. Ezenkívül még számos egy-kétezer koronás hagyományra nézve intézkedett. Végül egy száztizezer koronás alapítványt tett, amelynek kamatai családjának esetleges elszegényedett tagjai között osztható szét. Ha időközben családjának összes tagjai kihalnának, a kamatokat katolikus árvagyermek felnevelésére kell fordítani.

Samassa utóda — Szmracsányi érsek.

A Samassa érsek halálával megüresedett egri érseki székeknek Szmracsányi Lajos, a cum iure successiois kinevezett koadjutor az örököse. — Szmracsányi bizalmasa volt az elhunyt kardinálisnak, kinek betegsége alatt intézte az egyházmegye ügyeit.

Szmracsányi Lajos 1851. április 26-án született Darócson (Sáros megye) régi magyar nemesi családból. Atyja Szmracsányi Jenő, anyja Berzeviczy Mária báróné, Berzeviczy Vincze bárónak, a Magyar Tudományos Akadémia tagjának és a kassai Magyar Színház alapítójának leánya volt. A daróci ősi kúriából előbb Debreczenbe, majd Eperjesre került Szmracsányi Lajos az elemi iskolák végzésére. Eperjesen végezte a gimnázium 6 osztályát is, míg 1867-ben az egri papnevelő-intézetben magára öltötte az egyházi ruhát. Hittudományi tanulmányai befejezése után 1873. augusztus 28-án Lévy Sándor segédpüspök áldozópapá szentelte. A hevesmegyei Kápolna községben kezdte meg kápláni működését, honnan 1876. július havában Miskolcra lett áthelyezve. Itt előbb mint káplán, később mint plébános helyettes rendkívül sokat lendített a plébánia ügyein és leginkább a miskolci róm. kath. hitközség önkormányzatának megalkotása által tette emlékeztetéssé a nevét. Plébános helyettesi minőségben érte az a kitüntetés, hogy főpástor, dr. Samassa József egri érsek, ki akkoriban éppen Miskolcra bérült, 1882-ben udvarába hívta, szertartójává és főszenteszéke aljegyzőjévé nevezte ki. Ez időtől, tehát 30 év óta Samassa József és Szmracsányi Lajos ugyasólván napról napra közösen viselték az egyházmegye kormányzatának terheit. 1891-ben titkárrá lépett elő a fiatal pap, ki különben Samassa érseknek bel- és külföldi utjaiban elváhatatlan kísérője volt. — 1893-ban megkapta a kanonoki címet és 6 évvel később a kanonoki javadalmat is. Egy évvel rá megkapta a Pécs melletti Szent Háromságról nevezett címzetes apátságot, 1901-ben érseki irodai igazgató, 1904-ben oldalkanonok lett. 1905-ben dr. Páry Sándor, volt egri segédpüspöknek a szepesi egyházmegye élére való távozása után magidói cím-mel felszentelt egri segédpüspök lett. Az egri főkáptalanban a canonicus cantor stallumot töltötte be és ezen minőségben a főkáptalani alapítványok kezelő gondnoka volt. Szmracsányi Lajos nemcsak az egyházmegye alsó papságának, hanem egy főkáptalan tagjainak, mint a város és a vármegye körének tisztelgetés nagy mértékben bírja. Érseki koadjutorrá való kinevezése ez idén március 4-én történt meg. Utána néhány nappal érkezett a pápai kitüntetés, amely a cyroli érseki címet hozta meg számára.

EGYHÁZAK.

— (Pápai kitüntetés.) X. Pius pápa Vaszary Kolos bíbornok hercegprímás előterjesztésére ifj. Odry Lehelnek, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület főtisztviselőjének, a budavári koronázó Mátyás-templom kiváló működő énekésének a „Pro Ecclesia et pontifice” érdemrendet adományozta.

— (Egyházmegyei közgyűlések.) A barsi evangélikus egyházmegye a napokban tartotta meg évi közgyűlését Kosztolányi Sándor egyházmegyei felügyelő elnöklele alatt Nemesényben. Raáb Károly esperes évi jelentése után az egyházmegyei ügyész állásra dr. Gyapai Edét választották meg. A számvéviszék és az egyházmegyei iskolai bizottság jelentése szerint az egyházak pénzügyei és iskolai rendben találtak. A gyűlés követeli az 1848. XX-ik rendelet végrehajtását, a lelkesítő fizetések rendezését. A reformáció négy-századik évfordulójának megünneplését a teológusoktatás ingyenessé tételével. Helyesli a három

theologiai akadémiának egyesítését; a pozsonyi egyetem a theologiai fakultás felállítását a kerületnek és az egyetemnek szorgalmazni ajánlja. A pozsonyi egyházkerületi gyűlésre a képviselők kiküldetése után az egyházmegyei gyámintézet tartotta meg gyűlését, mely a beérkezett adományokról és gyűjtésről adott számot és segélyeket osztott ki. — A trencsényi egyházmegye augusztus 15-én tartotta meg rendkívüli közgyűlését Trencsényben, melyen valamennyi egyház képviselve volt. A gyűlés dr. Stur Károly esperességi felügyelőt és Kriásán Zsigmond esperest, akiknek mandátuma lejárt, újból megválasztotta és hivatalába beiktatta. A székfoglalás után az egyházmegye többi tisztviselőit és különféle bizottságait választották meg. A választások mezejítése után az esperes bejelentette a tanítók választására vonatkozó szabályrendelet javaslatát. Az esperességi gyűlés felkérte a Pozsonyban tartandó kerületi gyűlést, hogy a javaslat tárgyalását odázza el és azt alkotmányos tárgyalás végett az egyházakhoz idejekorán terjeszse be.

— (Egyházkerületi választások.) A dunameléki református egyházkerület kiküldött bizottsága az elmúlt héten bontotta fel a kerületi tisztségekre beadott szavazatokat. Az egyházkerületi világi főjegyzőségre egyhangulag Benedek Sándor kuriai bírót választották meg. A világi aljegyzőségre dr. Kiss Ernő, a két lelkesítő tanácsbíróra Takács József ceglédi és Urhász Lajos lovasberényi lelkesítő, a nagykereseti tanítóképződe képviselőjévé dr. Kovács Lajos, a halasi főgimnázium rendes képviselőjévé Patoky Dezso, pótképviselőjévé Batory Gábor választották meg.

— (Gyámintézeti elnökválasztás.) A dunántúli kerületben a gyámintézeti világi elnöki tisztről lekötött dr. Berzeviczy Jenő helyébe a tiz egyházmegye gyámintézetei egyhangulag báró Solyomossy Odont választották meg. Beiktatása augusztus hó 27-én lesz Győrött. Itt említjük meg, hogy az egyetemes egyházmegyei gyámintézet évi rendes közgyűlését Scholtz Gusztáv és Láng Lajos elnöklele alatt szeptember 21—22. napjain Pápán fogja megtartani. A gyűlési meghívókat a napokban küldik szét.

KÜLFÖLD.

Szerb követünk audienciáján. Ischlból jelentik: Ugron István belgrádi osztrák-magyar követet a király ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta. Ugron István innen Bécsbe utazik, hogy jelentést tegyen Berchtold Lipót gróf közös külügyminiszternek a balkáni eseményekről.

Sunjatsent meggyilkolták? Sanfranciskói jelentés szerint Sunjatsen dr.-nak, a kínai reformátornak ott tartózkodó fiát és leányát arról értesítették, hogy apjukat katonák meggyilkolták. Ők meg vannak róla győződve, hogy a gyilkosokat Yuansikkai bérelte föl. A táviratot a kínai városnegyedben plakátokon tudatták a lakossággal. A hír még megerősítésre szorul. A kínai konzulátuson és a San Franciskóban megjelenő kínai újságok misztifikációknak tartják a merénylet híreit. Yuansikkai és Sunjatsen már neveltésükre is különböző emberek. Sunjatsen déli Kína vezére, izig-vérig európai műveltségű ember. Teljesen modern gondolkodású és nagyesszű államférfi, akinek minden tétlen meglátszik, hogy évekig tartózkodott külföldön és Angliában. Juansikkai ezzel szemben sohasem hagyta el hazáját és a reformokat, amelyekkel Sunjatsen előállott, csak lassu tempóban óhajtja megvalósítani, Juansikkai állandó veszedelmét látott a köztársaság megteremtőjében. Pekingből táviratozzák: Dr. Sunjatsen, akinek Amerikában halála hírért költötték, Takuban yan és Tien-cinen át fog Pekingbe utazni. Nem igaz, hogy élete ellen gyilkos merénylet követte el, de mivel Tien-cinben veszedelmes a hangulat ellene, a köztársasági kormány katonaságot rendelt ki őrizetére.

A pekingi nemzetgyűlés ma tárgyalta a kormány nyilatkozatait azon bizonyítéki anyagról, melynek alapján Tseng-Vu és Tseng-Fengei tábornokokat sommás eljárással kivégezték. A nemzetgyűlés ezen nyilatkozatot nem tartotta kielégítőnek és sürgős táviratban holnapra a miniszterelnök és a hadügyminiszter jelenlétét követelte. A kormány a hadsereg ellen nyilvánuló élénk ellenségeskedéssel szemben figyelemre méltó közömbösöget tanúsít és szigorú intézkedéseket tett. A kormány hívei azt állítják, hogy a kormányban bizonyítékai vannak a kivégzett tábornokok bűnösségére, valamint a tábornokok és több magasabb tisztviselőnek részvétele felől egy titkos társulatnál, mely a kor-

mány megbuktatását célozta. A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: A nemzetgyűlés viharos ülés után 52 szavazattal egy ellenében elhatározta, hogy Juansikkaihoz kérvényt intéz, hogy adjon közelebbi felvilágosítást, miért tartóztatott le két katonatisztet azon vád miatt, hogy a népet új forradalomra akarták felizgatni és hogy miért hagyta őket agyonlövetni minden bírói ítélet nélkül. A petícióban három nap alatt követelnek választ. Ha ez a válasz nem volna kielégítő, a nemzetgyűlés fel akarja szőlítani Juansikkait, személyesen adjon felvilágosítást. Ha ez sem volna kielégítő, akkor a nemzetgyűlés Juansikkai vagy az összkormány iránt rosszaságot fejezi ki. A két tiszt kivégzése az egész Kupehi tartományban nagy izgatottságot idézett elő.

Lhassából érkező hírek szerint rövid időn belül meghökítik a Kína és Tibet közti egyezményt. E szerint 200 kínai marad Lhassában, a többi haderő leteszi a fegyvert és visszatér Kínába. Azok a tibetiek, akik a kínaiaknak segítettek, amnesztiát kapnak.

Az Egyesült-Államok Dreadnoughtja. Washingtonból jelentik: A szenátus és a képviselőház bizottságainak közös értekezlete megegyezett egy Dreadnought-típusú csatahajó építésében, amiért 15 millió dollár (75 millió korona) költséget szavaznak meg. A köztársasági két csatahajó építését kívánták.

A nikaraguai fölkelés. Managuából 18-iki kelettel megkésve érkezett távirat szerint Leon közelebb, Managuától észak felé a lázadók lemészárolták az egész 500 főnyi helyőrséget és csak mindössze 70 ember tudott menekülni.

A balkáni helyzet.

— A török kormány és az albánok. —

Bulgária háborút akar.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 21.

A török minisztertanács ma egy végző, elszánt elhatározással teljesítette az albánok követeléseit. Ibrahim basa, rábirta a már egészen Üszkübig és Köprülüig előrenyomult albánokat, hogy a hazájukba visszatérjenek. Az albánok, annak a török hivatalnoknak, aki közölte velük, hogy a követeléseiket teljesítették, nem hitték el szavait. Mikor azonban ezt saját vezérük is megerősítette, elhatározták, hogy a Szalonikibe való bevonulás tervéről lemondanak. Ezzel az albániai válság tetőpontján Törökország tulesett és a legnagyobb veszedelmet elhárította.

A teljes nyugalom azonban azért még nem állt helyre és az albániai nehézségek még nem szűntek meg. A minisztertanácsnak az a felfogása, hogy az albániai törzsekkel úgy kell elbánni, mint a rablókkal. Különben a kormányok a forradalmárokat könnyebben való elbánás céljából mindig rablóknak nevezték. Tehát az igazi béke ilyen felfogás mellett még nagyon is kétséges. A haladás azonban lényeges és már az albánoknak Üszkübből és Köprülüből a hegyekbe való elvonulása is lényeges megkönnyítése a helyzetnek.

Az új helyzettel most már számolniuk kell a harczi Balkán-államoknak és elsősorban Bulgáriának és Montenegrónak is. Az európai nagyhatalmak minden áron békét akarnak elérni a Balkánon. És Európa ebbeli szándékában nem engedné magát Montenegró vagy Bulgária által zavartatni. Erre azonban előreláthatóan nem is fog kerülni a sor. Bulgária és Montenegró meg fogják érteni a helyzetet és megváltoztatják Törökország iránti magatartásukat.

Mai táviratainkat itt adjuk:

Berchtold gróf akeziója.

Konstantinápoly, augusztus 21. A „Lavatan Herald” gróf Berchtold kezdeményezésén Törökországra nézve valóságos jótéteménynek mondja. A lap azt hiszi, hogy az indítványt azért tették, hogy minden intervenció kísérletét megakadályozzák. A javaslat éppen ellentéte az intervenciónak. Európának el kellene fogadni a javaslatot Törökország érdekében és saját nyugalma érdekében. — Oroszország is, ha valóban akarja a státus quo fenntartását, végre szintén Ausztria-Magyarország javaslatát fogja elfogadni. A lap azt hiszi, hogy az

indítvány a bolgár kérdést is meg fogja oldani. Európa életbelépése ilyen értelemben az általános békének és Törökország fokozatos életrebreddésére hozott áldozat volna.

Prága, augusztus 21. A „Narodni Listi”-nek jelentik Pétervárról. Gróf *Berchtold* külügyminiszter terve, amely arra irányul, hogy a hatalmak bocsátkozzanak eszmecserebe a törökországi nemzetiségi politika felett, valószínűleg nemzetközi diplomáciai konferenciáit fog eredményezni, amelyet a hatalmak képviselői Nizzában tartanak meg.

Pétervár, augusztus 21. A „Birsevija Vjedomosti” távirati kérdésére gróf *Berchtold* külügyminiszter a következőképpen válaszolt diplomáciai akciójáról:

— Ausztria-Magyarország külpolitikája most és mindig azt az elvet követte, hogy a Balkánon fenn kell tartani a státus quot és biztosítani kell a Balkán államok békés fejlődését. Mentem minden pesszimizmustól, az osztrák-magyar monarchia kedvező jelnek tekintti a mostani török kormány decentralizáló is individualizáló politikai irányát. Törökországnak és a Balkán államoknak egyaránt érdekükben áll, hogy a nagyhatalmak ezt az új politikai irányt támogassák.

A Dardanellák ellen.

Konstantinápoly, augusztus 21. A ma reggeli lapok közlik, hogy a Dardanellák torkolatánál ismét mutatkoztak olasz hadihajók, sőt a ezmirnai öböl közelében is láttak egy olasz flottát.

Montenegró háborút akar.

Cettinje, augusztus 21. Hivatalos montenegrói forrásból jelentik: Mielőtt a török határőrök Beranába segítségre siettek, a rugovói arnautakkal egyetemben felperzselték a török-montenegrói határon levő őrtornyokat, hogy azok ne kerüljenek a főlkélok kezébe. Beranai kerületben a mézárálás tovább tart. Montenegrónak a határon levő területei menekülőkkel és sebesültekkel zsúfolva vannak. A Berana ellen intézett támadásban egyetlen montenegrói sem vett részt. Tegnapi nagy népgyűlés volt, hogy a törököknek Beranában véghezvitt kegyetlenkedései ellen tiltakozzanak. Határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a kormányt felszólítják, hogy Törökországnak üzenjen háborút.

Szaloniki, augusztus 21. A montenegróiak folytatják az ellenségeskedést Berana ellen, ahonét ismételten sürgősen megerősítéseket kérnek. Ibrahim basa, aki jelenleg Üszkübben tartózkodik, az ipeki és djakovai redifek behívását rendelte el. Ha ezek a behívásnak eleget tesznek, azonnal Beranába küldik őket.

Demirkapu és Krilovak közt a vasuti sínen bomba robbant fel, amely azonban csekély kárt okozott.

Nali basa volt pénzügyminiszter Zürichbe érkezett.

A minisztertanács a lapok szerint éjjeli 1 óráig tartott tanácskozásán elhatározta, hogy Cettinjében erélyes lépéseket tesz és a hatalmak figyelmét Montenegró eljárására fogja irányítani, mely háborus magatartást foglalt el a török területen, különösen a beranai keresztények között fegyvereket osztott szét. A minisztertanács elhatározta továbbá, hogy a skutarii válit és a hátrparancsnokokat utasítja, hogy minden megszállás ellen teljes erővel ellentálljanak.

Köln, augusztus 21. A „Köln. Ztg.” Berlinből sugalmazott távirata foglalkozik a török-montenegrói határincidenssel és kifejti a következőket: Törökországnak egyáltalán nem érdeke, hogy Montenegróval viszályba keveredjék. Különböző okok támogatják azt a feltevést, hogy Montenegró a hibás és eddig nem egészen ismert okokból boszont politikát folytat, amelyvel szemben Törökország eddig rendkívül türelmet tanúsított. Nem valószínű, hogy Konstantinápolyban tovább is ragaszkodni fognak ehhez a diéséretreméltó türelmességhez, sőt egyenesen azt lehet állítani, hogy Törökországra nézve a háboru megüzenése Montenegróval szemben azt jelentené, hogy megmenekül a súlyos belső viszonyoktól és ha ilyen hadüzenet különböző okokból nagy aggodalomra adna is

alapot, közzefekszik az a feltevés, hogy Törökország most igénybe fogja venni ezt a mentőeszközt. A dolgok mai állása szerint tehát ideje volna, hogy Montenegróval szemben még nyomatékosabban beszéljenek, mint eddig. Egyetlen nagyhatalom sem járulhat hozzá, hogy Montenegró a saját felelősségére zavargásokat incezenál. A kérdés egész Európára nézve fontosabb, semhogy Montenegrónak megengedhessék, hogy a megoldást önállóan vegye a kezébe.

Konstantinápoly, augusztus 21. Megerősítik azt a hírt, hogy a montenegróiak megszállták Beranát. A környékbéli magaslatoz azonban még a török csapatok kezében vannak. Diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a csapatok el fognak vonulni a városból. A törökök Ipekből és egyéb helyekről csapatokat küldenek Berana felé.

Konstantinápoly, augusztus 21. A porta megkapta a hatalmak válaszát Törökország jegyzékére, a montenegrói konfliktus ügyében. A hatalmak kijelentik, hogy Montenegróban igen erélyes lépéseket fognak tenni, a portának azonban eközben minden provokációt el kell kerülnie. A porta most elhatározta, hogy a hatalmak ezen lépésének hatását Cettinjében bejárja és közben jelentékeny katonai rendszabályokhoz fog. Ibrahim basa, aki jelenleg Üszkübben tartózkodik, az ipeki és djakovai redifek behívását rendelte el. Ha ezek a behívásnak eleget tesznek, azonnal Beranába küldik őket.

Lecsendesülnek a lázadók.

Konstantinápoly, augusztus 21. Ibrahim pasa távirata jelenti, hogy a kormány lehetővé akarván tenni, hogy a követeléseiket fentartó albán vezérek hazájukba visszatérhessenek, ezen követeléseknek helyt adott és hogy tegnap délelőtt mindannyian vasuton lakóhelyükre szállítottak. Az albán felkelés kérdése ezzel elintéztetnek tekintendő.

Konstantinápoly, augusztus 21. Hivatalos körökben arról biztosítanak, hogy az Üszkübben és Köprülüben összegyűlt albánok szétoszlának. Elbasszából érkező távirat jelenti, hogy Haszszán, Salah Eddin és Ali Aghis Nassuhi, akik albán vezérek s eddig a hegyekben tartózkodtak, társaikkal együtt a városba visszatértek, ahol ünnepélyesen fogadták őket. Csak a koriczai albánok vonakodnak szétoszlani.

Konstantinápoly, augusztus 21. A porta Bulgária részéről azt a biztosítást kapta, hogy Bulgária a békét nem fogja megzavarni és csakis azt kívánja, hogy a vizsgálat a kocsanai ügyben mielőbb befejeztessék, mert annak elhalasztása sajnálatos következményeket vonna maga után.

Üszkübből félegy óraker sürgöny érkezett, mely a helyzet javulását és a lakosság lecsendesedését jelzi. Az arnauták elvonulása megkezdődött. További incidens nem fordult elő.

Hír szerint tegnap két, a ligához tartozó katonatiszt a nagyvezérnél a kabinet átalakítását követelte.

Konstantinápoly, augusztus 21. Szalin basa főbörnök, volt hadügyminiszter és szenátor közmunkaiügyi miniszterre nevezetett ki. Azt a szándékot, hogy Resid béget belügyminiszterre kinevezik, elajtották. A belügyi tárczát Ali Risa lég. volt jani-nai válnak, aki albán ember, odakínálták, kinevezését biztosra veszik.

Konstantinápoly, augusztus 21. Hír szerint a minisztertanács elhatározta, hogy az albán kérdést befejezettnek tekinti. Azokat az albánokat, akik nem akarnak hazatérni lakóhelyükre, rablóknak tekintik. Holnap reggelig határidőt szabnak nekik az elvonulásra és azután megtámadják őket.

Konstantinápoly, augusztus 21. Durazzóhól jelentik, hogy az ottani csendőrök a lakosság segítségével 300 albánt elkergették, amikor azok a fegyverraktárak ellen merényletet akartak elkövetni.

A béke ügye.

Konstantinápoly, augusztus 21. Hír szerint a londoni török nagykövet, a szófiai követ és az ujonnan kinevezett cettinjei követ Párisba fognak utazni, hogy ott egy volt olasz nagykövettel talál-

kozzanak, kinek kíséretében a Consulta két titkára is lesz. A találkozás ezélya a békekötés alapjait megtalálni. Sulhi bej a sziget-tenger válija, akit az olaszok hadifogolyként nyilvánítottak, de hazabocsátottak, azzal van megbízva, hogy közele a portával ezen föltételeket, amelyek mellett az olaszok szabadon bocsátották az elfogott török hivatalnokokat.

Az exszultán sorsa.

Berlin, augusztus 21. A „Berliner Zeitung” am Mittag”-nak táviratozzák Konstantinápolyból, hogy a török minisztertanács komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy Abdul Hamid szultánt Szalonikiből Konstantinápolyba szállíttassa, ahol a Beszporuszban levő beglerbegi kastély van számára készelve. A szultán áthozatalának terve nyilván az albánoknak Szaloniki felé való előrenyomulásával függ össze.

Bulgária háborút akar.

Szofia, augusztus 21. A firmovói jubilaris ünnepségek befejeztével a bolgár király a főtisztek jelenlétében haditanácsot tartott. Ficev vezérkari ezredes ismertette a helyzetet s kijelentette, hogy a mai helyzet a legalkalmasabb a Törökország elleni háborúra. Az egyes fegyvernemek képviselői is ilyen szellemben nyilatkozik Ferdinand királylyal együtt, aki kijelentette, hogy együtt érek minden igaz bolgárral, s felszólította a főtiszteket, hogy legyenek készek a háborúra.

TÁVIRATOK.

Marokkói nyugtalanság.

Páris, augusztus 21. A Havas-ügynökség jelenti Fezből: Páris ezredes csapatait szombaton több ellenséges törzs támadta meg. A francziák erre felszedték a táborát és szinleg visszavonultak, ami által az ellenséget olyan terepre csalták, a melyen az ágyukat kedvező módon tudták ellenük használni. Ezután heves előnyomulás következett és az ellenséget sikerült jelentékeny veszteségekkel visszavenni. Francia részén egy senegali lövész elesett és kettő megsebesült.

Jussuf proklamációja itt csak a nagyvezér gyorsfutárjának megérkezése után történt, aki jelentette, hogy Rabatban és Tangerben a proklamáció már megtörtént. Belsőültek értesítései szerint Marakesben e hó 16-án *El-Hibat* proklamálták szultánnak.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND: Naptár. Csütörtök, augusztus 22. — Róm. kath.: Timót vt. — Prot.: Turul. — Görög-ország: augusztus 9. Mátyás ap. — Zsidó: Elul 9. — A nap két reggel 5 óraker, nyugszik este 6 óra 59 peraker. — A hold két délután 4 óra 38 peraker, nyugszik este 11 óra 54 peraker.

Az igazságügyminiszter fogad délel 12 óraker. A honvédelmi miniszter fogad délel 10 óraker. A kereskedelemügyi államtitkár fogad délel 12—2 óráig.

A magyar országos esperanto kongresszus szakülései délel 10 óráig az egyetem bölcseleti karának termében. Délután 4 óraker esperanto szinelőadás az Urániában. — Sorozás a Mária Terézia-laktanyában I. korosztály 1001—1200 sorsszámig. — Sorozás a központi városházán II. korosztály 1501—1800 sorsszámig. — Löverseny délután 3 óraker. — Japánkiállítás a Teréz-kürt 7. szám alatt levő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj rinesen. — Petöfi-ház Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, keddi kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Múzeum áthattára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9—6-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Széchenyi Múzeum 10—12 óráig. — Tanszermúzeum 9—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8 óráig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon nyári kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nines. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10—2-ig.

Ünnep után.

* * *

Az ország népe megmozdult és eljött, hogy Szent István ünnepén meglátogassa szépséges fővárosát. Egész esztendőn át erről tervezgettek odahaza és csábító színekben festették maguk elé a rájuk váró gyönyöröket.

Van is itt elég látni és élvezni való, hététköznap is. Hát még a nemzeti legnagyobb, legnépszerűbb ünnepén.

Hiszen már az is elég, ha a falusi csendhez és néptelenséghez szokott ember Budapest utcáin végig megy. Mennyi ember tolong a gyalogjárókon. Alig lehet köztük előrejutni. Különösen, mert hát különleges pesti szokás, hogy sem a sétálók, sem a kocsinjárók nem tartanak rendet. Jobbra-balra ugrálnak az emberek, úgy, hogy a szembejövők nem térhetnek ki egymásnak, a bérkocsik és az autók meg minduntalan karamboláznak. Bezzeg a kálnai Garamhídon nagy betűkkel ki van írva:

„Balra hajts!”

Nem is történnék arrafelé olyan izgalmas utcái jelenetek, amelyekről még kukoricafosztáskor se lehet eleget mesélni.

Az utcásarkokon csinos drótkosarak ékeskednek. Nagy csoportokban veszik körül bátyám uraimék és nénemasszonyék, s tanakodnak, hogy mirevalók.

— Szemégyűjtőkre! magyarázza nekik egy budapesti rokon. Ebbe dobjuk a gyümöleshulladékot, villamcsjegyeket, a kiolvasott estilapokat...

A derék emberek furesán csóválják a fejüket, mert hát a kosarak üresek és a hirtelen kerekedett szél vigan szipri a dinnyehéjat, s papirosfelét a poros aszfalton végig.

Hazafias örömmel tapasztalják, hogy Budapest azóta is mennyit fejlődött, amióta utójára itt jártak. Hány új bérkaszárnya emelkedik mindenfelé. És, ha az építészeti iránt különösen érdeklődnek, tanulmányozhatják egy század architektúrájának változásait... mert minden évtizedben más stílus szerint építenek nálunk. A szomszédos házak kicsúfolják egymást és egy-egy utca házsora nagyon mulatságos perspektívát nyújtanak.

És milyen kedvesen tünedeznek föl azok a házikók, melyekről a tájékozatlan vidéki hamarjában nem tudja: a földalattihoz vezetnek-e, vagy az illendőséget szolgálják-e. Azután — hogy a közlekedés még több kellemetességgel járjon, — a vendéglők és kávéházak kerteket rögtönöztek a járdán; az épülő házakból kiszorult kereskedők bazárokat hevenyésztek az utcakeresztezéseknél, a főváros pedig csatornázás, csöfektetés, kövezés ügyével gyönyörű árkokkal és sánczokkal szakítja meg a kocsit utak egyhanguságát.

Nóde mindezeket egész éven át élvezhetjük a különböző utcai szagokkal és zajokkal egyetemben. De Szent István napján ezen felül vannak ünnepi szórakozások is: Délelőtt a Várban áhitateltő istentisztelet, pompás egyházi körmenettel! Délután a Rákosi repülőverseny, odébb futtatás, a Margitszigeten népiünnep gazdag programmal, s azonfelül mindenféle sportmérkőzés a jobb- és baloldali pályákon.

Mindenhova jutott annyi közönség, hogy Kolozsvár, Debreczen, Szeged vagy Kassa lakossága is eltérpül mellettük. A rendezés mindenütt budapesties módon történt. Nagyon úgy, hogy legyen alkalom a tülekedésre, veszekedésre, s e szent fogadalom nyilvánítására:

— Most csaptatok be utójára... Isten engem úgy segítjen!

A villamosok és a vasutak hűséges segítőtársai lévén ünneprendezőinknek, ők is gondoskodtak arról, hogy a kocsikázás örökre emlékezetes maradjon. Nagyon is egyszerű és unalmas lenne elégséges kocsit bocsátani a közönség rendelkezésére. Hol maradvánának azok a lélekemelő ostromok, melyek hősei foszlányokra téptt ruhájukról, zuzott és kapart sebekről, s diadalmas helyfoglalásokról tudnak az otthonlevőknek regélni!

— Az Egyetértés jubileumi emlékalbuma.

Az *Egyetértés*, amely negyvennyolcz évfolyamán keresztül a magyar nemzeti állam szószólója volt, örökemlékü vezérünk, a halhatatlan Kossuth Lajos szellemében, fennállásának közel félszázados évfordulójára csodaszép albummal lepi meg olvasóit. Ez az emlékalbum tükre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészenek és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, színpadi nagyságának arcképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Az album bolti ára 60 korona. A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük. Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

— A király. Bécsi hír szerint udvari körökben úgy tudják, hogy a király szeptember 7—9. között Ischlből visszatér Bécsbe, majd szeptember 19-én Wálseébe utazik unokájának, Erzsébet főhercegnőnek esküvőjére. A budapesti, illetőleg gödöllői utra nézve a király még egyáltalában nem intézkedett. Berlinből a király felől érdekes hírt jelentenek. Római tudósítás szerint *Ferencz József* király a pápának egy bibliát küldött, amely érték dolgában vetekedik a Gutenberg-féle első bibliával. — A király nemes szívét dicséri ez a bécsi jelentés is, hogy a földrengés által sújtott törököknek 10.000 koronát adományozott.

— Megoperálták a király unokáját. Ischli jelentés szerint *Ferencz Szalvátor* főherceg és *Mária Valéria* főhercegnő második fiánál, *Hubert Szalvátor* főhercegnél vakbélgyuladást állapítottak meg. *Eiselsberg* tanár, aki *Kerzl* udvari orvos tanácsára Ischlbé érkezett, azonnal operációt rendelt el, amelyet dr. *Eiselsberg* tanár dr. *Kerzl* jelenlétében kedden délelőtt végre is hajtott. A műtét félórát tartott és igen kielégítő eredménnyel folyt le. A páciens röviddel a műtét után eszméletre tért és jól érzi magát. A királyt a műtét kielégítő eredményéről értesítették. A beteget a műtét után az első emeleten lévő lakosztályba vitték. Dr. *Kerzl* udvari tanácsos egyelőre a főherceg lakosztálya mellett, az Erzsébet-szállóban vett szállást, míg *Eiselsberg* tanár, udvari tanácsos a császárvilla *Steingröf* féle házában szállt meg. Dr. *Eiselsberg* udvari tanácsos esti látogatása alkalmából megvizsgálta *Hubert Szalvátor* főherceget. A vizsgálat kielégítő eredményt tüntetett fel. *Ferencz Ferdinánd* főherceg és felesége is telefon útján tudakozódtak a beteg hogyléte felől.

— A trónörökös a tiroli hadgyakorlatokon. Bécsi jelentés szerint a 14. hadtest zárógyakorlatai a hó 26., 27. és 28-ikán lesznek Dél-tiroiban. A zárógyakorlatokon jelen lesz *Ferencz Ferdinánd* trónörökös is, akinek hadiszállása Landróban lesz. A zárógyakorlaton jelen lesz továbbá *Auffenberg* lovag közös hadügyminiszter és *Georgi* osztrák landwehrminiszter is.

— György király automobil-balesete. Londoni jelentés szerint, *György* angol királyt automobil-baleset érte. Amikor *György* király tegnap automobilon Boston-Abbeyből Abbey-Steada hajtatott, az ut kanyarulatánál szembekerült mr. *Thornton* autójával. A mondott helyen olyan keskeny az ut, hogy a kitérés csaknem lehetetlen és a két automobil oly szűkületes gyarsasággal robotott, hogy az összeütközéstől kellett tartani. *Thornton* sofőrje az utolsó pillanatban vette észre a király gépkocsiját és félismerre a veszedelmet, az árok felé igazította autóját, amely ott felfordult. *Thornton*, egy hölgy és gyermek kibukott a kocsiból, de szerencsére semmi bajuk nem esett. *György* király, aki fenyegető veszedelemből szabadult meg, megállította autóját és behatóan tudakozódott az autóból kiesett utasok felől. Örömeinek adott aztán kifejezést, mikor értesült arról, hogy a soffőr lélekjelenléte folytán a baleset senkiben sem tett kárt. A király környezete aztán maga is segédkezett az árokba dőlő autók kiemelésénél.

— A román trónörökös fia a közös hadseregben. Bukaresti katonai körökben azt híresztelik, hogy a román trónörökös pár egyik fia, a tízéves *Károly* herceg az idei hadgyakorlat befejezése után be fog lépni az osztrák és magyar hadseregbe és itt fogja végezni katonai tanulmányait.

— Szent István napja. Napsugaras, ragyogóan szép idővel köszöntött ránk Szent István napja. A vidékről mintegy tizenötezen rándultak fel a fővárosba, hogy a magyarság eme nemzeti ünnepén egyuttal a vidéken olyannyira nélkülözött sokféle szórakozásból is kivegyék a részüket. Budapest utcái, kiránduló helyei egész napon át zsufolva voltak. Kegyeletes egyházi ünneppé kezdődött *István király* napja: a budai várban impozáns körmenettel átvitték a szent jobbot a vártemplomból a Mátyás-templomba. Megkapó, lélekemelő kép volt ez. A látványosságokból is ugyan-csak bőven kijutott ugy a fővárosi, mint a vidékről felrándult közönségnek. A rákosi repülőversenyen, a lóversenyen, a Margitszigeti jótékony ünnepélyen és a városligeti mulatóhelyeken mindenütt tizezrével hemzsegett a nép. Szerencsére egész napon semmiféle baleset sem rontotta el az ünnep hangulatát.

Tegnap már kora reggel megkezdődött a népvándorlás a hidakon át a budai várba s a közönség egészen ellepte azt az utvonalat, amely a királyi palotától a Mátyás-templomig visz, hogy lássa a szent jobb körmenetét. A közönség soraiból kivált az itt időző lengyel küldöttség festői nemzeti viseletében, valamint az eszperantó-kongresszus sokadalma. A körmenet reggel hét órakor indult el a vártemplomból. A kereszt után sorakoztak a fővárosi ifjusági egyesületek, katolikus körök és társulatok; azután a kerületi plébániák papsága, majd a 44. gyalogezred zenekara és a 7. utászezred egy diszszáza következett. Őket a fővárosi bizottsági tagok, a bíróságok kiküldöttei, a szerzetesrendek követték. Utánuk feltűnt a papok válna a baldakin, amely alatt a Szent Jobbot vitték. Két oldalt az egyetemi tanács és a székesfőváros tanácsa, továbbá a koronaórság kócsagos, alabárdos vitézei haladtak. Az erkélytartót az udvari plébános, mint a Szent Jobb öre követte, utána dr. *Kohl* Medárd püspökkel az élen prépostok és apátok mentek. A körmenet a Szent György-téren és a Dísz-téren át az Uri-utcába fordult és innét a Szent Háromság-utczán át ment a koronázó Mátyás-templomba. A katonai zenekar az egész uton régi, Szent Istvánról szóló dalokat játszott. A papság és a méltóságok bevonultak a koronázó templomba, a testületek pedig künn helyezkedtek el, ahol *Nemes Antal* érceplébános, budavári apátplébános czelebrált misét s utána *Bán Sándor* ferenczvárosi plébános mondott nagyhatású szónoklatot. A koronázó templomban *Kolossváry* Mihály vécei prépost-kanonok méltatta Szent István érdemeit. A mise végeztével a koronázó-templom tornyáról adott harangjelre a körmenet visszament és a Tárnok-utczán át a királyi udvari templom elé vonult. Az egyesületek a vár kapuja előtt megállottak, ott bevárták a Szent Jobbot, a melyet bevitték a templomba. A papság és a méltóságok távozása után megnyitották ezután az udvari templomot a nagyközönségnek és a körmenet bezáró *Te Deum* és az áldás után egész nap nyitva maradt. A hívők ezrei járultak a magyar nemzetnek ehhez a szent ereklyéjéhez. — Bécsi tudósítónk jelenti: A fényesen kilivágitott és ünnepi pompában uszó *Kapuczinus*-templomban ma délelőtt a szokásos ünnepélyes módon megülték Szent István napját. A magyar ünnepi beszédet *Madarsz* páter tartotta. Ezt követte a szentmise, amelyet *Bjelik* apostoli tábori lelkész czelebrált. Az ünnepélyen résztvettek *Berchtold* gróf külügyminiszter, *Gaudernak* lovassági tábornok, a magyar királyi testőrség kapitánya, *Pallavicini* Antal ögróf vezérőrnagy és testőrhadnagy, a király személye körüli magyar miniszterium képviselőjében bélvárdi *Révy* udvari tanácsos, *Szilassy* dr. és *Apponyi* Radosz gróf miniszteri segédtitkárokkal, a külügyminiszterium részéről *Apponyi* Tibor gróf és *Györi* Árpád osztálytanácsosok és *Gömör* László udvari titkár, a hadügyminiszterium részéről *Muszinszky* alezredes, a közös legfőbb számvevőszék részéről *Krenóczy* Nagy udvari tanácsos és a magyar testőrség tisztjei. *Magyaróvárról* jelentik: A magyarbarát *Neugebauer* esperes-plébános az osztrák területen fekvő lajta-brucki főtemplomban Szent István napján ünnepi misére hívta Királyhida magyar lakosságát. A mise után gyönyörű megható szentbeszédet mondott magyar nyelven. A himnusz elenkése után a magyarok lelkesülten tértek vissza Királyhida.

— Egy orosz hadihajó Fiumében. A „Roneo” orosz hadihajó Szent István napján délután négy órakor futott le a fiumei kikötőbe. A hajó Triesztből érkezett, parancsnoka *Gald* fregattkapitány. A legénység kilencz tisztből és száz-tizennyolcz közemberből áll. A hajó befutásakor 19 üdvölvést tett, amelyet a haditengerészet visszonzott. A horgonyvetés az orosz fő- és alkonzal jelenlétében történt. Jelen volt továbbá a révhatár parancsnoksága és tisztviselői kara. A hadihajó két napig marad Fiumében.

— **Boot tábornok meghalt.** Londoni jelentés szerint Boot William, az üdv hadseregének tábornoka tegnap este tíz órakor Heyslywothban meghalt. A világszerte ismert ember, aki öreg korára is még nemrég több nagy mozgalomban vett részt, már hosszabb idő óta betegeskedett. Boot tábornoknak már régebben megrendült az egészsége és tudták, hogy nagy kora miatt betegségét nem fogja kiheverni. Nemrég automobil-baleset érte s ez alkalommal szemén súlyosan megsérült. Sérülése olyan súlyos volt, hogy szemét nem tudták megmenteni s a tábornok néhány héttel ez előtt teljesen megvakult.

— **A szabadkai polgármester balesete.** Szárics Géza szabadkai polgármestert vadászat közben súlyos baleset érte. A polgármester elbukott, miközben mellkasát bezúzta és bal karját kifociztatotta. Családja lakásán ápolja.

— **Bucsu a Lipótvárosban.** Szent István napján tartották meg a Lipótvárosban a szokásos évi bucsut. A Lipót-köruton, Váci-köruton egész a Deák-térig az utvonalon mindkét részén sátrakat mutatványos bódékat állítottak föl és a járdán, meg a kocsiuton annyi nép hullámozott, hogy alig lehetett az ut egyik oldaláról a másikra átjutni. A bucsu egyházi része reggel 6 órakor csendes misével kezdődött és kilenc óráig minden órában csendes mise volt a templomban. Dél előtt fél 10 órakor szentbeszéd volt, utána körmenetre indultak a hívek, melyet Kovács plébános vezetett. A körmenet visszaérkezéskor zenés nagymise volt, melyet szintén a plébános tartott. A délután öt órakor tartott ünnepélyes vespere zárta be a bucsu egyházi részét. A templom kora reggeltől késő délutánig zsúfolva volt. Különösen a fővárosba rándult vidékiek jöttek ide tömegesen.

— **Nagy kártyavesztés.** Bukaresti jelentés szerint Moruzzi nagybirtokos a múlt éjjel rövid idő leforgása alatt kétszáz ezer leit veszített a sinajai játéklárlanban.

— **Az új százkoronások.** Bécsi jelentés szerint az ősz folyamán új százkoronás bankjegyek kerülnek forgalomba, amelyek nagyobbak lesznek a mostaninál. A jelenlegi százkoronás bankjegyeket két évvel ezelőtt hozták forgalomba 835 millió korona értékben. A bankjegy-változásnak állítólag egyik főindoka az volt, hogy a mostani százkoronás bankjegyeket nagyban hamisították.

— **A német császár egy Rothschild özvegyénél.** Berlini jelentés szerint Vilmos császár tegnap Königssteinba utazott meglátogatni báró Rothschild Vilmos özvegyét, aki reggelre várta az uralkodót. A kastélyból a császár egyenesen katonai szemlére ment.

— **A budapesti esperanto-kongresszus.** A Nemzeti Múzeum dísztermében a világ minden tájáról összegyűlt esperantisták ma délelőtt kezdték meg az évi világkongresszusukat, amelynek célja a nemzetek közti barátság ápolása. A megjelentek közt voltak: Bulgária, Franciaország, a párisi esperanto-csoport, Németország, a német vasutasok, Olaszország, Mexikó, Irland, Lengyelország, Ausztria, Oroszország, Litvánia, Ausztrália, Afrika, Fehér Perzsia képviselői, továbbá néhány magyar város, köztük Arad, Kolozsvár, Győr, Balatonendréd stb. esperanto csoportjainak kiküldöttei. A kongresszust dr. Lóránd Leó nyitotta meg. A megalakulás után dr. Giesswein Sándor elnök esperanto nyelven szólott a kongresszus tagjaihoz és nagyszámu érdeklődő közönségéhez. A kongresszus ezután elhatározta, hogy hódolatleljes táviratban üdvözlö a királyt, továbbá dr. Zamenhofot. Medgyessy Sándor tanár indítványára a kongresszus üdvözölte még a magyarországi esperantisták vezérfőnökeit és pedig különösen Bálint Gábort és Barabás Albertet. Az elnök ezután a kongresszus első napját berekesztette. Délután a kongresszus tagjai a Svábhegyre mennek, holnap délelőtt pedig a Múzeum-körut 6-8. szám alatt szakosztályi ülések lesznek.

— **Felrobbant katonai lőportár.** Bécsújhegyből jelentik, hogy Möllersdorfbán ma óriási robbanás történt. A 12. számú lőportáron felrobbant és egy katonát megölt. Eetten halálos sebesüléseket szenvedtek. A vizsgálatot megindították, vajjon nem merénylet következménye volt-e a robbanás.

— **Mátrai Béla temetése.** Ma délután helyezték örök nyugalomra Mátrai B. Bélát, a Nemzeti Színház nyug. rendezőjét a Kerepesi-uti temetőben. A végtisztességen az elhunyt barátai, tisztelői és volt kartársai impozáns számban jelentek meg. A koporsót a koszoruk egész erdeje borította. A temetési szertartást Jézán Miklós unitárius esperes végezte. A szertartás után Gál Gyula, a Nemzeti Színház nevében megható beszéddel bucsúztatta el a felejthetetlen kartársat. A bucsúztató után az elhunytat felesége sírja mellé helyezték örök nyugalomra.

— **Egy borozó rejtelméi.** A rendőrség egy veszedelmes bűnbarlangot leleplezett le. A klinika bujakkáros osztályának orvosai hívták föl a rendőrség figyelmét a Király-utca 94-ik szám alatt lévő Anikó-borozóra. Razziát tartottak és az eredmény bámulatos volt. A borozóban már évek óta a legvadabb orgiákat rendezték és sok szegény leány tragédiája kezdődött el ebben a züllött, piszkos oduban. A tulajdonosnőt, Vucetics Ferenczné Félián Annát előállították a főkapitányságra, ahol kiderült, hogy a rendőrség jó ismerőse. Vuceticsnének 1909-ben és 1910-ben a Szövetség-utca 3. száma alatt volt a borozója. Botrányok, kihágások napirenden voltak ott. A rendőrség megtudta, hogy az asszony kiszolgálóleányokkal tervszerűen költekészre csábítja a vendégeket, s a leányokat erkölcstelen életre csábítja. A borozót erre becsukatta a rendőrség. Vuceticsné a Király-utca 94. száma alatt lévő Anikó-borozó üzletvezetője lett, amely Keresztes Zsigmond névre kiváltott engedéllyel nyílt meg. Keresztes Zsigmond azonban csak a nevet adta az üzlethez. A borozóban napirenden voltak a dártdók. A rendőrség már régebben figyelte a borozót, most azonban széleskörű nyomozást indított. Kiderült, hogy Vuceticsné a közelben lévő néhány cselédszerzővel összejárzott és tőlük szerezte a fiatal leányokat. Csinos, tizenöt-tizenéves leányok szobaleányi vagy gyermekleányi állást kerestek a cselédszerzőben, mire rendszerint így fogadták őket:

— **Minék megy maga dolgozni, mikor sokkal könnyebben is megélhet?**

A beszélgetésnek azután rendesen az lett a vége, hogy a tapasztalatlan leányok elszerződtek az Anikó-borozóba. Vuceticsné azokat a fiatal leányokat, akik nem akartak mulatni a vendégekkel, leeresztette. A rendőrség sok leányt hallgatott ki, akik sirva mondták, hogy az Anikó-borozó volt erkölcsei romlásuk helye. Erkölcstelen merénylet címén is megindult az eljárás Vuceticsné és két vendége ellen. A leányoknak Vuceticsné lakást, kosztot és havonta tizenöte-husz korona fizetést ígért. A pénzt azonban nem adta meg, kosztot is alig kaptak, úgy hogy ez által mintegy rá lettek kényszerítve a züllött életre. Szent István előtt való éjjelen, amikor nagy volt a forgalom, a rendőrség meglepte a borozót. *Őt, a patronásból megszökött leányt találtak ott.* Az asszonyt és az öt leányt előállították. Elővezető parancsot adott ki azután a rendőrség a borozónak Jani nevű pinczére ellen, aki szintén résztvett asszonya üzletmeiben. Az eljárás folyik.

— **A pozsonyi Pálffy-szobor leleplezése.** Pozsonyba Szent István leplezték le gróf Pálffy István szobrát. A leleplezési ünnepen, mely a Csákytérben ment végbe, a földművelésügyi miniszter is képviseltette magát. Zichy József gróf, a szoborbizottság elnöke, tartalmas beszéddel nyitotta meg az ünnepet. Majd lehullott a lepel a szoborról, a mely Riegele Alajos műve. Bartal Aurél főispán a vármegye, a vármegyei gazdasági egyesület és a városi szűpítő egyesület nevében emlékezett meg Pálffy grófról. Kumlik Tivadár polgármester Pozsony szabad királyi város nevében ezután a szobrot átvette, ígéretet téve arra, hogy azokkal az érsékekkel őrizi meg az emléket, melyekkel a nagy emlékü főúr a város iránt viseltetett. Dr. Wolf Gerő titkár a pozsonyi kereskedelmi és iparkamarai képviselőtében mondott beszédet. Gróf Pálffy Béla mélyen megindult hangon mondott köszönetet a maga és családja nevében az elhunyt emlékének megőrzéséért.

— **Házasság.** Dr. Schira Endre ügyvéd ma vezető oltárhoz Hubner Annuskát Zsombolyán.

Kohányi Tihamér, az amerikai „Szabadság” szerkesztője nál vete Klósz Bertát, Klósz Lajos és Kohányi Mária leányát.

Galdberger Henrik eljegyezte Princes Antóniát Budapesten.

Kovács István eljegyezte Erős Gizellát, Erős Mór dunaföldvári kereskedő leányát.

Nyirady Jolánt eljegyezte Jobbágy Kálmán Keskeméten.

Nemesmagassi Sándor Jenő ma kötött házasságot pornoki és felsőpulyai Bertalanffy Bibivel Vasváron.

— **Árad a Tisza.** Szegedről jelentik: Az utóbbi napok hó eszései következtében a Tisza ismét megáradt és pedig olyan rohamosan, hogy abban az esetben, ha az áradás még pár napig tart, az ártéri földök víz alá kerülnek. A Tisza Szegeden három nap alatt egy méter magassággal emelkedett.

— **A leleplezett álforradalmár.** Az olvasóközönségnek még bizonyára élénk emlékezetében van az a kétszínű játék, amelyet Azev, a küzdő oroszok forradalmi szervezetének egyik vezetője folytatott a forradalmárokkal szemben. Azev ugyanis a forradalmi szervezet kötelékében résztvett a Szergiusz nagyherceg, továbbá a Plehve miniszter, valamint a Dubasszov tengernagy ellen elkövetett merényletek előkészítésében, emellett azonban egyidejűleg az Ochrana, az orosz titkosrendőrség szolgálatában állott és ebbeli minőségében a forradalmárok szárait juttatta a rendőrség kezére. Azevet azután Burzev orosz forradalmár író leplezte le az 1909. év január havában, amikor is Azev nyomtalanul eltűnt, míg végre most — augusztus hó elején — maga Burzev akadt rá Frankfurtban, ahol e hó 15-én hosszabb beszélgetést is folytatott a rejtőzködő álforradalmárral. A rendkívül érdekes és regéres fordulatokban gazdag társalgásról Burzev hosszabb cikket írt a „Matin” legutóbbi számában, amelyből az alábbi részleteket közöljük:

— Több, mint három és fél év óta folytonosan kerestem az emberemet. — írja Burzev — míg néhány héttel ezelőtt sikerült megtudnom Azev álnevét és azt a helyet, ahol jelenleg is teljes biztonságban tartózkodik. Miután nem akartam őt váratlanul meglepni, levélben bejelentettem neki a látogatásomat. Három nappal utóbb Azevtől sajátkezűleg írt levelet kaptam, amelyben tudatta, hogy Frankfurtban hajlandó velem találkozni. Frankfurtban való találkozásunk első pillanatában meglehetősen elfogult volt Azev, majd így kezdte a gyónását:

— Párisból való szökésem éjszakája óta sem az ochrana, sem a forradalmi párt egyetlenegy emberét sem láttam. A lapokban többször olvastam, hogy továbbra is a rendőrség szolgálatában állónak gondolnak. Ez nem igaz. Oroszországba egyáltalában nem tértem vissza. Ön az első ember, aki előtt nem titkolom el személyiséget. Azev azután kijelentette, hogy a lapok közlései őt hamis világitásba helyezték. Addig nem akar meghalni, míg a tiszta igazságot meg nem állapították. Ezt a gyermekei miatt is meg kell tennie.

— Sohasem voltam az ochrana híve, — folytatta azután Azev — sőt gyűlöltem és megvettem az ochrana embereit; mindaz, amit tettem, éppen a forradalom érdekében történt. Elkövettem azt az ostobaságot, hogy Párisból elmenekültem; a társaimmal való úszinte beszéd azonban elegendő lett volna arra, hogy az ügyet tisztázzam. — Amikor még fiatal egyetemista hallgató voltam, — mondotta tovább Azev — a rendőrségtől kémszolgálatokért ötven rubelt kaptam havonként. Ennél a szolgálatnál az egyiket el kellett árulnom, hogy a másikat megmenthessem, az egyik összeesküvést, különösen azokat, amelyeket a pártomtól kívül állók szerveztek, meg kellett akadályoznom, hogy viszont azok, amelyekben magam is részes voltam, biztosabban sikerüljenek. Ilyenek voltak a Plehve, a Szergiusz nagyherceg és a Dubasszov tengernagy ellen szőtt összeesküvések. A rendőrség vakon bizott bennem, amit arra használtam, hogy játszottam velük.

A beszélgetés folyamán később Azev azt is bevallotta, hogy minő jutalmat kapott a rendőrségtől a kémszolgálatok fejében. Ezt a beismerést Azev lehajtott fővel, szemében könnyekkel tette meg.

Azevnek ebben a nagy bűnbánatában azonban az orosz forradalmárok, úgy látszik, egy cseppet sem bíznak, mert a forradalmi párt beható vizsgálata után meggyőződött arról, hogy Azev agent provocateur gyanúnt az ochrana zsoldjában állott. A pártnak birtokában van Azevnek több, sajátkezűleg írt levele, amelyek arról tanuskodnak, hogy Azev még elbocsátása után is többször felajánlotta szolgálatait az ochranának. A forradalmi párt nem bízik Azev könyveiben és megbánásában, illetőleg helyesebben, meg van győződve ezek álnokságáról. A párt már korábban elhatározta, hogy Azevet nem végeztetik ki, mert ilyenfajta áruló még erre sem tartja méltónak. Azev maga mindent elkövetett, hogy a pártnak ezt a határozatát megváltoztassa. Ez azonban nem fog megtörténni.

— **Álhir a pápáról.** A római „Osservatore Romano” megezáfolja azt a híresztelést, hogy a pápa éjjel elhagyta a Vatikánt, hogy a Vatikán közelében lakó beteg nővérét meglátogassa. A beteg állapota kielégítő.

— **Egy iskolásfiú kalandja.** Csaka István tizenhárom éves iskolásfiú tegnap délután az Ördögárok mellett a déli vasút felé tartott, közben elővette a pénzét és megszámlolta. Ezt meglátta készifafán ülő fiú, lejöttek s lent Csakát leteperték, lábát zsineggel megkötötték, majd beletaszították az Ördögárokba és elvették mintegy két korona pénzét. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **A bankesalás harmadik tettese.** Alig egy hete annak, hogy Budapestre hozták a negyedmiliós bankesalás furfangos csalóját, Bauer Bajor Lajost és most már csak idő kérdése, hogy társával, *Rihliczky* Zoltánnal együtt a törvény előtt feleljen tetteért. Bauert a vizsgálóbíró kihallgatta és ekkor szenzációvallomással állt elő. Kijelentette, hogy még egy harmadik büntársuk is volt, aki segédkezett neki a pénzfölvételnél. Salgó Steiner Ferenczet nevezte meg a harmadik tettesnek és állítólag a szolgálataiért 70.000 koronát adott neki. A rendőrségen nagyon gyanus volt Bauer vallomása, de azért szorgalmasan utána jártak, hogy a csaló tényleg igazat mondott-e? Azonnal telegrafáltak Newyorkba, hogy nyomozzák ki Salgó Ferenczet. A newyorki rendőrség kábeltávirata ma éjjel érkezett meg a rendőrségre. A távirat szerint tényleg létezik Steiner Salgó Ferencz a Clewlandban kocsmáros. A bankesaló azonban nem mondott igazat. Salgó ugyanis már 9 éve él Clewlandban és azóta nem hagyta el a várost. A táviratra vonatkozólag újra kihallgatták Bauer-Bajor Lajost, de a csaló még mindig fenntartja az előbbi vallomását. A rendőrség azt hiszi, hogy a csaló csak azért ragaszkodik olyan erősen az első vallomásához, hogy az eltűnt 70.000 koronáról elfogadható magyarázatot tudjon adni.

— **Leégett királyi istállók.** Casertóban az olasz királyi család nyaralóhelyén tegnap este ismeretlen okból kigyulladtak az istállók. Nagy ügygyel-bajjal megmentették a pompás paripákat, az istállók azonban földig égtek.

— **A braziliai trónkövetelő gyémántjai.** A braziliai trónkövetelő gróf *Eu* (Lajos, orleansi hercegi) néhány nappal ezelőtt arra a szomorú tapasztalatra jutott, hogy valaki megdézsmálta ékszeréit, amennyiben a *braziliai császári korona*, három nagy értékű drágakő és több gyűrű eltűnt. A lopásról azonnal feljelentést tett a rendőrségen, azonban mindeddig eredménytelen volt a rendőrség minden fáradozása. Tegnapelőtt a herceg dinert adott az eu-i kastélyban. Javában folyt az ebéd, mikor a gróf egyik kutyája berohant a terembe és éktelenül ugatni kezdett. A herceg ezt arra magyarázta, hogy valószínűleg hivatlan vendéget érez a kutyá és azért nyugtalanodik. Amikor a kastélyt átkutatták, az erkélyen egy gubbaszkodó embert fedeztek fel, akiben a herceg egy nemrég elbocsátott szolgáját ismert fel. A betörő el akart menekülni, de lefogták. Amikor megmozdították, egy csomagot találtak nála, amelyben — a hercegi legnagyobb öröme — az összes eltűnt ékszereket és a *koronát is megtalálták*. A betörő két töltött revolverrel és két fegyverrel volt felfegyverkezve. Miután erősen megkötözték, átadták a rendőrségnek.

— **Oriási tüvések.** Londonban tegnap este az Etertam-Streeten lévő hatemeletes *Green-féle papírgyár meggyulladt* s a tűz oly rohamosan terjedt, hogy az egész épület elpusztította. A tűzoltóság huszonöt gőzfejskendőt hozott működésbe és csak nagy fáradsággal tudta a tüzet lokalizálni. A dokkokban nagy izgatottság volt, mert *attól féltek, hogy a lángok ide is át fognak csapni*. Themse tulsó partjáról óriási tömeg nézte a tüzet. Emberéletben nem esett kár. — Berlini jelentés szerint ma reggel hét órakor a *flensburgi fürdőszállóban* tűz támadt, amely rohamosan terjedt. A szálló lakóit nagy rémület fogta el és mindenki riadtan menekült az égő házból. *A szálló teljesen leégett s a vendégek minden poggyásza ott veszett.*

— **Szélhámos huszárhadnagy a kaszárnyában.** A váci 6. honvédhuszár-czrednek Érsekújvárott állomásozó második osztálya jelenleg hadgyakorlatokon van és csak négy őrmester maradt itthon, tapasztalatlan rezervista legénységgel. Folyó hó 17-én délután nagy előkelően, fényes hadnagyi uniformisban megjelent a huszárkaszárnya őrszobájában. Pezdekésen végigjárta a legénységi szobákat, tudakozódott, érdeklődött, majd meglepődésének adott kifejezést, végül is azzal állott elő, hogy — *miig megjön az ügyeletes őrmester — kilovagol, nyergeljenek föl neki egy tisztességes lovat . . .* Ő maga választotta ki a legszebb paripát, a legújabb nyergelést, csillogó, vadonatúj szerszámot tette rá, fölült, cigánosan körüllovagolta vagy négyszer a kaszárnya udvarát, a rezervisták tisztelettel bámulták őt, aztán hirtelen elkanyarodott és szépen — kilovagolt. Többé nem is tért vissza. Nemsokára megjött az ügyeletes őrmester, aki kiderítette, hogy a hadnagy ur közönséges szélhámos.

— **A Duna halottja.** Az összekötő hidnál ma reggel egy már feloszlatásnak indult női holttestet fogtak ki a Dunából. Kiséte nem volt megállapítható. Bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Mérgezési eset egy kórházban.** Janka János albersdorfi vendéglőst a veje, *Siber Adolf*, a napokban Bécsbe hozta, hogy tüdőbaját az ottani Allgemeine Krankenhaus nevű kórházban gyógytassa. Siber legutóbbi látogatása alkalmával — szigorú kórházi tilalom dacára — sört vitt apósának, melyből az egy másik beteget is megkínált. Alig hogy megízlelték az italt, *mindketten elvesztették eszméletüket*. Az orvosok azonnal ápolás alá vették őket, de Jankán, aki többet ivott, már nem tudtak segíteni és *rövid kihalás után meghalt*. A másik beteget sikerült magához téríteni. A holttest felboncolása alkalmával nagymennyiségű *sósavas morfint* találtak a belekben és ebből kiderült, hogy *Siber megmérgezte apósát*. A gyilkosságot azért követte el, hogy hamarabb örököljön. Amint később kiderült, Siber semmit sem kapott volna, mert a felesége örökségére, mely 1100 koronát tesz ki, már 1200 koronát előre kiszedett.

— **A kocsi haragosai.** Tegnap délután a Soroksári-ut 119. számú ház előtt Szén Mihály kocsist megtámadták Lancsek József és Sallai József napszamosok, Szénnek régi haragosai. Lancsek késsel megszúrta Szént, mire ez revolvért vett elő. Erre a támadók megfutottak, közben Szén háromszor utánuk löött. Egy lövés Lancsüket a baloldalán találta. Életveszélyes sérüléssel vitték a Szent István-kórházba. Szént a lakásán ápolják.

— **Gyilkos merényletek.** A varsói katonai táborban egy közlegény, akit a zászlóaljparancsnok maga elé bocsátott panaszával, agyonlőtte *Tumanov* herceg zászlóaljparancsnokot és adjutánsát. A herceg neje segítségére sietett férjének, mire az őrvjögő katona őt is leterítette egy golyóval. Az örök agyonlőtték a menekülő gyilkost. Ufai jelentés szerint — *Syrtlanoff* Ali Oszkár ügyvédet, az orosz birodalmi дума tagját, a muzulmán csoport tekintélyes tagját, *Scheitelo* vezérőrnagy lakásán meggyilkolták. A gyilkosok az őrnagy rokonai. A tett indoka eddig ismeretlen.

— **Tüzek.** A Frangepán-utca 30—32. számú telken ma éjjel eddig meg nem állapított okból kigyulladt Kocsis Károly ácsmester istállója. A kocsiszín is leégett és az istállóban bennégett négy ló. A kár hat-nyolcezer korona. A tüzoltók csak hosszas fáradozás árán tudták a tüzet eloltani. — A Vay Ádám-utca 3. szám alatt lévő díszműúru tüzlet az éjszaka kigyulladt és az áru legnagyobb része megégett. A tüzet a tüzoltók oltották el.

— **Halálozások.** Dr. Csapó István orvostanárt nagy részvét mellett temették a kerepesi-uti temető halottasházából. A gyógyszerártáson, amelyen a tudományos világ képviselői nagy számban megjelentek, *Terray* Pál egyetemi tanár mondott búcsuzót.

Féjér István, szőlőbirtokos, Kecskeméten meghalt. *Osráth* Sándor, nyug. postamester, 74 éves korában Nagyváradon meghalt.

Asztalos István, Hódmezővásárhely egyik régi tekintélyes polgára 71 éves korában Hódmezővásárhelyen meghalt.

Dr. *Kovács* Zoltán, a győri főreáliskola tanára, Győrben meghalt.

Lehoczky Béla, anyakönyvvezető-helyettes, 48 éves korában Ungváron meghalt.

Pilsenből jelentik, hogy *Stöck* Hermin, a Skoda-féle ágyugyár megalapítójának özvegye, 69 éves korában meghalt.

Graczból táviratozzák: Dr. *Hörnes* Rudolf, a gráci egyetem geológiai intézetének vezetője, ma reggel meghalt.

valódi
KAUCSUK-CIPŐSAROK
DOBOZA,
MINŐSÉGE
egyaránt ARANY

BEPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

Az első magyar repülőverseny.

— Ötvenezer ember a rákosi mezőn. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 21.

Valljuk be őszintén: csalódtunk is egy keveset, de meglepetéssel is szolgált az első magyar repülőverseny. Ha a magyar aviatikáról beszél valaki, csak csöndesen mesélgögni szoktunk, ám bármilyen folyton érkeznek a hírek, dolgoznak, életüket kockáztatják a szegény, lelkes álmódók. Most egyszerre hatalmas plakátok támadtak ráuk: Szent-istván-napján repülőverseny lesz. A karsu monoplán a kék papírt büszkén szelte, hatalmas bíplán ült rá egy fehérre mázolt felhődarabra. A kiabáló plakát jól teljesítette a feladatát. A villamos kocsik tömve, kocsik döcögtek, túlkölt az autók, minden ember a repülőter felé igyekezett. Vissza ugyanígy. De míg ki lelkesedéssel és izgalommal siettek, visszafelé már fáradtság, csalódás kedvetlenítette el az embereket. Nem volt igazuk. A plakát nagyon sokat ígért, nem váltotta be a beharangozott szenzációkat, de még így is szép az eredmény. A munka legelején vannak az aviatikusaink, de ha a lelkesedés nem csökken, hamarosan utána czammognak a külföldi kollégáinknak.

A versenytér képe nagyszerű, valósággal világvárosias. Mindenütt ember, mindenütt izgatott, kíváncsi emberfejek. A zászlókat erősen csapkodja a szél, az idő nem valami kedvező. Fél négykor került elő az első repülőgép. *Kvasz* András vontatta elő a hangárjából hármasszámmal jelzett Zsellyi-típusú monoplánját. Hajnali három órától, kétfő estig dolgozott két éven keresztül, míg végre ideig jutott. Háromnegyed négykor már a levegőben volt és kisebb magasságban tizenegy percig repült, majd a közönség éljenzése közben simán leereszkedett. Eközben a hangárokból előkerült a többi gép is. De még mielőtt más valaki felszállt volna, *Kvasz* újra gépére ült és a levegőbe emelkedett. Most se repült magasra, nemsokára leereszkedett. A kezdet azonban elég biztató volt. Különösen azok lelkesedtek, akik a gép közelébe férkőztek. Ütött-kopott ócska szerszám, ezer és ezer darabból összetakolva. Valóban istenkísértés volt ráülni, szinte csoda, hogy ezzel még produkálni is lehetett valamit. *Kvasz* leszállása után kitalálták a starthelyre *Horváth* Ernő gépét, amelyen *Prohám* szokott ülni. Megindították a motort; jól működött. A gép rövid gurulás után már a levegőben volt. Utána *Novák* Mihály aviatikus produkálta magát. Száz méter magasságban körülbelül husz percig volt a levegőben. A repülők között ő érte el a legnagyobb sikert. Blériot-rendszerű monoplánján gyönyörűen szelte a levegőt és a közönség egészen föllekesülve nézte a pilótát, aki végül szép siklórepüléssel ereszkedett le a földre.

Az aviatikusoknak most hirtelen váratlan konkurrencsei akadtak. Egy csomó golya került valahonnan elő, hosszú sorokban vonultak el a versenytér fölött. A közönség hamarosan meglelte a humorát:

— Éljenek a kiváló aviatikusok! . . .

Egynegyed hét felé járt az idő, mikor előkerült *Székely* Mihály repülőgépe. A kitűnő pilóta megindította a motort s százméteres gurulás után a levegőbe emelkedett. A következő pillanatban *Székely* gépe megingott és lezuhant. A repülőter jobb végében érte a baleset, amely szerencsére csak könnyebb természetű volt. A mentőautomobil az aviatikai klub fogata azonnal odarobogott, de akkorra már *Székely* künn volt a gépből és integétt, hogy nem történt baja. Behozták *Székelyt* a starthelyre, ahol egy kékruhás fiatal leány sietett feléje. Menyasszonya volt, aki könyes szemmel várta. Csak amikor völegénye karonfogta és meggyőzte, hogy semmi baja sem történt, nyugodott meg. *Székely* elmondotta, hogy repülés közben a szemébe fröcsöcsent a benzin s ezért nem tudta vezetni a gépet. A gép két szárnya és a légcsavar

Az est már leszállt, mikor Kvasz és Prödmán újra gépeikre szálltak. Követte őket Svachulay, Lányi és Kolbényi, aki „rablott” száz lőeres Argus-motorral ellátott monoplánján végzett szép repülést.

A közönség azonban mindinkább megfoghatkozott. Az előrelátók nem várták be a repülések végét, hanem jóelőre a villamosokhoz siettek. Sokan azonban állandóan kitartottak a helyeiken, várták az annyit hangoztatott szenzációt: Steinschneider Lili, az első magyar aviatikusnő felszállását. Ez azonban elmaradt. Steinschneider Lili primadonnának képzelte magát. Csinos eszkinöltözetet öltött, autóra ült s a kordon előtt robogott végig. Nagy kegyesen fogadta az üdvözléseket, repülni azonban elfelejtett...

A tudósításunk végére egyet még ide kell jegenyünk. A verseny anyagilag fényesen sikerült. Körülbelül 15—20 ezer korona a tiszta bevétel, amely összeg az aviatikusoknak jut. A verseny jelké a két Pivny-testvér volt s így a köszönet nekik jár ki.

© **Aviatikai hírek mindenfelől.** Aradról írják, hogy hétfőn este Aradra érkezett Petróczy István százados, a katonai léghajó-osztály parancsnoka, hogy megtekintse az Aradon létesítendő pilóta-iskola céljaira kiszemelt területét. A hadvezetőség körében az a terv merült fel, hogy a civil pilóta-iskolával együttesen katonai pilóta-iskolát is létesítsenek Aradon. Ezért jött Aradra Petróczy István százados, aki megtekintette a Birkás-dűlőt, amelyet alkalmasnak talált az iskola céljaira. Petróczy kilátásba helyezte, hogy a második katonai pilóta-iskolát Aradon állítják fel. — Kvasz András, a kiváló pilóta augusztus 25-én látványos repülést rendez Kiskunfélegyházán. A repülés iránt városszerzte nagy az érdeklődés. — De la Campo Scipio Mihály gróf lengyel aviatikus aki vasárnap Jedemesén, a Körösmezővel határos kis fürdőhelyen szállott fel Blériot-géppel, augusztus 25-én délután 5 órakor Marmaroszigetén a vásártéren fog felszállani. A gróf a mármaroszi hegyek felé, 1500 méteres magasságba akar felrepülni. — Uzblac alezredes tegnap reggel Bécsvihelyen felszállt, átröpült a Hohenwanden s azután a Schneeberg felé vette útját, amely fölött bizonyos ideig lebegett. 2200 méter magasságot ért el.

© **Léghajósok katasztrófája.** Szabasztópoli jelentés szerint nagy szélvész nyílt tengerre sodort egy katonai léghajót, melynek fedélzetén három tiszt volt. Midőn a léghajó az utána küldött torpedónaszádra leszállt, a léghajósok egyike, Kurkow hadnagy a tengerbe esett és egy matróz, aki megmentésére sietett, belefullt. A többi léghajós megmenekült.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Budai Szinkör.** Szent István napján kezdődött a bucsuhét, amelyen az augusztus 27-én távozó, másfelé szerződött tagok legjobb szerepeikben lépnek föl és fokozott buzgalommal igyekeznek jó emlékeket hagyni maguk után. A távozók közt van Albert Erzs, a nadrágszerepek legjobb vidéki előadója, valamint a legújabb primadonna, a csengő hangú Fenyő Emilné. A kedvükért „János vitéz” került műsorra, melyben a czimszerepet Albert Erzs játszotta. Iluska szerepét Fenyőné. Utóbbi belépésekor zugó tapsvihar foglalta és kapott három szép virágokrétát is. Játéka, éneke a legmélyebb hatást tette a közönségre, mely minden dőlt megismételtette, miért is az előadás jóval féltizenegy óra utánig húzódott el. A férfiak közül kellemes meglepetést keltett Gáthy Kálmán, az Operához szerződött Rózsa Miklós utóda, ki mint népszimüenkes oly sikerrel mutatta meg magát, minőben a nagy Tamási óta népszimüenkesnek aligha volt része.

(*) **Ujdonságok.** A Magyar Színház a jövő hét végén bemutatja Friedmann Á. bécsi író bohózatát, amely Heltai Jenő átdolgozásában „Brezeda ur” czímen fog színpadra kerülni. A darabban, amelyet Vágó Béla rendez, Doross, Z. Molnár, Balla, Haraszthy, Miczi, Csataj Janka és Tóth Irma játszzsák a főszerepeket. A „Brezeda ur” bemutatójáig a Magyar Színház tavalyi évadjának vonzó darabjai alkotják a műsort. Holnap csütörtökön

felújítják Tolsztoj nagyírú regényéből készült drámát, a „Karenin Anná”-t. Pénteken és vasárnap este a „Frankfurtiak” van műsoron, szombat este a „Sárga lilium”-ot adják, vasárnap délután pedig Rosland poétikus alkotása, a „Sasfiók” kerül színpadra. — A Király-Színház színpadán, szabóműhelyeiben és festőtermében erősen készülnek Stoll Károly rendező vezetése mellett az első ujdonság bemutatójára, amely szeptember első hetében lesz. A Király-Színház első bemutatójául egy rendkívül mulatságos énekes bohózat készül, amelyet Lipschitz, a „Graetchen” szerzője és Horst írtak, magyar színpadra pedig Harsányi Zsolt dolgozta át. A darab zenéjét Vinco Zsigmond, a Király-Színház karnagya szerette. A darab fő szerepeiben a Király-Színház elsőrendű erői: Rátkai, Király, Latabár, Németh, Hajnal, Simai, Berky Lili, Lonczay Annie, Gerő Ida játszzsák a főszerepeket. A színház új tagja: Perczel Sári lép föl benne először az egyik fő női szerepben. — A Vígyszínház az új szezonban a következő magyar íróktól fog új darabokat bemutatni: Bródy Sándor, Heltai Jenő, Lengyel Menyhért, Szomorú Dezső, Hajó Sándor, Jób Dániel, Bakonyi Károly, Garvay Andor. Az új szezonban bemutatásra kerülő külföldi ujdonságok sora a következő: André Rivore és Mirande: „Pour vivre heureux”. Vígjáték. (Első ujdonság.) Flers és Caillavet: „Prime rose”. Vígjáték. André de Lorde és Funck-Brentano: „L'amour en cage”. Vígjáték. Henry Bernstein: „L'assaut”. Színmű. Georges de Porto-Riche: „Le vieille homme”. Színmű. Francis de Croisset: „Le coeur dispose”. Vígjáték. Rivore és Mirande: „Mon ami Teddy”. Bohózat. Felix Salten: „Das staerkere Band”. Vígjáték. Julius Bauer: „Königsstruß”. Operett zene nélkül. Dario Niccodemi: „L'aigrette”. Arnold Bennet és F. Knoblauch: „Milestones”. Vígjáték.

(*) **Hangverseny Koritniczán.** Az Országos Magyar Iskolaegetület javára szépen sikerült hangversenyt rendeztek Koritnicza-fürdőn. Az estélyen Dobias Irén, Völgyi Ilonka, dr. Szende Lajos szavallatokkal és monológokkal, Bánó Károly, Leichtag Emil, Minczér Imre és Joannovics Mihály zeneszámokkal nyújtottak igaz élvezetet a válogatott és szépszámu közönségnek. A hangverseny, amelynek rendezésében Laufer Mariska és Mátrai Edit működtek közre kiváló buzgósággal, szép összeget juttatott a nemes cözének.

(*) **Az eszperantó-rendező.** Az eszperantisták kongresszusa ma kezdődött Budapesten és az eszperantó-nyelv mindenfelől összegyűlt művelőinek és híveinek mulatságára holnap délután eszperantó-nyelvű színelőadást tartanak az Uránia-színházban. „A három testőr”-t, Herczeg Ferenc bohózatát adják elő mükedvelő eszperantisták, természetesen a maguk világnyelvén, amelyre egy budapesti eszperantista hölgy fordította le a darabot. Néhány nappal ezelőtt egy kis küldöttség kereste fel Z. Molnár Lászlót, a Magyar Színház fiatal művészt és felkérte, hogy vállalja el a darab rendezését. Z. Molnár elvállalta a feladatot és csak miután a küldöttség eltávozott, jutott eszébe, hogy voltaképpen mire vállalkozott: ő tudniillik egy szót sem tud eszperantóul... Mégse lett baj a vállalkozásból: a művész ugyanis jól ismeri Herczeg darabját, a szereplők pedig már az első próbán hibátlanul és megakadás nélkül fújták az eszperantó-szöveget és így a rendező és színészei mégis csak — megértették egymást.

(*) **Fodor Ernő zeneiskolájának évkönyve.** Fodor Ernő zeneiskolájának évkönyve százötvennyolc oldal terjedelemben most jelent meg. A vezetőczikkben dr. Kasics Ozmán emlékezik meg Kelen Idáról, az intézet egykor való nagynevű tanáráról. Fodor Gyula titkár az év történetéről számol be. Az iskolának ebben az esztendőben kilencszázegy növendéke és negyvennégy tanára volt. A növendékek számának folytonos növekedése szükségessé tette, hogy az igazgatóság az új tanévtől kezdve a Liszt Ferenc-tér 4. számú házának első emeletét is — a Központi Demokrata Kör helyiségeit — kibérelje és hét új professzort szerződtessen. Az új tanárok névszerint a következők: Tarnay Alajos zeneakadémiai tanár, Szigeti Dezső és Vikár György hangversenymesterek, Grünfeld Vilmosné Schuck Anna asszony, Liszt Ferenc tanítványa, Horti Gyula, Epstein Irén és Kardos Olga.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A Kreith-muzeum megmentése.** Az országos történelmi emlékmúzeum székesfővárosi választmányának elnöksége az alábbi sorok közlésére kért fel: Gróf Kreith Béla a magyar önvédelmi haroz emlékmúvek összegyűjtése körül kifejtett emberi erőt meghaladó munkában, mielőtt miétt tétő alá hozhatta volna, kidőlt. Miután az elmeogyórázati

klinikán kezelt grófnak részint tulajdonát képező, részint csak felelőség mellett gondjaira bízott nemzeti kincsekre tizenötezer koronás tartozás miatt egy hitelező bírő zárlatot kért, az országos emlékmúzeum fővárosi választmánya hazafias tisztelettel felkér mindenkit, hogy a gyűjteményből egyes tárgyak, vagy csoportok megvásárlásától tartózkodjanak. E kérést indokolta teszi az, hogy a választmány értesülése szerint a gyűjteményből gróf Kreith Béla betegsége óta értékek adtak el, többek között a múzeumnak, valamint Kun antikváriusnak. E gyűjtemény sorsát és a nemes gróf heorikus munkáját, mihelyt a bírői kérdések tisztázva lesznek, vagy a kormány, vagy a nemzet fiából alakult bizottság rendezni és bizonyára az utóbbi munka szerint értékelni fogja.

FŐVÁROS.

(*) **A közoktatásügyi miniszter és a szakfelügyelők.** Megirtuk a napokban, hogy a közoktatásügyi miniszter a fővárosi iskolák szakfelügyelő-téte vonatkozó szabályrendeletét jórahagyta. De egyes apróbb észrevételei mégis vannak a miniszternek. Így többek között azt kívánja a miniszter, hogy a szabályzatban mindenütt „szakfelügyelő” helyett „iskolalátogató szakfelügyelő” kifejezést használjanak, továbbá, hogy a működési pótlék helyett a „tiszteletdíj” kifejezés legyen. Kívánja végül a miniszter, hogy a szabályzatba pótlólag felvétsék, hogy az iskolalátogató szakfelügyelők működése a kir. tanfelügyelők, valamint az állami iskolalátogató közegek hatáskörét nem érintik. A tanács mai ülésében a miniszter által kívánt változtatáshoz hozzájárult és javasolta a közgyűlésnek, hogy a szabályzatot ilyen értelemben állapítsa meg. A miniszternek nincs észrevétele az ellen, hogy a szakfelügyelők tiszteletdíját a nyugdíjszerű ellátásukba beszámítsák, azonban ennek terhet elvállalni nem hajlandó. A tanács azt fogja javasolni a közgyűlésnek, hogy hívja fel a miniszter figyelmét arra, hogy a tiszteletdíj után járó nyugdíjszerű ellátás is csak a minisztérium tárczáját terhelheti, mert ez a minisztérium adja a tiszteletdíjat is. Amennyiben a miniszter ehhez hozzá nem járulna, a tanács a tiszteletdíjnak a nyugdíjba való beszámítása iránt nem kíván intézkedni.

(*) **Áthelyezett igazgatók.** A tanács az elemi iskolák vezetésében a következő áthelyezéseket rendelte el: Gergely István igazgatót a Mária Terézia-téri iskolától a Csobáncz-utcai iskolához, Mócsi László igazgatót a Csobáncz-utcai iskolától a Százados-utcai iskolához, Balla László ideiglenes igazgatót a Százados-utcai iskolától a Mária Terézia-téri iskolához, Száva János igazgatót a Miklós-téri iskolától a Szemere-utcai iskolához, Beke Mózes ideiglenes igazgatót a Hunyor-utcai iskolától a Miklós-téri iskolához. A Hunyor-utcai iskolához ideiglenes igazgatóul Kovács Gyula tanítót rendelte ki.

(*) **Huszonnyolcezer látogató az állatkertben.** Szent István-napján és az előző napon rendkívül nagy számu közönség látogatta meg az állatkertet, amennyiben azt a jó vidéki közönség előzönlötte. Több mint 24,000 felnőtt és közel 4000 gyermek látogatta meg ezen a napon az állatkertet. Ez a legnagyobb szám az új állatkert megnyitása óta.

(*) **Uj főorvosi állás.** A belügyminiszter jórahagyta a közgyűlésnek az a határozatot, amelylyel a főváros a régi Szent János-kórháznál a jövő év első napjától kezdve egy elsőosztályu főorvosi állást rendszeresített 3200 korona fizetéssel és 1000 korona lakbérrel.

(*) **Kövezési és csatornázási munkák.** A kövezési és csatornázási albizottság e hó 26-án tartandó ülésében megtartja a következő utca kövezési és csatornázási munkáira vonatkozó árlejtéseket: VI. ker., Jász-utca kocsintjának kövezése, a VII., Hermina-ut, Thököly-ut és István-ut szakaszának kis kövel való burkolása, a VII., Pillangó-utczának Fogarasi-ut és Dongó-utca közti szakaszának makadamszerű rendezése, a VII., Mexikói-ut Mogoródi-ut és Tábornok-utca közti szakaszának kocsintjának makadamszerű burkolása és járdájának kövezése, a VII., Grammat-utca Hajtsár-ut és Rákospatak közti szakaszának makadamszerű rendezése, a VII., Óv-utca Erzsébet királyné-ut és Istvánffy-utca közti szakaszának makadamszerű rendezése, a Figyelő-utca Kartács-utca és Béke-tér közti szakaszának csatornázása, a VII., Erzsébet királyné-ut egy részének csatornázása és végül a X. Kálvária-térnek sodronykerítéssel való ellátása.

KÖZIGAZGATÁS

Figyelmeztetés.

Magyarország, augusztus 20.

Este van, a nagy csend különös gondolatokat vált ki belőlem. Gondolatban visszamegyek hét évvel, arra az időre, amikor tanáram engemet „érettnék” nyilvánítottak és én ekkor elkövettem azt a ballépést, amit csak most látok be igazán. Elmentem jegyzőgyakornoknak, jegyzői vizsgát tettem és most ennek vagyok az áldozata.

Hozzátok fordulok, Magyarországon a folyó években érettségit tett ifjak, hallgassátok meg intő szót! Nehogy rátévedjétek a jegyzői pályára. Keserű kenyér ez. Kérdezzétek csak meg az összes segédjegyzőket és mindeniktől majdnem ezt halljátok. Néhány példával meg fogom világítani a helyzetet, hogy ha most van még kedvetek a pályához, hadd menjen el az végleg.

Két baj van és amíg ez fenn fog állni, addig kerüljétek ezt a „busásan jövedelmező” hivatal!

Egyik bajunk a fizetés kevés volta, a másik talán még nagyobb, a mai választási rendszer. Jól figyeljétek most!

Megürül a K... i jegyzői állás, a főszolgabíró egy vacsora alkalmával emliti, hogy ekkor és ekkor lesz a választás. Egyben pedig kijelenti, a jelenlevő helyettes jegyzőnek, hogy sajnálja nagyon, mert kitűnő munkatér, de azt jól tudja nevezett is, hogy itten más kell, hogy a jegyző nőtlen legyen, mivel egy megyei hivatalnok lányának férjhez kell menni. Így akad meg ilyenkor a legjobban képzett segédjegyző egy tervbe vett házasság miatt! Maga a „völegény” is kijelenti, hogy ő nem hánná, ha a másik lenne is a jegyző, de már ez a házasság miatt nem lehet! Mondjátok meg, hol van itt a választók bizalma. Hisz azt mondja az 1886:XXII. t. cz. hogy a jegyzőt a körjegyzőségekhez tartozó képviselő testületek közösen választják. Nem neveléses dolog ilyen után választásról beszélni?

Hallasz kedves ifjuság ilyen kijelentéseket is, „nem megyek el a választásra, hisz ugyanis az lesz, akit a főszolgabíró akar”, eddig rendbe is volna, ha mindig azt akarná, akinek a legtöbb képzettsége és legjobb oklevele van. Tegye azonban mindenki a szívére a kezét, aki csak valaha jegyzőválasztást vezetett és nem hiszem, hogy nyugodt lélekkel mondhatná, hogy ő mindig a közérdeket szolgáltatta a választásoknál, hanem bizony, sokszor előtérbe toltta a magánérdeket.

Adjának tisztességes fizetést és nevezze ki a jegyzőt a belügyminiszter. Ha Nagy Márton főszolgabíró ur mondása a jegyzőkre talál, akkor mi segédjegyzők igazán elmondhatjuk, 1000 korona egy kisé sok az éhenhaláshoz, de belőle egy uri családnak megélni igazán nem lehet. Családos segédjegyző nem tudom, hogy napi 2 korona 75 fillérből mint ruházódik s mint tud gyermeket nevelni, ha ebbe a sanyaru helyzetébe még az Isten gyerekekkel is megáldotta. Kinevezés mellett nyerne a köz, haladnának a jó munkás emberek, mert lehetetlenek tartom, hogy kinevezés esetén ne az arra legérdemesebbeket nevezék ki. Kinevezés esetén legfeljebb egy pár lány még néhány évig leánykodna, de hát ezért a közérdeket nem szabad háttérbe szorítani. Ne képezze egy-egy férjhez adandó lány hozományát egy jegyzőség.

Akik félnek az államosítástól, mondjanak egy jegyzőséget, ahol nem helyezték a közérdeket a magánérdek mögé. Rendezzék a választást és a fizetést és mindjárt meg fog szünni a jegyzőhiány. Nem kell a segédjegyzői pályázati hirdetményeknél kitenni, „a választás határnapját később fogom kitűzni”. Hisz mindnyájan tudjuk jól, hogy miért szólnak így a hirdetések.

Addig pedig, amíg ez az idő el nem jön, tartászatok magatokat távol a jegyzői pályától. Bizony mondom, ha ráléptek erre a jó jövedelmű állásra, nagyon sokszor gondot okoz a mindennapi kenyér

miből beszerzése. Ne vesztessétek el ifju időteket, mert ezt többet soha vissza hozni nem lehet. Mi pedig, kik ide tévedtünk csak türiünk és szenvedünk. Semmi kilátás a jobb jövőre.

A jobb jövőt remélve Isten hozzád-ot mondom. Intő szót ne feledjétek,

Marosi Dénes

segédjegyző.

A „Közigazgatás” rovat olvasóihoz. A rovatunkat ellenőrző jegyzői szakbizottság ez uton kéri föl a községi és körjegyzőket, nemkülönben a vármegyei, városi és más közigazgatási tisztviselőket, akiknek érdekeit e rovat képviseli, hogy mindenféle panaszokkal, különösen ha velük szolgálatukkal kapcsolatos ügyben méltánytalanság vagy igazságtalan dolog történik, az Egyetértés közigazgatási rovatát bizalommal keressék föl. E rovat számukra mindenkor nyitva áll, és pedig az elvi jelentőségű esetekben nemcsak panaszuk közlésére vállalkozunk, de azokra a magasabb hatóságok figyelmét is fel fogjuk hívni és az igazságos elintézés biztosítására minden rendelkezésünkre álló eszközt felhasználunk.

A csökartel garázdálkodása. Már említettük, hogy a debreczeni vízvezeték építése fennakadt, mert a csökartel a város tanácsának vékonyabb falu csöveket akar szállítani, mint amilyenre kötelezte magát. A tanácsnak természetesen joga lenne a kártelt pör útján kényszeríteni a szerződés megtartására, de a kártelítást abban biznak, hogy az építkezései a pör eldőléséig nem lehet várni és így a kényszerhelyzetbe került tanács elfogadja a vékonyabb csöveket is. A kártel és a tanács között áll a vízvezetési és világítási részvénytársaság, mely egyben már el is fogadta a vékonyabb csöveket, a tanács azonban tiltakozott és a kormányhoz fordult, hogy külföldről hozathasson csöveket. A munkák ezalatt természetesen szünetelnek, a város utcái pedig ezalatt föllárkolva várják a kereskedelmi miniszter döntését.

A főispán veje. Kassai tudósítónk jelenti, hogy dr. Puky Endre Abauj-Torna vármegye alispánját a belügyminiszter a kassai közigazgatási tanfolyam igazgatása alól a 109955/1912. számú leiratával felmentette. Puky alispán már tizenkét év óta igazgatja a kassai közigazgatási tanfolyamot. Felmentésében nem lehetne semmi különösöt találni, ha a miniszter intézkedése mögött nem húzódnék meg egy jókora adag politikai üldözés. De lássuk csak a miniszteri leiratot!

109955/1912.

A kassai községi közigazgatási tanfolyam igazgatásával az 1912. év 1913. tanév tartamára dr. Ferdinándy Gyula jogakadémiai rendkívüli tanárt, tb. vármegyei főjegyzőt bízam meg.

Midőn erről nagyságodat, mint a tanfolyam volt igazgatóját, tudomás végett értesitem, egyuttal ama sikeres működéséért, amelyet mint a tanfolyam igazgatója a jegyzőképzés terén hosszú időn át kifejtett, elismerésemet és köszönetemet fejezem ki.

Budapest, 1912. augusztus hó 11.

A miniszter helyett

Horváth Elemér s. k., államtitkár.

Ime így fest az érem másik oldala. Ferdinándy Gyula veje, Sziklay főispánnak, a Tisza-gárda egyik tagjának és a vármegye főjegyzője volt. Amikor a kassai jogakadémia a közigazgatási jog tanszékére már ki volt írva a pályázat, ezt az állást már neki szánták. Meghosszabbították a pályázatot, hogy addig a még hiányzó doktorátust Ferdinándy lerakhassa. Alig nevezték ki rendkívüli tanárnak, három hétre már ideiglenes nyilvános rendes tanár lett. A tanfolyam több előadóját ez a kinevezés arra indította, hogy jövőre az előadói tiszteletet nem vállalják. Ime ez az a férfi, aki miatt a képességeiről, erős politikai meggyőződéséről országsszerte ismert dr. Puky alispánnak a közigazgatási tanfolyam éléről távoznia kell.

A kassai közigazgatási tanfolyam. Kassán nagy feltűnést keltett, hogy dr. Puky Endrét, ki tíz év óta vezette az ottani közigazgatási tanfolyamot s ennek fejlődése, valamint általában a jegyzőképzés tökéletesítése körül nagy érdemeket szerzett, a belügyminiszter e megbízásától fölmentette s helyette a tanfolyam igazgatójává dr. Ferdinándy Gyula jogtanárt, a főispán vejét nevezte ki. Ferdinándynak már a jogtanári kinevezése is nagy feltűnést keltett, mert a kinevezéssel váltak egy egész hónapot, illetőleg ennyivel meghosszabbították a pályázat határidejét, hogy Ferdinándy az alatt letehesse a doktori vizsgát. Azután kinevezték a VIII-ik fizetési osztályba rendkívüli tanárnak, majd három hét múlva rendes tanárnak a VII. fizetési osztályba. A jegyzői tanfolyam négy tanára most kijelentette, hogy jövőre nem vállalja az előadói tiszteletet.

Egy jegyző jubileuma. Torontálmegey Ecska községében 25 év óta tölti be a jegyzői tisztséget Gössl Géza. A község értelmisége e hó 20-án fényes ünnep keretében ülte meg a közszeretben álló jegyző hivataloskodásának negyedszázados ünnepét. Az ünnep délelőtt 9 órakor istentisztelettel kezdődött, utána 11 órakor diszkozsülylést tartottak, melyen az ünnepeltet szép beszéddel ünnepelték és emléktárgyakat nyújtottak át neki. Délután 1 órakor diszebed következett.

A nagybecskereki mentőtanfolyam. Az ipari és mezőgazdasági munkásokat érő balesetek következményeinek mérséklésére, illetőleg az ilyen esetekben való beavatkozás tanítására a kereskedelmi miniszter Nagybecskereken szeptember 28 és 29-én tanfolyamot rendeztet. Főképpen gépészeket látanak szívesen a tanfolyamon, mert az a cél, hogy úgy a gépészek, mint az ipartelepek alkalmazottjai az első segélynyújtásban teljesen jártasak legyenek. A tanfolyam ingyenes. Ama gépészek, illetőleg ipartelepek, kik a tanfolyamon résztvenni óhajtanak, a szükséges intézkedések megtétele végett a tanfolyamra küldendő alkalmazottaik névsorát legkésőbb szeptember hó 10-ig a magyar kir. ker. iparfelügyelőségnek (Nagybecskerek, Árpád-utca 23. sz.) írásban jelentésük be.

TANÜGY.

= Hiba a nyugdíjtörvényben. A nyugdíjtörvény revíziója az egész vonalon napirenden van. Nem akarunk a nyugdíjtörvényvel egész terjedelmében foglalkozni, csak annak egy felette hibás intézkedésére akarunk rámutatni. A hibát előbb egy konkrét példa alakjában mutatjuk be. Egy nyugdíjra jogosult tanár eltemette előbb kis gyermekét, azután feleségét s egy év múlva meghalt önmaga is. Az iskola a meghalt tanárt eltemette, a temetési költségeket előlegezte abban a reményben, hogy a nyugdíjintézetől a temetési járulékot meg fogja kapni. Azonban a nyugdíjintézet az iskola szabályszerű felterjesztésére azt válaszolta, hogy temetési járulékra csak az elhalt tanár hátrahagyott özvegyének és árváinak van igényük az 1885. évi XI. tcz. 53. szakaszának első bekezdése szerint. Így, ha a törvény betűjét tekintjük, a nyugdíjintézetnek igaza van. Azonban, ha a dolog lényegét a méltányosság, az igazság és a józan ész törvényei szerint vizsgáljuk, akkor a nyugdíjtörvény kifejezését korlátoztnak, a törvény magyarázatát pedig hibásnak kell kijelentünk. Mert a dolog lényege szerint nem lehet másról szó, mint arról, hogy a nyugdíjintézeti tag minden körülmények közt, viselt hivatalos állásához illő, tisztességes temetésben részesüljön. Mint-hogy az eltemetés ténye minden körülmények között fenforog, a temetési járulékat kiutalásának kötelezettsége is a nyugdíjintézetet terheli. Méltánytalan és igazságtalan a nőtlen tanárt is megfosztani a temetési járuléktól s azt hisszük, hogy a törvényt ily ridegen és szűkkeblűen csakis a tanári nyugdíjintézetnél magyarázzák. Eppen a nőtlen tanár él teljesen a tanügynek, fordítja minden jövedelmét az önművelésre s gondol legkevésbé a vagyongyűjtésre. Temetetlenül hagyni pedig a nőtlen tanárt éppen úgy nem lehet, mint azt, aki családostól hal meg után. Ezenfelül a nőtlen tanár nem hogy maga után senkit, kinek a nyugdíjintézet fizetési kötelezettséggel tartoznék, tehát még jogosabban megilleti őt a temetési járuléka. A nyugdíjtörvény sérelmes pontjának módosítása, illetve magyarázatára konkrét javaslatot teszünk. Javaslatunk a következő: „Minden nyugdíjintézeti tag temetésére temetési pótlék adatik.

melyet a nyugdíjintézet annak a kezéhez utal ki, aki azon intézet vagy hatóság igazgatóságának, vagy előjáróságának bizonyítványa szerint, mellyel az illető utólagra szolgált, a tometést végezte. Az ebből eredhető többkiadás a nyugdíjintézetre nézve oly jelentéktelen, hogy számításba is alig vehető.

Gyöngye tanulók iskolája. Azoknak a gyöngye felfogású és gyöngyebb elméjű gyermekeknek könnyűségére, akik a népiskolában egykoru társaikkal együtt haladni nem képesek, akik így sokszor kétszer-háromszor is kénytelenek egy-egy osztályt ismételni, vagy akik elemi iskolába nem járhatnak; a fővárosban évek óta külön szakiskola, az állami kiegészítő iskola áll fenn. Az iskola hat felmenő osztályában mindazokat az ismereteket tanítják, amelyekre a gyermekeknek a gyakorlati életben szüksége lehet, különös gondot fordítanak benne a kézügyességre, a beszédhibák javítására és a speciális torna oktatására. Beiratkozni lehet szeptember 1-től 6-ig az iskola helyiségében, VIII., Mosonyi-utca 6. szám alatt.

Nyilttér.

Erőtelenségekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Szemere József
Orsz. zeneakadémiai előkészítő-tanfolyama
VII., Király-utca 67. Beiratások naponta.

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T.

Béruitói
ÉJJEL - NAPPAL.

Garage. Javító műhely.

72-54.

EGYESÜLETEK.

(—) A FMKE. közgyűlése. Iglóiról jelentik: Fényes ünnepség keretében folyt le tegnap a Felsőmagyarországi Közművelődési Egyesület 30. jubileárius közgyűlése. Jelen voltak: *Wieland Artur* szepesi, *Csaplovics Simon* árvaegyei főispánok, gróf *Teleki Sándor*, gróf *Csáky Vidor*, gróf *Lázár István*, gróf *Teleki Ferenc*, továbbá több országgyűlési képviselő, azután dr. *Neogrady Lajos* alispán és a Felvidék számos előkelősége. A közgyűlést az iglói dalárda nyitotta meg a Himnusz eléneklésével, mire *Craus* István elnök tartotta meg egy óráig tartó, nagy tetszéssel fogadott megnyitó beszédét. Ugyanő méltatta *Gyürky Geyza* ügyvivő elnök 30 éves buzgó, áldásos működését a FMKE. felvirágoztatása körül és beszéde végzetével átnyújtotta neki a hatalmas ezüst-emlékoszort. *Fereny Ödön* Zólyom vármegyei főjegyző a törvényhatósági választmányok nevében üdvözölte az ünnepeltet, ki meghatottan köszönte meg a kitüntetést. *Wieland Artur* főispán, mint a kormány képviselője, a helyi és földművelésügyi miniszterek nevében üdvözölte az egyesületet. Üdvözlő beszédekkel mondták még: dr. *Neogrady Lajos* alispán Szepes vármegye, *Folgens Kerenl* polgármester Igló város, *Fischer Miklós* főgimnáziumi igazgató a kulturegyesületek és tanintézetek nevében. A közgyűlés üdvözlő táviratokat menesztett a királyhoz, *József* főherceghez és a kultuszminiszterhez. Nagyhatalú volt dr. *Hajnosy József* kir. tanfelügyelő emlékbeszéde néhai *Repesik János*, az egyesület legnagyobb alapítója felett. Azután felolvasták kerültk Vasary Kólos bíboros hercegre, Serényi földművelésügyi miniszter, Párvy Sándor szepesi püspöknek a közgyűléshez intézett üdvözlő táviratát. A zárszámadás jóváhagyása és a jövő évi költségvetés megállapítása után elfogadták az igazgató-választmány néhány határozati javaslatát; hat tanítót kitüntettek pénzbeli jutalmakkal és 15 tanítót dícséreltek oklevelekkel. Azután *Wieland Artur* főispánt és *Münich Kálmánt* tiszteletbeli elnököket, dr. *Neogrady Lajos* alispánt és *Folgens* polgármestert tiszteletbeli alelnököknek választották meg. A közgyűlés után 200 kerületi bankett volt. A közgyűlés tagjai ma kirándultak a Magas-Tátrába.

(—) A Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége idei vándorgyűlését Győrött tartja meg. Az érdeklődés különösen az építőiparok gyakorlásáról készült törvénytervezetnek a kereskedelmi miniszter felhívása folytán való megvitatása és véleményezése felé irányul. A nagyhorderejű javaslat előadói tisztjére dr. Erős Sándor udvari építőmestert kérték fel.

(—) A Budapesti Terézvárosi Polgári Kör kitűnő nyári mulatságot rendezett e hó 18-án a Római-fürdőben. A fényes műsor keretében a tánc, versenyfutás, a díjtakézés és a szépségverseny kiválóan jól sikerült. Az egybegyűlt közönség jó cigányzene mellett egész alkonyatig táncolt, a legkellemesebb hangulatban szórakozott és csak éso este vonult haza.

(—) Zászlószentelés Rákoskeresztúron. A rákosligeti és rákoskeresztúri egyesült ipartestület vasárnap délelőtt avatta fel nagy ünnepség keretében új zászlaját. Az ünnepi beszédet Héderváry Lehel országgyűlési képviselő tartotta. Utána nagy bankettet rendeztek, melyen mindkét községből számosan voltak jelen.

SPORT.

Szent István-díj.

— Budapesti nyári löversenyek. —

I. Giergl.
II. Bartek.
III. Nándor.

Sok tizezernyi közönség jelenlétében, ragyogó fényes nyári délutánon folyt le kedden a magyar löversenysport egyik legnépszerűbb futama, az összesen 83,000 koronával dotált *Szent István-díj*. A versenytéren felette nagy számban voltak jelen a számottévo társadalom képviselői és igen szép számban voltak ott a külföld nevesebb sportférfiai, bizonyosságul annak, hogy a külföldieket vonzó intézményeink sorába a magyar löverseny jelentős helyet foglal el.

A gazdag díjért versenyző lovak közül a próbagaloppnál határozottan *Bartek* tetszett legjobban, mellette még *Marasesti* és *Lord Darcy* keltették a teljesen fit lovak benyomását. A minden részletében mód felett érdekes verseny a Dreher-istálló *Giergl* nevű ménjének győzelmével végződött, míg a különösen az utóbbi napokban rendkívül lefogadott és nagy favoritként induló *Bartek* kénytelen volt a második helylyel beérni. Harmadik helyre a teljesen ellanyagolt *Nándor* futott be.

A többi futamokban általában a fogadott lovak győztek. A nap hőse ismét *Carslake* volt, aki megismételte vasárnap brayurját s újra három futamban jött be elsőnek, de most mind a három alkalommal a Springer-istálló crackjein, bizonyosságul annak, hogy ez az istálló doping nélkül is nyer. A versenyek részletes eredménye:

I. *Viztorony-díj*. (Háromévesek.) Díj 5000 korona. Táv 2500 méter. 1. Springer G. stpm *Marat* 54 és fél kg (Carslake), 2. Dobozi ménés pm *Buzogány* 56 és fél kg (Janek), 3. Geist G. pm *Csavargó* 55 és fél kg (Pretzner.) Öt hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. Tot.: 10:13. Könyvfogadások: 3 reá *Marat*, 3 *Buzogány*, 5 *Csavargó*.

II. *Wetter-handicap*. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Br. Springer G. 36 pk *Grasse* 55 kg (Carslake), 2. Geist G. 56 sm *Dummer Kerl* 63 kg (Janek), 3. Br. Neimans R. 46 pper *Polydore* 48 és fél kg (Korb.) Futottak még: *Zoltán* (Smejda), *Tábornok* (Heidt), *Vocativus* (Varga), *Parázs* (Tausz), *Marcell* (Szilágyi), *Sirene* (Baluska), *Veinard* (Markó), *Calville* (Sas), *Anyuczi* (Kozuch), *Gellert* (Antoni.) Háromnegyed hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:02, 40:118, 88, 200. Könyvfogadások: 3 *Dummer Kerl*, *Sirene*, 5 *Grasse*, 6 *Parázs*, *Anyuczi*, 8 *Polydore*, *Vocativus*, 10-20 a többi.

III. *Szent István-díj*. Díj 60,000 korona. Táv 1800 méter. 1. Dreher A. 36 pm *Giergl* 46 kg (Schuster), 2. Hg. Lubomirski Gy. 36 pm *Bartek* 48 és fél kg (Korb), 3. Péchy A. 36 sm *Nándor* 46 kg (Sas.) Futottak még: *Javorinka* (Kozuch), *Lord Darcy* (Pretzner), *Heros* (Gulyás), *Marasesti* (Painter), *Visz* (Guttman), *Titan* (Basch.) *Mokan* (Ferguson), *Cocasse* (Brooks), *Csalfanna* (Varga), *Gargantua* (Janek.) Egy és fél hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:03, 40:114, 70, 260. Könyvfogadások: 1 és háromnegyed *Bartek*, 5 *Giergl*, 6 *Marasesti*, *Gargantua*, 10 *Heros*, 14 *Mokan*, 20 *Nándor*, *Lord Darcy*, *Cocasse*, 33 *Visz*, 50 *Javorinka*, 100 *Titan*. Esetleges kvóták: 28 *Bartek*, 46 *Gargantua*, 66 *Marasesti*, 118 *Csalfanna*, 171 *Heros*, 207 *Lord Darcy*, 250 *Mokan*, 340 *Nándor*, *Cocasse*, 864 *Visz*, 1206 *Javorinka*, 2144 *Titan*.

IV. *Kétévesek ménik versenyje*. Díj 5000 korona. Táv 1100 méter. 1. Br. Springer G. pm *Elector* 57 kg (Carslake), 2. Dobozi ménés sm *Irnok* 55 kg (Janek),

3. *Bamberger* I. pm *Nagykörül* 55 kg (Dugan.) Futott még: *Prono* (Pretzner), *Háromnegyed* hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:15, 40:44, 50. Könyvfogadások: 2 reá *Elector*, 2 és egynegyed *Irnok*, 5 a többi.

V. *Kétévesek nyeretlennel eladóversenye*. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gr. Batthyány E. sk *Perlekodó* 54 és fél kg (Pretzner), 2. Gr. Pálffy J. pm *Don* 56 kg (Ferguson), 3. Gr. Meran J. pk *Blakulla* 56 és fél kg (Heidt.) Futottak még: *Némber* (Pusztér), *Jós* (Janek), *Verkanntes Genie* (Korb), *Moschack* (Pökker.) Másfél hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:38, 40:70, 66, 122. Könyvfogadások: 2 és fél *Don*, 3 *Verkanntes Genie*, *Jós*, 3 és fél *Perlekodó*, 8 *Blakulla*, 14 a többi.

VI. *Kétévesek eladó-handicapja*. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Egyedi L. sk *Comedie* 54 kg (Miles), 2. *Badesco* Gy. sk *Columba* 53 és fél kg (Sincjla), 3. *Jankovich-B.* Gy. pk *Mór* 57 kg (Janek.) Futottak még: *Renatus* (Basch), *Kondwiramur* (Carslake), *Pride of Gomba* (Jurák), *Midi* (Winkfield), *Porto Bonheur* (Lipták M.), *Gyerünk csak* (Baluska), *Follia* (Pretzner), *Pipiske* (Tausz), *Luli* (Izményi.) Háromnegyed hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. Tot.: 10:116, 40:148, 94, 126. Könyvfogadások: 1 *Midi*, 6 *Renatus*, 8 *Comedie*, *Kondwiramur*, *Mór*, *Columba*, 10-33 a többi.

VII. *Handicap*. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. *Bamberger* I. 46 pk *Natasa* 47 kg (Painter), 2. Gr. Berchtold L. 46 pm *Dirna* *Forgive* 58 kg (Carslake), 3. *Negropontes* Gy. 66 pm *Munster* 63 és fél kg (Ferguson.) Futottak még: *St-Gilgen* (Gulyás), *Bánk-bán* (Heidt), *Höon II.* (Basch), *Sarasate* (Szilágyi), *Tempora mutantur* (Smejda), *Dalnok* (Pretzner), *Romulus* (Miles), *Pinty* (Podrazil.) Biztosan nyakhosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:64, 40:70, 78, 110. Könyvfogadások: 2 és fél *Dirna* *Forgiva*, 5 *St-Gilgen*, *Dalnok*, *Romulus*, 6 *Natasa*, *Munster*, 8-12 a többi.

A meeting csütörtöki hetedik napján a program középpontjában a 10,000 koronával dotált *Kétévesek nagy nyári handicapja áll*. Emberi számítás szerint e díjat csakis a Springer-istálló küldötte nyerheti meg. Jól fog futni *Biró II.* is. Jelöltjeink:

I. *Zergebák*—*Ambrosine*—*Dara*,
II. *Izus*—*Renatus*—*Will go*.
III. *Cocasse*—*Ingeborg*—*Cocasse-baba*.
IV. *Springer ist.*—*Biró II.*
V. *Csárdabeli*—*Nelson*—*Trakta*.
VI. *Anyuczi*—*Lamorad*.
VII. *Dummer Kerl*—*Sirene*.

( ) *Bajnoki uszóverseny*. A Nemzeti Sport Club Szent István napján rendezte a Millenárius uszómedencéjében első uszóversenyt, amelyen Magyarország 150 yardos hátszó bajnoksága is eldőlt. Az idei bajnok Baronyi András lett. A jól sikerült meeting részletes eredményei a következők voltak:

Gyorsuszás, 50 m. Göth Ede tiszteletdíjért. 1. *Koltay János* MTK 31 mp. 2. *Timár János* MAC. 3. *Gerlecy István* NSC. — 200 m. gyorsuszás. Löwenberger Gyula tiszteletdíjért. 1. *Kenyery Alajos* MAFC 3:01 és háromötöd mp. 2. *Mátray Mihály* NSC. 3. *Károly Gyula* MTK. — Előnyverseny. 66 és kétharmad m. 1. *Fazekas Tibor* FTC (8 mp. hátr.) 52 és háromötöd mp. 2. *Beregi Sándor* TTC (3 mp. hátr.) 3. *Rácz Béla* OTE (3 mp. hátr.) — 4×66 és kétharmad m. vegyes staféta. 1. MAFC (Elek, Gécy, Kenyery, Szentgróthy) 3:21 és egyötöd mp. 2. MTK. — Gyorsuszás 100 m. *Stobbe Kálmán* tiszteletdíjért. 1. *Kenyery Alajos* MAFC 1:10 és egyötöd mp. 2. *Eperjessy Béla* MAC. 3. *Gerlecy István* NSC. — 3×66 és kétharmad m. staféta előnyverseny. 1. NSC (Hudacsék, Mátray, Rózsa) (11 mp. hátr.) 2:38 mp. 2. BAK (2 mp. hátr.) 3. *Sparta* (7 mp. hátr.) — IX. Magyarországi 150 yardos hátszó bajnoksága. 1. *Baronyi András* MAC 1:57 és kétötöd mp. 2. *Wenk János* FTC. 3. *Bartók Miklós* MTK. — Oldalúszás előnyverseny 66 kétharmad mp. 1. *Martos Alfréd* Amateur (0 mp. hátr.) 59 és kétötöd mp. 2. *Beregi Sándor* TTC (0 mp. hátr.) 3. *Komjádi Béla* MTK (9 mp. hátr.) — I. Hátszó előnyverseny 100 m. 1. *Katona Dezső* NSC (0 mp. hátr.) 1:42 és négyötöd mp. 2. *Bihar István* NSC (6 mp. hátr.) 3. *Pásztor Antal* BAK (12 mp. hátr.) — Melluszás 100 m. *Böhm Károly* tiszteletdíjért. 1. *Demján Oszkár* BTC 1:25 és kétötöd mp. 2. *Wenk János* FTC. 3. *Labori Károly* MTK. — 4×66 és kétharmad m. sprint staféta. *Hlavay Kálmán* vándordíjért. 1. MAFC (Donath, Kenyery, Szentgróthy, Rimanóczy) 3:02 mp. 2. NSC (Hudacsék, Rózsa, Zsolnay, Gerlecy.)

( ) A MAC. atlétikai viadala. A Magyar Atlétikai Club tegnap délután rendezte az idén második országos atlétikai viadalát a Margit-szigeten 3000 főnyi közönség jelenlétében. A Gyermekekszanatórium Egyesület javára rendezett atlétikai versenynek részletes eredményei:

100 m. ifjúsági handicap: 1. *Rákos* (MTK.) — 100 m. senior-handicap: 1. *Szalay* (MTK.) — 1000 m. ifjúsági: 1. *Pétek* (MAC.) 2 p. 48.2 mp. (ifjúsági rekord) — 600 m. handicap: 1. *Faludi* (MTK.) — 200 m. vidékiek versenye: *Lágh* (Nagyvárad.) — 1000 m. junior-sikfutás: *Maros* (MAC.) — 400 m. ifjúsági handicap: *Szalay* (MTK.) — 1500 m. ifjúsági handicap: *Szűcs* (FTC.) — 300 yardos sikfutás: *Szerelenyhégy* (MAC.) — 800 m. ifj. vidékiek versenye: *Lágh* (Nagyvárad.) — Háromnegyed angolos sikfutás: *Fehér* (MAC.) — 2 angolos: *Horváth* (MAC.) — 1000 méteres stafétát a MAC. nyerte. — A diszkosz-

handicapet Mudán (MAC.), helyből távolugrást Baronyi 306 cm., az ifj. magasugrást Gáspár (MAC.) 170 cm., a senior magasugrást Szabó (MAC.) 175 cm., a súlydobást Guzmány (MAC.) 1226 cm., az ifj. súlydobást Gáspár (MAC.) 1126 cm., az ifj. távolugrást Gál (MTK.), az ifj. diszkoszvetést Borbély (Nagyvárad), végül a junior gerelyvetést Kőrösi (BBTE.) nyerte.

( ) Korékpárverseny Budapest—Esztergom között. A Magyar Testgyakorlók Köre országúti korékpárversenyét Szent István napján tartotta meg Budapest és Esztergom között. A versenyen a Testgyakorlók és a Vándorkövök korékpárosai arattak győzelmeket. A részletes eredmény:

Az országúti versenyben: Budapest—Esztergom között 1. Mazur Gyula (Vándorkövök.) 2. Ankner Béla (MTK.) 3. Schulez Rezső (MTK.) Az Esztergom városi Szent István-díjban 1. Vass Antal (MTK.) 2. Tepper Károly 3. Balog János. Az ifjúsági versenyben 1. Tóth Dezső 2. Tóth Gyula 3. Pelezmana Jure. A tandemversenyben 1. Vass fivérek. 2. Toppert Károly 3. Juhász Béla. A verseny befejezése után Vinmer polgármester üdvözölte a versenyzőket, kiknek nevében Fodor Ferenc válaszolt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Kovács Gyula ügye a királyi táblán. A budapesti királyi tábla szüneti tanácsa ma zárt ülésben, közel másfél óráig Kovács Gyula, gyomai országgyűlési képviselő ismert ügyével foglalkozott. A képviselőt a vizsgálóbíró szabadlábra helyezte, az orvosszakértők ama véleménye alapján, hogy Kovács Gyula a tett elkövetésekor nem volt beszámítható állapotban. A királyi ügyészség ezt a határozatot megfellebbezte a törvényszék vádtanácsához azzal a kérelemmel, hogy az orvosszakértők véleménye fölülbírálás végett terjesztessék föl az igazságügyi orvosi tanácshoz. A vádtanács teljesítette az ügyészség kérelmét, ami ellen most már a védők fellebbeztek a királyi táblához. A királyi táblán, amelyen Sebess Dénes elnökölt, Agoraszó Péter előadó bíró részletesen ismertette a bűnpör anyagát. Határozatra azonban nem került a sor. Állítólag a tárgyalást már befejezték és csupán a végzés hosszú indokolásának a megszövegezése van hátra. Ebben az esetben valószínű, hogy a kir. tábla nem fog helyt adni a védők felfolyamodásának és így Kovács Gyula továbbra is fogva marad.

§ Egy herceg csődje. Londonból jelentik: Gróf Ostheim Károly Herman vagyonára a törvényszék csődöt nyitott. A grófi álnév alatt tudvalevőleg Herman szász weimari herceg, a szász királyi család tagja rejtőzködik, aki 1909-ben morganatikus házasságot kötött s kénytelen volt az uralkodó család tagjainak jogairól s címéről lemondani. Egy uszorás kérésére rendelték el a csődöt, akinek a herceg 1000 font sterlingjével tartozik.

§ Letartóztatott konyakgyáros. A különböző családok miatt letartóztatott Sárkány Arnold konyakgyárost tegnap délután szállították át az ügyészség fogházába. A letartóztatott konyakgyáros előtt ma délelőtt hirdette ki dr. Bajusz Gábor vizsgálóbíró az előzetes letartóztatást elrendelő vizsgálóbírói végzést. Sárkány Arnold a végzés ellen szabadlábra helyezéscéért a vádtanácsához jelentett be felfolyamodást.

§ A grófi cím mint reklám. Két esztendővel ezelőtt a szinpadra lépett gróf Bethlen Aurélné, Rády Gilda, Bethlen Aurél csodálkozva látta, hogy elvált felesége még mindig az ő nevét használja. Megbízta ügyvédét, hogy bírói uton tiltassa el neve viselésétől az elvált feleséget. — Az ügyvéd anyakönyvi kihágás miatt feljelentette Rády Gildát. Ma tárgyalta az ügyet Wiener büntetőjársbíró. A védő előadta, hogy Rády Gildának joga van férje nevét viselni. A házasságot nem a nő, hanem a férj hibájából bontották fel s ilyenkor meg szokták engedni a nőnek, hogy férje nevét továbbra is viselhesse. A bírő ezután megállapította az iratokból, hogy Rády Gilda volt jogi megbízottja elfelejtette kérni annak a kimondását, hogy továbbra is jogosult a grófi cím viselésére. Így az nem is történt meg. Wiener büntetőjársbíró ezek után meghozta ítéletét. Bűnösnek mondta ki Rády Gildát anyakönyvi kihágás vétségében s elítélte száz korona pénzbüntetésre. A védő az ítélet ellen fellebbezést jelentett be.

§ Az ártatlan fakeskedő. Szabadkáról jelentik, hogy Tonkovich Klára utcai leány panaszára tudvalevőleg letartóztatott Trisznya János topolyai fakeskedőt. A leány azt állította, hogy Trisznya betört hozzá és kirabolta. Ma aztán az ügyészség szabadon bocsátotta a fakeskedőt, mert kiderült ártatlansága s kiderült az is, hogy a leány önrablást követett el.

§ Egy szövetkezet bukása. A szövetkezetek várázása idején egyik legnagyobb szövetkezet volt a VII. ker. kölcsönös segélyző egyesület mint szövetkezet, amelyet 1894. október havában alakított Krausz Adolf nevű késett bankhivatalnok barátai közreműködésével, körülbelül 80—90.000 korona alaptőkével, amelyet később 200.000 koronára emeltek fel. A szövetkezet vezetői mind az ő kreaturái voltak s bármilyen jól ment is a szövetkezet, vagyont gyűjteni még sem tudott, mert a vezérigazgató és társai mindent maguk részére foglalták le fizetés és jutalék címén, úgy, hogy három évvel az alapítás után a 68.000 korona körüli nyereségből 43.000 koronán felül volt a személyzeti kiadás és körülbelül 9000 korona az igazgatói jutalék. Mikor azután a szövetkezetektől a nagyobb bankok megvonták a kölcsönt, a VII. ker. kölcsönös segélyző egyesület volt az első, amely válságha jutott, mert nem volt tartalékalapja. Így történt aztán, hogy a szövetkezet ellen 1910. május 18-án a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék megnyitotta az csődöt. A csődöt megelőzőleg azonban özv. Pulitzer Ferencné feljelentést adott be Krausz Adolf vezérigazgató és Breselmayer Román elnökgazgató ellen sikkasztás és csalás miatt. — Krausz Adolfot pedig azzal vádolta meg, hogy elhált férjét ravasz fondorlattal bírta rá 40.000 korona értékű üzletrész jegyzésére. Mindkettő ellen pedig azt panaszolta, hogy 30.000 korona takarékbetétjét nem tudják kifizetni neki, dacára annak, hogy ezt az összeget férje röviddel a halála előtt helyezte el betétként a szövetkezetnél. A csőd megnyitása után a hamis bukás címén hivatalból megindított vizsgálat együtt folyt özv. Pulitzer Ferencné által folyamatba tett büntető feljelentés alapján megindított nyomozással s midőn a vizsgálóbíró az üzleti könyveket könyvszakértőkkel megvizsgálta a könyvszakértők szakvéleményükben az igazgatók terhére a visszaélések egész sorozatát bizonyították be. Ezért aztán Pulitzer né jogi képviselője büntügyi zárlat elrendelését kérte 20.000 korona betétösszeg erejéig a már jogerősen elrendelt vizsgálat alapján Krausz Adolf és Breselmayer Román ellen. A vizsgálóbíró által elrendelt büntügyi zárlatot tegnap fogatosította a főváros államrendőrségi kiküldöttje dr. Németh rendőrfogalmazó detektívekkel és a panaszosnő jogi képviselőjével. Breselmayer távollétében Pulitzer né képviselője egyelőre előlotta a zárlat folytatásától. Krausz Adolf lakásán azonban, aki az év legnagyobb részét külföldi fürdőkön, Nizzában, Ostendében, Ischlben tölti el, fogatosították a büntügyi zárlatot. Távollétében lakatossal kinyitották a Király-utca 85. sz. háztan lévő nagy kényelemmel berendezett lakását és a lakásának minden butorzatát összeirták, a pénzeszközöket pedig hivatalos pecséttel látták el. Minthogy Krausz Adolf állandóan külföldön tartózkodik és így szökéstől alaposan lehet tartani, a panaszosnő jogi képviselője a büntügyi biztosítási végrehajtással egyidejűleg Krausz Adolf letartóztatása iránti kérelmet terjesztett a vizsgálóbíró elé, aki még e kérelemfelett nem határozott.

§ A szabadkai hitvesgyilkos. Szabadkáról jelentik: Most készítette el a szabadkai ügyészség a vádiratot a hitvesgyilkos Balogh Ferenc ügyében. A vádirat a gyilkosságról új részleteket is közöl, előbb azonban részletesen szól a gyilkos előéletéről. Balogh Ferenc 1910-ben vette nőül Löwy Ilonát, akinek a kedvéért az izraelita vallásra tért át. Ha pénze volt, a kávéházban volt mindig, mert dolgozni nem szeretett. Emiatt napirenden voltak a veszekedések, amelyek közben Balogh többször fenyegette lelővéssel az aszszonyt. Julius 14-én Balogh elzalogosította felesége két gyűrűjét és emiatt veszték össze; az aszszony kiutasította a lakásból Baloghot, aki forgópisztolyt vett, próbálvéseket is tett vele a Városligetben és mikor 18-án hazament és az aszszony nagyon leszidta, ötször rálőtt: A hatodik lövés nem sült el. A gyilkosság után Balogh kiment az udvarra, ahol újból megtöltötte a fegyvert, visszament és még kétszer rálőtt feleségére.

A vádirat Baloghot szándékos emberöléssel vádolja. Sem a vádlott, sem a védője nem élt kifogásokkal és így még az 5000 esküdtszék foglalkozik majd az ügygel.

KÖZGAZDASÁG.

A pénzpiacról. Ma keresték először az ultimópénzt, ami a magánkamatláb emelkedését vonta maga után. Ma 4 és háromnegyed százalék volt a magánkamatláb, tehát egytizenhatod százalékkal magasabb, mint tegnapelőtt. Bécsen át volt ugyan valami külföldi pénzkínálat, de párisi és berlini ajánlat nem jelentkezett. Egyelőre még nem nagy az ultimópénzkereslet, de jellemző a piacra, hogy még ezt a csekély keresletet sem tudja kielégíteni. Prima kereskedelmi váltók 5 és háromnegyed százalék mellett helyezhetők el, kereskedelmi tárczaváltók 6½ százaléktól fölfelé kerülnek eszkomptálásra. Vidéki intézetek visszleszámitolási hitele 7¼ százalékot is eléri. A járadékpiac ma ismét csöndes volt. A koronajáradék 5 fillérrel hanyatlott és 87.15 koronán zárult. Berlinben az ultimópénzben még nem történtek kitételek. Napi pénzt is kevésbé kerestek, a napi pénz ára 3½ százalék. A magánkamatláb változatlanul 4 százalék, Londonban három és egytizenhatod százalék magánkamatlábat és egy és háromnegyed százalék napi pénzt jelent.

A Bányászati Egyesület közgyűlése. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület augusztus 24—28-án tartja közgyűlését a következő tárgysorozattal: Lázár Zoltán alelnöki megnyitó beszéde, beszámoló jelentés, könyvtáros és pénztáros jelentései, a szoborbizottság jelentése, a beérkezett pályamunkák odaítélése, indítványok és felolvasások. A közgyűléssel kapcsolatban délután fél öt órakor lesz a bányászati kiállítás megnyitása. Augusztus 26-át előadások és felolvasások foglalkják le, augusztus 27-én kirándulások lesznek Borpatakra, Alsófernezejre és Felsőbányára. Augusztus 28-án kirándulás Kíssármásra, Kapnikbányára és Mármaroszigetre. A kormányt a közgyűlésen dr. Madarassy Gábor pénzügyi államtitkár fogja képviselni. Indulás Budapestről augusztus 24-én reggel 7 órakor a nyugati pályaudvarról.

Főlszámoló vidéki takarékpénztár. A Lugoson székelő Concordia Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága kimondotta, hogy miután a nyomozó pénzügyi hatóságok a pénzügyi ipari vállalatnak kellő finanszírozását megátolják, a közgyűlésnek beterjeszti a főlszámolást. Az igazgatóság arra törekszik, hogy a hitelezők és betevők érdekei a lehető legnagyobb mértékben megvédessenek. A felszámolást a Krassói Takarékpénztár vagy a Lugosi Népbank Részvénytársaság fogja elvállalni. A betétek és részvények ellenértéke az eladásra kerülő Knott-féle kőbányák révén teljesen megtérül. A takarékpénztár 1904. évben alakult 150.000 korona alaptőkével, melyet néhány ipari vállalat affiliálása miatt 1906. évben 300.000 és 1911. esztendőben pedig 500.000 koronára emeltek föl. A takarékpénztár a két utolsó üzletéve után 7 százalékos osztalékokat fizetett. A bank válságát a saját és idegen tőkék immobilitása idézte elő.

Nemzetközi szövetkezeti gyűlés. A Szövetkezetek Nemzetközi Szövetségének elnöksége folyó évi gyűlését Koppenhágában tartotta meg. Az ülésen tizennégy ország szövetkezetei voltak képviselve. A gyűlés főtárgya a jövő évben Glasgowban tartandó nemzetközi kongresszus előkészítése volt, melynek főtárgya a termelő és fogyasztási szövetkezetek közt létesítendő nemzetközi cseréviszony és üzleti összeköttetés rendezése s a szövetkezeti sajtó egyöntetű vezetése lesz. A gyűlés tagjait Marieus Lyst tengeri fürdőben a dán szövetkezeti központ fényes lakomával üdvözölte, viszont a gyűlés tagjai legmelegebb részvételeket fejezték ki Gray angol szövetkezeti vezérember elhunytá felett és megkoszorúzták a dán szövetkezetek lelkes vezetőjének Högsbró, volt igazságügyminiszternek a sírját. A glasgowi kongresszus elnökevé egyhangúlag lord Grey volt kanadai kormányzót választották meg.

SALVATOR

a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvényénél, cukorbetegségnél, vörhenyénél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása.
Főraktár Budapestben: ÉDESKUTY L.-nél.

A szerbiai husimport. Ismeretes dolog, hogy a Szerbia részére engedélyezett huskontingens, amelyet mérsékelt vámtételek mellett hozhatott be, kimerült. Másrészt azonban Románia nem tudta a neki engedélyezett huskontingensét teljesen beszállítani. Ezt a fennmaradó részt most hosszas tárgyalások után a Szerbiának engedélyezendő huskontingenshez csatolták és így Szerbia most ezt az újabb husmennyiséget fogja a régi feltételek mellett Ausztria-Magyarországba importálni.

Az új bolgár kölesün. Említést tettünk már arról, hogy Bulgária 180 millió franknyi újabb kölesönt szándékozik fölvenni, amely kölesün egy szerszind törlesztésére szolgálna az 1892. évi hat százalékos 83 millió márká összegű kölesönnek. A kölesün többi része pedig a katonai és hadi-megrendelések fedezésére fog szolgálni. A kölesönt a német és francia piac fogja folyósítani, szeretnék azonban a kölesönt nyugati csoportba az angol és osztrák tőkét is bevonni, sőt osztrák pénzügyi körökben már az a hír is elterjedt, hogy elsősorban a Laenderbank és a Bankverein szándékozik résztvenni a csoportban, föltéve természetesen, hogy a Bulgária részéről történő megrendelésekből az osztrák ipart is megfelelően részesíteni fogják.

Fogház a záróra-tüntetésért. A kereskedelmi alkalmazottak körében óriási konsternációt keltett a nagyváradi járásbírósg egy legutóbbi ítélete, mely — ha a bíróságok általában elfogadják az inagurált gyakorlatot — lehetetlenné teszi az alkalmazottak agitációját. A nagyváradi kereskedők megegyeztek abban, hogy üzleteiket esti 8 órakor bezárják. A fődökök beleegyezésével a kereskedelmi alkalmazottak egy bizottságot alakítottak, hogy az hivatalos tekintéllyel ellenőrizze esténként, vajjon betartják-e a zárórá. A bizottság megjelenése több helyen izgalmat okozott s némi tüntetések is történtek, a bizottságtól függetlenül. A Kohn Helén kalapárú-üzlet cég fel is jelentette Weisz Jenő és Kohn Andor kereskedő segédekét, hogy egy csapat élén megjelenve, őket zárásra kényszerítették. Ebben az ügyben most tartották a tárgyalást. Bodó László rendőrfelügyelő tanuszkodott, hogy látta a vádlottakat a tüntetők élén. Viszont Weisz Jenő és Kohn Andor igazolták, hogy ők kiküldött bizottság tagjai és kötelességüket teljesítették. Lászlár ügyész megbízott szigorú ítéletet kért, hogy példát szolgáltatassanak a hasonló mozgalmak vezetőinek. A bíró el is fogadta ezt a furesa ízü érvelést és 14—14 napi fogházra ítélte a bizottság két tagját. Weisz Jenő és Kohn Andor természetesen felebbeszét jelentettek be.

A brüsszeli czukoregyezmény és Anglia. Mikor alig néhány héttel ezelőtt Angliának a brüsszeli czukorkonvenzióból való kilépése nyilvánosságra jutott, a konvenzió brüsszeli irodája ezt a hírt lezárólni igyekezett. Azóta nyilvánvaló lett, hogy Anglia kilépése a czukoregyezményből befejezett dolog s ezt a szándékát most hivatalosan is bejelentette. Ezzel a hivatalos bejelentéssel megdől az a kijelentés, hogy Anglia egyelőre 1913 szeptember 1-ig bennmarad a konvenzióban, mint hogy kilépését 1913 szeptember 1-jére mondotta föl.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank kamatozatlan nyereségekötvényeinek sorsolása a f. hó 25-re eső vasárnap miatti egy nappal később, vagyis f. hó 26-án délután fel 4 órakor fog a bank helyiségében kir. közjegyző jelenlétében megtartani.

Fizetési képtelenségek. A lécsi hitelezői egyesület a következő fizetési képtelenségeket jelent: Hirschl Jenő Valkó és Acsa, Benkő Sándor Szalmár, Kieselstein Mór Marosvásárhely.

Pályázat gazdasági alapítványi helyekre. Az O. M. G. E. a nagyváradi gazdakör 240 koronás, a Bakó János-féle 240 koronás, a Batthyány herczeg-féle 240 koronás, valamint a budapesti kertészeti tárintézetnél kitűzött Gubitz-Schüberl-féle 400 koronás gazdasági alapítványi helyekre pályázatot hirdet. Az első alapítványra első sorban somogymegyei, a másodikra borsodmegyei, a harmadikra pedig vas megyei egyének pályázhatnak. Föfeltétele, hogy a pályázó magyar állampolgár fia legyen, ki 16, illetve azon földmívelési iskoláknál, melyeket gazdasági altisztképző-iskolákká szerveztek át, 22. életévét betöltötte. A kéréseket szeptember 30-ig kell benyújtani.

Vásártartási engedély. Beöthy László kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a zalamegyei Pácsa községben az október hó 31-ére eső országos vásár az idén kivételesen október hó 24-én tartassék meg.

Csöd. A debreczeni törvényszéknél Hevesi Gyula ottani szénkereskedő ellen. Csödbiztos Nagy Elemér törvsz. bíró, tömeggondnok dr. Tóth János, helyettes dr. Szilágyi Dezső. Bejelentési határnap október 22.

Csödmegszüntetés. A nyitrai törvényszéknél Laufer Nándor póstyéni papirkereskedő ellen.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, augusztus 21.

A külföldi tözsdéken erősen a lanygulás felől hajlik az irányzat, az árfolyamok mindenütt esőkkenő irányt követnek, mert a spekuláció azon a nézetben van, hogy sokkal kevesebb kockázattal jár most a kötések adása, mint vétele. Különösen a párisi tözsde igen lanyha, ott két nap óta 50 centimmal esőkkenek az árfolyamok, de Berlin is másfél márkával jelzett alacsonyabb jegyzéseket. Nálunk nem egyöntetű az irányzat, mert amíg kenyérmagvakra nézve csendes, addig takarmány-cikkokra nézve igen szilárd. Ugy a tengeri, valamint a zab árfolyama emelkedő irányt követ és különösen az augusztusi tengeri oly rohamosan emelkedik, hogy azok, akik még tartoznak vele, igen súlyos veszteségek árán is csak alig képesek az érdekeltségeiktől menekülni. Az októberi zab ma kezdetben meglehetősen el volt hanyagolva és esőkkenő irányt követett, később azonban forszírozott vásárlásokra gyors tempóban emelkedett. Az új tengeri szintén igen szilárd, noha a tengerinövény fejlődése felől a legjobb hírek érkeznek és a termésre vonatkozólag semmivel sem rosszabbodtak a kilátások. A mai üzlet egyébként csendes és az utolsó páriai jegyzésével indult meg. A készáru-piaczon, ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Igen bőséges kínálattal szemben a mal-mok jó vételkedvet mutattak ugyan, de csakis olcsóbb árakon voltak hajlandók vásárolni. Mivel azonban az árubirtokokok nem voltak rátartósak, igen élénk forgalom fejlődött ki, aminek a folyamán elkelt mintegy 65.000 q buza, a hétfői árnakul 5 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.70 korona volt 81 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 14.— korona 76 kilós felsőmagyarországi rozsos búzáért. Egyéb gabonaművek közül a rozsz 7 1/2 fillérrel olcsóbb, a tengeri 20 fillérrel drágább, a zab és az árpa szilárd. A határidőpiacon a hétfői zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza egy fillérrel, az áprilisi buza szintén egy fillérrel, az októberi rozsz 2 fillérrel, az októberi zab 8 fillérrel, az új tengeri 9 fillérrel, az augusztusi tengeri 22 fillérrel emelkedett.

Kötelelt

Buza. Tiszavidéki: 200 q 81 k 23.40 K, 200 q 81 k 23.30 K, 150 q 80 k 23.30 K, 1000 q 79.5 k 23.60 K, 800 q 80 k 23.40 K, 1000 q 80 k 23.40 K, 200 q 80 k 32.20 K, 300 q 80 k 23.20 K, 200 q 79 k 23.20 K, 1500 q 80 k 23.— K, 400 q 80 k 23.30 K, 400 q 79.5 k 23.40 K, 100 q 79.5 k 23.10 K, 1500 q 79.5 k 23.60 K, 400 q 79.5 k 23.10 K, 400 q 79 k 23.10 K, 1900 q 79.8 k 23.30 K, 2000 q 79.5 k 23.60 K, 490 q 79 k 23.50 K, 400 q 79 k 23.40 K, 500 q 79 k 23.30 K, 1500 q 79 k 23.50 K, 500 q 79 k 23.30 K, 300 q 79 k 23.15 K, 500 q 79 k 23.35 K, 500 q 79 k 23.15 K, 1810 q 79 k 23.60 K, 500 q 79 k 23.25 K, 100 q 79 k 23.— K sárga, 150 q 79 k 22.70 K, 100 q 78 k 22.60 K, 100 q 78 k 22.70 K, 100 q 77 k 22.70 K, 100 q 77.5 k 22.50 K, 100 q 77.5 k 22.50 K.

Fejérmegyei: 300 q 80 k 23.30 K, 1500 q 80 k 23.30 K.

Pestmegyei: 1000 q 80.5 k 23.54 K, 250 q 80 k 23.30 K, 1400 q 80 k 23.40 K, 500 q 80 k 23.30 K, 600 q 80 k 23.35 K, 1000 q 80.5 k 23.50 K, 800 q 80 k 23.40 K, 1000 q 80 k 23.55 K, 500 q 80 k 23.30 K, 400 q 79.5 k 23.40 K, 200 q 79.5 k 23.35

K, 500 q 79 k 23.35 K, 2000 q 79.5 k 23.30 K, 1500 q 79 k 23.20 K, 500 q 78.5 k 23.30 K, 1000 q 78.5 k 23.20 K 1500 q 77.6 k 23.10 K.

Bánsági: 1600 q 79 k 23.60 K, 2700 q 77.5 k 23.05 K, 5000 q 77 k 22.81 K.

Felsőmagyarországi: 600 q 80 k 23.30 K, 600 q 80 k 23.30 K, 200 q 78 K, 22.30 K, 100 q 76 k 22.— K.

Bihari: 2000 q 79 k 23.20 K, 100 q 80 k 23.20 korona.

Dunai: 1500 q 79 k 23.20 K.

Beeskereki: 3000 q 77.5 k 23.05 K, 4000 q 76.3 k 22.75 K.

Rozs: 500 q 18.50 K, 100 q 18.54 K, 100 q 18.50 K, 250 q 18.45 K, 300 q 18.45 K, 1000 q 18.45 K.

Takarmányárpa: 1000 q 18.80 K

Zab: 100 q 19.60 K, 125 q 19.80 K

Tengeri: 500 q 19.20 K, 500 q 19.40 K.

Az árak korona értékben 100 kilogrammonként értendők.

A készáru jegyzése a mai tözsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki új	75	—	79	22.70—23.20
"	76	—	80	22.90—23.30
"	77	22.50—22.80	81	23.—23.40
"	78	22.60—23.—	82	—
Fejérmegyei új	75	—	79	22.50—23.—
"	76	—	80	22.70—23.10
"	77	22.20—22.60	81	22.90—23.30
"	78	22.40—22.80	82	—
Pestvidéki új	75	—	79	22.70—23.10
"	76	—	80	22.80—23.20
"	77	22.30—2.70	81	23.90—23.30
"	78	22.50—22.90	82	—
Bánsági új	75	—	79	—
"	76	23.20—22.50	80	—
"	77	22.30—22.70	81	—
"	78	23.50—23.80	82	—
Bácskai új	75	—	79	—
"	76	22.20—22.50	80	—
"	77	22.40—22.70	81	—
"	78	23.50—23.80	82	—
Rozs I. rendű új	—	—	—	18.80—18.90
középmínőségű új	—	—	—	18.60—18.80
Árpa takarmány I. rendű új	—	—	—	18.40—18.80
II.	—	—	—	—
Zab I. rendű új	—	—	—	21.—21.30
II.	—	—	—	19.80—20.—
Tengeri belföldi új	—	—	—	18.75—19.65
0	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A határidőpiacon köttetett:

Délelőlt:

Előfordult kötések (50 Ég.-kint) 1912-re

Buza októberre	11.45—44—48—46
Buza 1913 áprilisra	11.87—86—89—84
Rozs októberre	9.52—55—50
Zab októberre	9.86—85—80—83
Tengeri augusztusra	9.61—80
Tengeri szept.	9.25—26—23—31
Tengeri 1913 májusra	7.64—65—61—70

1 óra 30 percetkor zárulnak:

Buza októberre	11.46—11.47
Buza 1913. áprilisra	11.86—11.87
Rozs októberre	9.53—9.54
Zab októberre	9.83—9.84
Tengeri augusztusra	9.81—9.82
Tengeri szeptemberre	9.35—9.36
Tengeri 1913. májusra	7.71—7.72
Káposztarepce augusztusra	—

Budapesti gabonaforgalom:

1912. aug. 18 (61) 1912. aug. 20-ig.

Érkezett Elszállított

méter mázsza

Buza	90111	4256
Rozs	1 830	3003
Árpa	5663	—
Zab	12 94	179
Tengeri	17725	4893
Liszt	213	22606
Korpa	—	1712

Értéktözsde.

Albániából, Montenegróból gyarapodnak a rossz hírek; a külföldi tözsdék tegnapi jelentései sem hangzottak kedvezően, mindazonáltal nálunk csak megnyitáshoz volt lanyha az üzlet iránya, mert később az itteni spekulánsok az egész vonalon födőzték és visszavásárolták engagementjeiket. A nemzetközi piac azonban zárhatig gyöngye maradt, mert egy nagyobb bizományos áruba becsáttotta nagy tételben a papirokat. A helyi piacon

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér
Nagy üveg 60 fillér

a Rima bécsi vásárlás következtében 5-6 koronával javult. A többi értékekért is nagyobb árat fizettek. A készáru piacra nem volt számottevő változás, a készáru értékek átmeneti gyöngülés után behozták veszteségüket. A zárlat berlini buzdítás hiányában nyugodt volt.

Az előzősávon költött: Osztrák hitel 646.75... 647.25, Magyar hitel 851.50-853, Jelzálogbank 461-462.50, Rimamurányi 784-786, Közúti vasút 773-773.50, Magyar bank 661.50, Általános közszén 1103-1112, Salgószén 795-797, Szászvári 411-414, Phöbus 235.50, Hazai sorsjegy 117.80.

A déli tőzsdén keltett: Osztrák hitel 646.50-647.25, Magyar hitel 851-852.25, Magyar koronajáradék 87.17-87.25, Leszámitolóbank 550.50-551, Jelzálogbank 460-460.50, Rimamurányi 784-784.50, Városi villamos 407.50-408.50, Közúti vasút 771.75-773, Hazai bank 302.50, Magyar bank 661-661.75, Fabank 236.50, Budapesti bank 370, Általános közszén 1100-1108, Salgószén 795-801, Szászvári 410-412, István 279-282, Temesvári szesz 542.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, aug. 21. (Magyar értékek zárlata), 4 százelekos arany-járadék 107.60 Tiszal és szegedi kölesön sorsjegy 288. Magyar hitelbank részvény 850.75 Magyar leszámitoló és váltó részvény Rima murányi 783.75, Magyar cukoripar Adria hajózási részvénytársaság Magyar koronajáradék 87.15, 4 százalékos magyar földterhem kötvény Magyar nyereim-köles sorsjegy Kassa-Oderbergi Vasútrészv. Magyar jelzálogbank Magyar kereskedelmi bank

Bécs, aug. 21. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százelekos papír-járadék 87.20, 4 százalékos osztrák arany-járadék 112.75 1860-as sorsjegy 1510, Osztrák hitel sorsjegy, Angol osztrák bankrészvény 333.0 Bécsi Bankverein 536. Osztrák-magyar bank 2070. Déli vasút 102.50 Dunagőzhajózási r.t. 1365. Dohány részv. 341. Cs. k. arany (vert) 11.38. Német bankv. 117.82 Osztr. Lloyd 583. 4.2 százelekos ezüst jár. 87.20-90.30 Osztr. koronajáradék 87.20, 1864-es sorsj. Osztrák hitelintézet részvény 646.25 Union-Bank 615.50 Osztrák Länderbank 533. Osztrák-magyar államvasút 712.15 Elbavölgyi vasút, Alpési részvény 1033. 20 frankos 1911, Londoni váltóár 24.10 Lipótkohó 895. Török sorsjegy 239.25

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, aug. 21. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatokon jegyeztük: 4.2 százalékos papír-járadék 96.25 4. százalékos osztrák arany-járadék -- osztr.

hitelrészvény -- Déli vasút 19.39 orosz bankjegyek 16.30, 4 százalékos új orosz kölesön 94. --, Discontó Commandit 187.10, Dinamittruszt 188.30, Harpeni 200. --, Unifikált török járadék 91.30, 4.2 százalékos ezüst jár. 87.40, 4 százalékos magyar arany-járadék 90.3, Magyar koronajáradék 87.20 Osztrák-magyar államvasút 152.40 Bécsi váltóár 848.75 Olasz járadék --, Alt. villamos sági Edison --, Gelsenkirchoni 200.50, Laurakohó 177.90

Frankfurt, aug. 21. Zárlat. 4.2% papír-járadék --, 4 százelekos osztr. ar-jár. 96.10 Magy. ar-jár. 90.45 Osztr. hitelint. részv. 204.75 Osztrák-magyar államvasút 152.75 Bszaknyugati vasút --, Bustlehi radi vasút --, Londoni váltóár 204.42, Bécsi Bank veroin 134.60 Villamos részvény --, 3 százalékos magyar aranykölesön 73.10, 4.2 százalékos ezüst-járadék 90.40, Osztrák koronajáradék 87.25, Magyar koronajáradék 87.10 Osztrák-magyar bank 148.25 Déli vasút részvény 19.50 Elbavölgyi vasút --, Bécsi váltóár 848.50, Párisi váltóár 816. --, Union bankrészv. --

Hamburg, aug. 21. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst-járadék 90.50, 1860. sorsjegy 165. --, Déli vasút 19.25 4 százalékos arany-járadék 96.50, Osztrák hitelrészvény 205. --, Osztrák-magyar államvasút --, Olasz járadék 97.25, 4 százalékos Magyar arany-járadék --

London, aug. 21. Angol consol 75 1/4.

Páris, aug. 21. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 92.45 Osztr. arany-járadék 97. --, Magyar arany-járadék 92. --, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505. --, 3 3/4 százalékos Olasz járadék 97.40 Déli vasuti esbbségi kötv. 265. --, 5 százalékos marokkói járadék 527. --, 4 százalékos 1890. román köles --, 4 százalékos amori. román jár. 93.25, 5 százalékos orosz járadék 106. --, 4 és föl százalékos 1909. orosz járadék 100.32, 4 százalékos spanyol jár. 93.90 4 százalékos unifikált török jár. 91.40 Török sorsjegy 207.50 Török dohányrészvény 363. --, Osztrák földhitelintézet 1399. Osztrák Länderbank 575. --, Magyarjelzálog bank --, Banque de Paris 17.20, Banque Ottoman 693. --, Osztrák-magyar államvasút --, Déli vasút --, Meridionalvasút 598. --, Hartman gépgyár 833. --, Rio Tinto 19.90, Sucrierie d'Égypte --, Tula 1026, Uríkányi köcsz 410. --, Chartered 37.25 De Beers 523.50 East Rand 76. --, Jagersfontein 160.50 Trans. Land Compan 41. --, Váltó Amsterdamba (rövid) 209.25, Váltó német piacokra (rövid) 123.37, Váltó Bécsre (rövid) 104.75 Váltó Belgiumra (rövid) 1/4 Olasz arany váltó (rövid) 1 1/16 Váltó Svájcra (rövid) 1/16 Csokk Londonra 252.70 Magánkamatláb 2% 8

Üzleti tudósítások.

Buzakorpa.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes 'Finom korpa azonnali szállításra' and 'Durva korpa azonnali szállításra'.

Zsiradékok.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes 'Disznózsír budapesti' and 'Városi 3 drbos'.

Kőbányai sertésvásár.

Aug. 21. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 160-162 fillér. Fialat közép (páronkint 251-320 kg-ig terjedő súlyban) 164-166 fillér. Közép (páronkint 210-280 kg-ig) 172-176 fillérig. Sertéslétszám: 1912. évi aug. 19. napján volt készlet 36802 drb. -- 1912. aug. 20-án felhajtatott 583 drb. -- 1912. aug. 20-án elszállított 443 drb. -- 1912. aug. 21. napjára maradt készletben 36942 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: szilárd.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székelyfővárosi állatvásár és közbizottság igazgatóságától. 1912. aug. 21-én.) Előző napi eladatlan maradvány 705 drb sertés. Mai felhajtás (egy negyed 4-ig) 774 drb sertés, 42 drb süldő. Összesen 1479 drb sertés, 42 drb süldő. Eladott 1215 drb sertés. Mai maradvány 264 drb sertés, 42 drb süldő. Árjegyzék. Öreg I. rendű 356 kg. felüli életsúlyonással 150-162 fillér. Fialat nehéz 300 kg. felüli életsúlyonással 158-170 fillér. Fialat közép 220-300 kg-ig életsúlyonással 166-174 fillér. Fialat könnyű 120 kg-ig életsúlyonással 164-178 fillér. A vásár irányzata közepes. Az árak szilárdak.

Felolvasó szerkesztő: PURJESZ LAJOS. Kiadó-tulajdonos: Magyar Ujságkiadó Vállalat. Igazgató: ERDOS ARMAND.

Main financial table titled 'Budapesti értéktőzsde' with multiple columns for various securities, banks, and exchange rates. Includes sub-sections like 'Allamadósság', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalom', 'Iparvállalatok', and 'Sorsjegyek'.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 20. —

Kinevezések. A belügyminiszter dr. Manninger Vilmos egyetemi magántanár, budapesti kórházi rendelőorvost a pozsonyi m. kir. állami kórházhoz a VII. fizetési osztályba sebész-főorvossá;

a m. kir. pénzügyminiszter Csuka József és Zaffiry Zoltán segéddíjas pénzügyi számgyakornokokat a veszprémi, illetőleg a beregszászi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősnél, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztokká a selmecbányai m. kir. bányagazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Krump Nándor és Boroska Lajos segéddíjas pénzügyi számgyakornokokat a selmecbányai m. kir. bányagazgatóság mellé rendelt számvevősnél, jelen állomáshelyükön való meghagyásuk mellett a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztokká, Kopenez János kolozsvári lakost ideiglenes minőségű segéddíjas pénzügyi számgyakornokká a torlai m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez;

a m. kir. igazságügyminiszter Albert József nagyenyedi fegyintézeti címzetes főfegyőr, továbbá Szóke György és Szabó József nagyenyedi fegyintézeti fegyőröket alkalmazásuk helyén főfegyőrökké;

a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság Deme Dezső kolozsvári m. kir. pénzügyi fővizsgálót ideiglenes minőségben a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság segéddíjas kezelési gyakornokká;

a zilahi kir. törvényszék dr. Ács Sándor ügyvédet a tasnádi kir. járásbírószékhez a román nyelvben tolmácsolású;

a zombori kir. törvényszék elnöke Szimondits János nyug. m. kir. ezredőrszervező, igazolványos altiszt, zombori lakost a zombori kir. törvényszékhez III-ad osztályú hivatalos elnöki nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Glück Kápi szatmárnémeti lakos saját, valamint Hedvig és Marelz nevű kiskorú gyermekei Gyenesre, Gross Miksa budapesti lakos Gálra, Pollák Lajos kolozsvári lakos saját, valamint Karolina nevű nagykorú, Erzsébet, Gizella, György, Gusztáv, Mária, Antal, József és Ferencz nevű kiskorú gyermekei Zemplénre, Kohn Albert budapesti lakos saját, valamint Ilona és Miksa utónevű kiskorú gyermekei Kádára, Ruzsa János budapesti lakos saját, valamint Mária, Róza, Irén és János nevű kiskorú gyermekei Rózsára, Grünzweiger Géza aradi lakos Gellérre, Weisz Armin ipolyvási lakos Fehére, Kornfeld Bernát dunaszerdahelyi lakos családai nevének Keményre kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A nagyváradi posta- és táviratigazgatóságokhoz a Turistavándor (Szatmár.) betöltendő postamesteri állásra szeptember 5-ig; a kassai pénzügyigazgatóságokhoz fővizsgálói állásra 2 hét alatt; a beregszászi pénzügyigazgatóságokhoz fogalmazói állásra 2 hét alatt; a nagyikindai törvényszék elnökéhez irnoki állásra 4 hét alatt; a dési törvényszék elnökéhez a csáki-gorbói járásbírósnál betöltendő díjnoki állásra 2 hét alatt nyújthatók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

Ékszer, ezüst, óra,

iparművészeti ajándékok, egyházi művek gyári áron beszerezhetők

Sárga János os. és kir. udv. szállítónál

Budapest, IV., Kigyló-tér 3., Kolozsvár, Mátyás király-tér 13

Érdemes! — Vidékre választékot készséggel küldöm

VIZÁLLÁS.

Hely	aug. 19. aug. 21.		Hely	aug. 19. aug. 21.	
	méter	méter		méter	méter
Duna	Schärding 2.52	2.66	Tisza	M.-Sziget 0.58	0.56
	Passau 4.19	4.26		Tekcháza 0.50	0.68
	Linz 1.48	1.76		V.-Namény 1.40	1.82
	Bécs 1.72	1.84		Tólkaj 2.51	2.80
	Pozsony 3.45	3.05		Tiszafüred 2.53	2.22
	Komárom 3.33	3.77		Szolnok 2.19	2.09
	Budapest 3.83	3.48		Songrád 2.60	2.54
	Paks 2.96	3.60		Czeged 2.88	2.23
	Mohács 4.12	4.12		T.-Becse 0.90	3.26
	Gombos 4.40	0.00		Titel 0.00	0.00
	Ujvilág 3.57	3.52		Óndova 0.00	0.00
	Pancsova 2.14	2.02		Tapoly 0.34	0.40
	Orsova 2.14	2.34		Ódodrog 0.94	1.18
Morva	Morvafalu 2.60	1.66		Sajó 1.85	1.34
Vág	Zsolna 0.82	0.38		Hernád 0.15	0.55
	Trencsén 0.84	0.38		Berettyó 0.11	0.10
	Szered 0.72	0.78		B.-Ujfalu 0.04	0.04
Rába	Szt.-Gothárd 0.16	0.10		Körös 0.40	0.48
	Sárvár 0.15	0.14		N.-Várad 0.04	0.04
	Győr 3.40	3.30		Belényes 0.40	0.45
Dráva	Vasas 1.85	2.10		Tonka 0.18	0.26
	Zakany 0.36	0.23		Gurabono 0.69	0.61
	Bács 1.08	0.54		Borosjenő 0.20	0.06
	Eszék 1.84	1.88		Békés 1.80	1.74
Mura	M.-Szerdah. 0.98	1.00		Gyoma 1.86	2.34
Száva	Zágráb 0.18	0.46		Gy.-Fehérvár 0.90	1.12
	Sziszek 1.23	1.12		Branyicska 1.46	1.80
	Mitrovicza 1.17	1.17		Soborsin 0.88	0.08
Szamos	Deés 0.20	0.30		Arad 1.68	1.25
	Szatmár 0.94	1.20		Makó 0.82	0.82
Kraszna	N.-Majtény 1.00	0.64		K.-Kostoly 0.74	0.72
Latoros	Munkács 0.12	0.16		Kiszető 0.80	0.84
Laboroz	Homonna 0.12	0.15		Temesvár 1.14	1.18
Ung	Perecsény 0.04	0.00		Becserek 0.80	0.84

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap is tulnyomóan derült, szürke volt az idő, ma reggelre azonban többnyire borult lett s a tengerparton, meg Baranya megyében jelentéktelen mennyiségű eső is esett; Malaczkáról is jelentettek 3 mm-nyi csapadékot.

A hőmérséklet tovább emelkedett és ország-szerte 1-3 C fokkal a normális fölé került; a maximum 32 C fok volt Eszéken és Budapesten, a minimum pedig 10 C fok Botfalun és Selmezbányán.

Prognózis a következő huszonegy órára:

Átmenetileg megélénkülő szelekkel hűvösebb idő várható, helyenkint esővel.

Sürgönyprognózis: Szeles; hűvösebb, sok helyütt csapadék.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmér-séklet	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szlátina	82.7	14.6	SE	8	0	—	26	12
Ungvár	82.7	19.1	N	3	0	—	27	16
Késmárk	82.4	17.8	S	1	1	—	24	14
Losonc	82.5	17.5	NW	1	1	—	23	18
Ógyalla	82.0	18.9	W	1	4	—	30	17
Budapest	82.4	19.0	W	0	0	—	32	16
Hérsény	82.5	18.1	W	1	0	—	23	16
Keszthely	82.6	20.0	W	1	3	—	28	16
Pécs	82.6	17.4	W	1	0	—	28	17
Zágráb	82.9	19.5	SE	1	4	—	28	17
Fiume	82.5	22.8	SW	1	4	—	27	18
Szeged	82.8	18.1	SE	1	1	—	29	15
Temesvár	82.2	19.8	E	2	4	—	29	17
Nagyvárad	82.2	18.6	S	1	4	—	31	15
Kolozsvár	82.8	14.2	NW	1	8	—	26	8
Nagyszombat	82.5	15.2	SSW	1	8	—	26	11
Szatmár	—	21.2	—	1	8	—	28	17
Eger	—	15.8	—	1	8	—	30	14
Arvavárja	—	17.2	NW	3	3	—	28	13
Selmezbánya	—	16.7	NW	2	4	—	25	19
Komárom	—	0.0	—	—	—	—	—	—
Magyar-Ovár	—	18.0	NW	1	4	—	28	14
Sopron	—	17.9	NW	1	4	—	28	15
Eszék	—	21.6	—	1	4	—	28	21
Cirkvenica	—	19.0	—	0	0	—	32	12
Dabreczen	—	20.0	SW	2	0	—	29	14
Kecskemét	—	18.0	W	1	0	—	24	16
Orosháza	—	21.2	NW	0	4	—	29	16
Arad	—	0.0	—	—	—	—	—	—
Zombolya	—	19.0	NE	1	4	—	30	16
Verscez	—	0.0	—	—	—	—	—	—
Orsova	—	15.4	NW	2	4	—	31	16

BENYOVSZKY EZREDES ELTÜNÉSE

— Történelmi regény az alkotmányosság első éveiből. —

IRTA: DÉRI GYULA.

45

És amikor az előszoba ajtaja felé fordultak, az ajtó megnyílt és belépett rajta — Gyöngyössy.

Magából kikelve állított be, és nem törődve a látogatóval, elkezdett kiabálni:

— Két óra óta járom a bolondját, és nincs semmi eredmény. A ciklik beküldőjét sehol sem ismerik, azt lehetetlen megtalálni.

Bérczyné a rémre mutatott.

— Dehogyan lehetetlen, — itt van, Simon Széver ur, ő az!

A hatvanéves, magas, kövér Gyöngyössy dübölt eltorzult ábrázattal mérte végig Simont.

Az negyvenkétéves, szikár, izmos testű férfi volt és izgatottsága most a tetőpontra ért.

— Ön az? — kérdezte rekedt hangon a főispán és bozontos szemöldöke alól ijesztő tekintetet vetett Simonra.

— Nem tartozom önnek felelni! — szólt Simon durván.

Gyöngyössy a következő pillanatban föl-emelte a vastag nádbotját és fejbe vágta vele.

Simon az oldalzsebe felé nyúlt, hogy előránts a revolverét, Gyöngyössy azonban másodszor is ütött és a kezét találta.

Simon most a balkezevel akarta előrántani a fegyvert, ám a harmadik ütés a balkeze ujjait is véresre zúzta.

Pusztá kézzel rohant most Simon a támadójára.

Ujjaiából vér fakadt, de elég ereje volt még ahhoz, hogy egy negyedik ütést kiállva, a bot alá kerüljön. Gyöngyössy testéhez érjen és torkon ragadjja.

Bérczyné eddig némán nézte a dula-kodást.

Most, mikor a bátyját veszélyben látta, a rém mögé állt és ugyanazt tett vele, amit ő tett: torkon ragadta és fojtogatni kezdte.

A rém most eleresztette Gyöngyössyt és egy gyors mozdulattal kiszabadította magát.

— Ön is ellenem fordul, Sofie! — hörgögte rekedt hangon. Az ezreim daczára, amit önnek adtam!

Bérczyné a két betéti könyvet, mely az asztalon hevert, a rém lábához dobta.

Az gyorsan fölszedte a földről, azután felkiáltott:

— Ezért egy élet fog elpusztulni!

És kirohant az ajtón.

XIV. FEJEZET.

A ezinkostárs.

A Hamilton Vilmostal való beszélgetés után pár nappal Bécsbe utaztam.

Ezt az utazásomat Langscheidt Alfonz báró kinyomozása tette szükségessé.

Ez a Langscheidt Alfonz volt egyike annak a három urnak; akik Godda Freddemet az Ujvilágba kísérték azon az emlékezetes éjszakán, mikor az énekesnő Vályival táncolt és tőle Benyovszky felől kérdezősködött.

A táncmester ismerte már korábbról, a Romano Bombo játékszobájának állandó alakja volt.

A másik kísértőt Duchange márkinak nevezte. Vályi, a harmadikra azt mondta, hogy egy színészféle, borotvált arcú ember volt.

Ez a színész nem volt más, mint az álnévű lord.

Vályi a lordot ezelőtt nem látta soha, a kockás-szürke ruhájában azért nézte színésznek.

Pár nap múlva aztán az egész társaság elutazott Budapestről.

En ezt a látogatást meg tudtam magamnak magyarázni.

Az ál-Fitzmaurice lord semmiesetre sem dicsékedett el azzal a kedvesének, hogy a vetélytársát eltette láb alól.

Az énekesnő azonban olvasta a lapokat és kérdezősködött az ezredes sorsa felől.

Ha Fitzmaurice azon a július 17-iki estén, amelyen az ezredes eltűnt, nem volt a leány közelében s ha Godda Freddem tudta azt, hogy a Benyovszkyval való viszonya nem maradt titokban féltékeny imádoja előtt, gyanuba kellett ezt fognia.

Gyanuját talán nem fejezte ki nyíltan, de szapora kérdéseiből a lord sejthette, mire gondol a leány és mindent kigondolt, hogy gyanuját eloszlassa.

Bizonyára mondta neki azt is, hogy az ezredes eltűnése nem volt egyéb rossz tréfánál, amit valami asszony vagy pénzhistoria tett szükségessé és hogy azóta különben az ezredes már látták is Budapesten.

Például az Ujvilágban, ott sokan állítják, hogy beszéltek is vele. Godda Freddem ekkor követelhetette, hogy menjenek el tehát az Ujvilágba. Ez elől nem lehetett kitérni és így történt meg a látogatás.

Hogy ott aztán a leány Waltherral táncolni akart, ez lehetett hirtelen jött szeszély, a bohém vér megnyilatkozása; de lehetett számítás is, hogy alkalma legyen Walthert lekötölni, vele beszédbe elegyedni és így megtudhassa tőle, amit akar.

Az ok, ami engemet Bécsbe vitt, az ennek a két embernek a kinyomozása volt.

Egyik sem volt olyan idős, hogy életben ne lehetek volna még.

Hogy miért kerestem őket Bécsben, ennek nagyon egyszerű oka volt.

Ezek az emberek ugyanis, mind a négyen Bécsből jöttek Budapestre és innen oda utaztak vissza. Már most a bécsi rendőrségről nem volt szabad azt a gyámoltalanságot feltételeznem, aminck a Thaisz-aérabeli itteni rendőrség oly fényes bizonyítékait szolgáltatotta.

((Folyt. köv.))

SZINHÁZAK.

Csütörtök, 1912. augusztus 22-én.

KIRÁLY SZINHÁZ.

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Írta: Marjos Ferencz. Zenejét szerkesztette: dr. Rényi Aladár.

Személyek:

Agárdi Guidó gróf Szirmai
László, fia Király
Howard Dorothy Lonczy A.
Rózi Fedák S.
Csibrákné Gerő I.
Zapolya, igazgató Ráthay
Kállai, önkéntes Simai
Rozsnyai, riporter Balázs
Schwarz, bankhiv. Dévényi
Itatos, színész Sáfány
Egressi, színész Polóty

Kezdeté 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ. (BUDAI SZINKOR)

Az ezred apja.

Ebóház 3 felvonásban. Írta: Moroz Eon és Durieux. Fordította: Heltai Jenő.

Személyek:

Pontin, huszárez. Tábori
Borjean kapitány Solti
Daradellai lajnagy Vidor
Tizi szőga Cseh
Közlegző Kardoss
A felesége Légi Klára
Lucienne Penyóné
Tanczosó Baitó E.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Zarva.

BUDAPESTI SZINHÁZ

Kristóf, te csalsz!

Enokos bohózat 4 felvonásban. Írta: Lauf Károly.

Személyek:

Zathuretzky Kristóf Szerényi
Anna Veszpréminé
Eva Szőlősy R.
Dr. Kovács Rózsahegyí
Csiz Muki Ferenczy
Csendes Richárd Szabolcs
Csalárdi Pékete
Zokogó Fülöp Pataky V.
Kövér Tódor Fenyvesy
Sarolta, neje Dellina

Kezdeté 1/2 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM. VII. Erzsébet-körut 31. Telefon 110-22.

Ma este 8 órakor legelsőrangú színházi és varieté-előadás.

Az utólérhetetlen augusztusi műsor.

A bicikliző Klein-család Budapest kedvencei. Lydia & Amelys, Smaragda, Bros. Redam, Tihamér találmánya. The 7 Bathing Belles. Solti Hermin, Szász Ilona, Virág Jenő új szöveggel és a többi elsőrendű attrakció. Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum pénztárána és a városi jegyárúsi helyeken. Előadás után Royal-Cabaret! Vasárnap, augusztus 25-én délután 3/2 órakor az első mérsékelt helyára nagy családi előadás teljes esti műsorral.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazg.

VI., Nagymező-u. 17.

Az előadás kezdete 8 órakor. Jegyértékét 10-1 és 3-6 óráig.

Ma és minden este

LES PEREZOFF

Jelenet a Café Americainban.

A csodalámpa. A legújabb a vetítő-művészet terén.

Mr. Robins Utánoztetés Permanés A csalogány-duett.

PHILLI THIENEL

a bécsi Raimundtheater tagja és további 14 különleges szám.

Szt. Lukácsfürdő nagyvendéglője

Eudán FREY GYULA vendég-lős, a parlamenti Árkád-vendéglő bérője személyes vezetése alatt.

Elsőrangú vendéglő és kávéház.

Háromszor naponta hangverseny

SILVING BERTHOLD

karmester vezetése alatt

a Budapesti Filharmonikusok Társasága

Városmajor szanatórium és vizgyógyintézet

Budapest, Városmajor-utca 64. szám.

Telefon 33-99.

A kis Svábhegyi tankás hegy-oldalon, ősrégi árnyas park közepén, remek kiállással a budai hegyekre. Ozonúsi levegő. Budapest legeszesebb területe. Hammincz, kényelemmel berendezett szoba, közös és társalgó-helyiségek, előkelő és meleg családi otthon. Nagy vizgyógyintézet. A vizgyógykezelés összes eljárását szén-

savas, sós, mór, fenyő, villamos és fényfürdők. A szanatóriumban rendelkeznek: emésztőszervek betegsége, anyagcsere-bántalmak, cukorbetegség, máj, epekövek, veszhajek, neurasthenia, hágyarizsorvadás ellen, soványító és hizálókurák osztálya. — Iszapfürdő: cseréypalvi dr. Koczma Deza. Félvétel a szanatóriumban egész nap.

Telefon 88-99.

Schottola Ernő gyáros Budapesti

VI., Váci-körut 13. és 53. sz. az E. Mabillo Frères Amboise cég képviselője.

▲▲▲

▲▲▲

Arjogyzék ingyen és bérmentve

Arjogyzék ingyen és bérmentve

▼▼▼

Borsajtók. Szőlőzuzók.

Bor szivattyúk, minden rendszerben.

Bor fejtőtömlők „Extra” minőségben, védjeggyel.

Borszűrők minden nagyságban és minden rendszerben. Pincegazdasági cikkek, palackfejtőtömlők, parafadugók, önkupakok stb. stb.

EUROPA NAGY-SZÁLLODA

BUDAPEST, NAGYMEZŐ-UTCA 11. SZ.

az Andrássy-ut sarkán. — Villamos vasút és földalatti vasút a szálloda előtt. — Az Operaház, színházak és orfeumok közvetlen közelében.

Teljesen újonnan átalakítva

Fürdők. Elsőrangú étterem a házban. Autóbuszok a t. vendégek rendelkezésére. Telefon 170-48. MANDL ALBERT igazgató.

Közvetlen keleti behozatal.

Valódi Perzsa és Smyrna szőnyegek

nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfele részletfizetésre is. emelést nélkül

SZÖNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

A világhírű eredeti angol The Champion és Premier

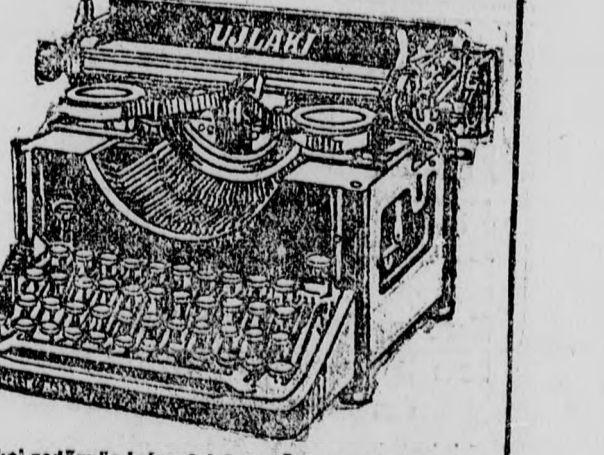

kerékpárokat dupla harang-csapággal és szabadonfutóval, 3 éves évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részlete adjuk és kerékpár-alkatrészeket az egész világon létező összes kerékpárkereskedéshez, kúlis és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, kónuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen leszállított nagyban eredeti gyári áron szállítunk vidékre is. LÁNG JAKAB és FIA kerékpár- és alkatrészkereskedők Budapest, VIII., kerület, József-körut 41. sz. Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körut 6. Diszjargyékunk 1300 képpel kerékpár- és alkatrészekről ingy. és bérn.

Weinberger és Fodor az 535795

sportcikkek áruháza. FOOTBALL cikkekben az ország legnagyobb raktára. IV., Harischbazar 4. Telefon 113-59. Minden sportágról külön arjogyzék ingyen.

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös íróasztalok. — Összerakható könyvszekrények. — Angol bűrgarnitúrák. — Redőnyös aktaszekrények. — Teljes irodaberendezések. UJLAKI BELA modern amerikai irodabürotelepe, Budapest, VII., Erzsébet-körut 28. sz. Arjogyzék ingyen. Telefon 122-60.

CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telefon 107-64. Ma, csütörtökön 2 előadás 2

ROYAL-ORFEUM: Erzsébet-körut 31. Telefon 110-22.

Minden este 8 órakor az utólérhetetlen augusztusi műsor.

A bicikliző Klein-család Budapest kedvencei.

Lydia & Amelys A mexikói nagybácsi
Smaragda Gúgü
Bros. Redam Tihamér találmánya
The 7 Bathing Belles

Solti Hermin, Szász Ilona, Virág Jenő új szöveggel és a többi elsőrendű attrakció.

Vasárnap, augusztus 25-én délután 3/2 órakor az első mérsékelt helyára nagy családi előadás teljes esti műsorral.

Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum pénztárána és a városi jegyárúsi helyeken.

Előadás után ROYAL-CABARET

BRISTOL

Elsőrangú szálloda. Kávéház és étterem.

BUDAPEST-DUNAPARTON.

Heti műsor:							
Augusztus hó	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Szinkor)	Uránia	
23	Péniek...	A tolvaj	Leányvásár	A frankfurtiak	Az asszonyfaló	A zsidónő	Razzia
24	Szombat...	Mindenütt jó	A gósák	Sárga lilium	Kristóf te csalsz!	A kis bar. tñő	—
25	Délután: Vasárnap — Este:	A gólya — To	A csók-szanatórium	Sasfűk	Kristóf te csalsz!	Az aranyzakas	—
		Leányvásár	A frankfurtiak	Az asszonyfaló	Szul m t		

SZINHÁZAK.

Csütörtök, 1912, augusztus 22-én.

VISSZINHÁZ.

Toto.
 Bohózat 1 felvonásban. Irtá: Feydeau Georges. Fordította: Heitai Jenő.
 Személyek:
 Follavoine Góth
 Follavoine-né Góthné
 Choilloux Vendrey
 Choilloux-né Molnár A.
 Truchet Kemenes
 Toto Lakos E.
 Szobaleány V. Kész R.

Utána:
A golyó.
 Bohózat 3 felvonásban. Irtá: Mayo M. Fordította: Hervay F.
 Személyek:
 Hardy Alfréd Tihanyi
 Jinks Jimmy Tanay
 Kitty Mészáros G.
 Aggie Pallay R.
 Maggie Lenkeffy I.
 Egy fiatal anya Makay M.
 Első rendőr Balassa
 Második rendőr Kerlész
 Alfréd titkárja Szatmáry

Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Karenin Anna.
 Dráma 4 felvonásban. Irtá: Tolsztoj után Guiraud.
 Személyek:
 Karenin gróf Sebestyén
 Anna, a felesége Báthory G.
 Oblonszki herceg Kerlész
 Wronszky gróf Lugosi
 Miagkaja grófné Dobos M.
 Cherbatzky herceg Réthoi
 Serspuchovszky herceg Pártos
 Levin Papp
 Kitty Tóth I.
 Twerszkoj hercegnő Csatalai J.
 Nordsztonne grófné Gerő I.
 Szomatov Huszár
 Szomatovné Zala K.
 Jachvin hadnagy Vándori
 Makhotin Pethő
 Tabornok Dobi
 Nasztja P. Tárnoki G.
 Szergiusz Lakos V.

Kezdeté 1/8 órákor.

UTÁNIA SZINHÁZ.

A tenger.

Kezdeté 1/8 órákor.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22

Ma és minden este pont éjfélkor nagy nemzetközi cabaret előadás. szenzációs ének- és táncatrakció! Többek közt: Alice Allings, Hella Wenig, Berta Waltero, The English Meermaids, Mery Byron, Helene Kirohhofer, The Beautiful Lavarin, Mirka Franka, Klein Sextett, Lydia & Amelys, Sisters Sylvester, Arany Sári, Regina de Matignon, Fodor Vilma, Kelemen Böske, Antal Irén, Olina Elza, Feledi Margit Daisy Grey, Szalóky Szidi, stb. stb. Kukó Vince zenekara. Bal-mabile. Keringőverseny reggelig. Új nóták, új táncok. Kedélyes mulatság.

Kartellen kívül!

T. c.
 Van szerencsém szíves tudomására adni, hogy **VIII., Karpfenstein-utca 31-33. sz.** alatt a mai kor igényeinek megfelelő

sörnagykereskedést

nyitottam.
 Miért is azon kellemes helyzetben vagyok, hogy úgy ár tekintetében, mint sörminőségben bármely más céggel a versenyt felvehetem, kérem nagybecsű megrendelésével engem új vállalatomban támogatni, melynek pontos és lelkiismeretes kiszolgálásáról előre is biztosíthatom.
 Maradok kiváló tisztelettel
SZIMANDL JÓZSEF
 vendéglős és sörnagykereskedő.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
 (Főpostával szemben)

SZÁSZ-FÉLE NYILVÁN. MAGAN ELEMÍ. LEÁNY- ÉS FIU-ISKOLA

BUDAPESTEN :: VI. IZABELLA-UTCA 48. SZAM

Ön már tudja? hogy minden árban kaphatja a legjobb és legolcsóbb készítményű **amerikai cipőket.** Szélesvázas, az ország minden részébe. Meg nem felelőtlő közelebbiek. 20 K-án felül bérmentve. — Kérjen ingyen árjegyzéket. Szold és pontokiszolgálás. Kivonat az árjegyzékből:

Elegáns férfi-cipők
 box- és chevro-bőrű, utolsó dívatu, cugos, fűzős 10, gombos 1 K és feljebb.

Amerikai és angol cipők, elszá- kithatatlan 14, 16, 18, 20 és felj.

Gyönyörű női-cipők
 box- és chevro-bőrű, cugos, 9, fűzős 9.50, gombos 10 és felj. Sikkes amerikai és angol cipők, fűzős és gombos 13, 15, 18, 20 és feljebb. 12932

Hygienikus gyermek-cipők minden árban.

Mérték stáni készítés leg- finomabb ki- vitoben.

„Új módszer!” Orthopéd-cipők fejés lábra lábráj után készülnek

Pongrácz S. Sándor Budapest, VII., Szondi-u. 23a. nyugati pályaudvar közelében.

HANGSZER-OTTHON

Fekete Mihály, Budapest, VIII., József-körút 9/a.

Herkules beszélőgép, erős szerkezettel, 10 darab tetszés szerint választható nagy dupla lemezzel és 200 tül 40 korona. Verseny nagy beszélőgép 10 dupla lemezzel és 20 tül 50 korona.

Árjegyzék és lemez-műsor jegyzék ingyen. Készpénzfizetési árak.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Augusztus hó 17-étől naponta Kezdeté 1/9 órákor. 9 órákor:

A vörös Bernát

és 11 órákor:

Zavaros rokonság

Bohózatok. Irták: Glinger és Taussig. Ford. és átdolg. Steinhardt Steinhardt, Mnnyadi, Ríza Giza új kuplékkal. Éjjél-től hajnalig a remek télikertben cabaret és tánc és Sárközi Pista cigányzenekara.
 Jegyek: délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6-ig a mulató pénztáránál, egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban Andrassy-ut 19. és a Hungaria fürdő pénztáránál kaphatók.

218.977. szám. A I. a.—1912.

Uj vegyesvonal forgalomba helyezése a Zágráb—máv. csáktornyai vonalon.

F. évi szeptember hó 1-től kezdve a Zágráb Máv. csáktornyai vonalon Varasdól—Csáktornyaig egy új vegyesvonal fog forgalomba helyezni, mely Varasdól reggel 7 órákor fog indulni és Csáktornyára reggel 7 óra, 22 perczkor fog érkezni.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.
 (Utánnyomás nem díjazatik.)

ALKALMI SZÖNYEGER BUTOROK CSILLÁROK

Alkalmi Butoráruházban

VIII. ker., Baross-utca 9. szám, (az egész házban.)

szalon- és búrgar- niturák, teljes lak- berendezések legol- csóbban kaphatók az

GRÓF MONTE CRISTO

DUMAS nagy regénye négy kötetben teljesen megjelent.

Mindazok akik előfizetnek az **UJ IDŐK**-re

ingyen kapják

a rendkívül érdekesítő 1200 oldalra terjedő munkát. — AZ UJ IDŐK elő- fizetési ára félővre 10.— korona. — Kiadóhivatal: Bpest, VI., Andrassy-ut 10.

Házi cukrászat.

A fogak, kéz s köröm ápolása és annak gyógyítása. A női szépség ápolása. Gyer- mekbetegségek s azok gyó- gyítása. Pecsényék s vadak készítése. Gyors segély, orvosi tanács- adó. Társasjátékok otthon s a szabadban. A szerelem könyve. Hölgyek tanácsadója stb. stb.

Ezt a tíz kötet hasznos és nélkülözhetet- len könyvet minden ráfizetés nélkül ingyen és bérmentve megkapja mindenki,

aki hat koronával félővre előfizet a legnépszerűbb asszonyújságra a Kürthy Emilné szerkesztésé- ben 18 esztendő óta megjelenő **„Háztartás”-ra.** Ennek a pompásan szerkesztett lapnak az országban huszezer elő- fizetője van és mindent felőlel ami asszonyt, leányt családot érde- kel. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld: a Háztartás kiadóhivatala Budapest, VI., Eötvös-utca 36. szám.

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhön

ALAPITATOTT 1825. ALAPITATOTT 1825.

Magyarországi fiók:

Bpest, IV., Kossuth-Lajos-utca 4. (Standard-palota.)

Évi bevétel	37,326.000 korona
Kiutalt nyoroményrészek	196,939.000 "
Vagyon	312,500.000 "
Halálesetek folytán kifizetve	708,000.000 "

A „Standard” kötvényeinek nevezetesebb előnyei

Késztelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világkötvények. — Kötvények érvényben tartása díjzétések elmulasztásánál. — Tőkesítés és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltét- len ártetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szaba- láboru- biztosítás népiölkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegeség tucatzárja 12.- koroná. 3 tucatzárja 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. szigorúan rendezve 3, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Bőrbutoripar!

Kendi Antal,
Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivitel és árak tekintetében különös előnyt nyújt. Angol bőrbutorok, ebédülő székek, foteoullók, férőszobák és irodahelyiségek butorítása!

Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

ADORJÁN ANDOR
könyve:

SORSOK ÉS PÁLYÁK
Irodalmi arcképek
Ára 3 kor.

Kapható:

LAMPEL R. Könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nél
Budapest, Andrássy-ut 21
és minden könyvkereskedésben.

FÉRFIAK NEMI BAJAIT

hugyszervi bajokat, syphilit, önfertőzésből származott idegbajokat, különösen pedig a **férőgyengeség** (impotencia) **makaos alakjait**, melyek már más kezeléssel dacoltak, meglepő eredménnyel gyógyítja racionálisan kombinált módszerével számos évi gazdag tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI
szpecialista, v. kórházi orvos (a nemi betegek osztályán)

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalan válasz. — Kivánatra gyógyszerek.
Rendelés: 9-3, este 5-7-ig.
Budapest, Rákóczi-ut 8/a.
(Lépcsőházi bejárat.)

VÉTKEZIK

önmaga ellen, minden nemi betegségben vagy nemi gyengeségben szenvedő, ha nem olvassa el **Dr. GARAI** hírnöves szakorvos

Hasznos tanácsadó
minden férfi és női nemi betegségben

című számos ábrával ellátott könyvet, mely az összes férfi és női nemi betegségek leírását, okait és gyógyításait tárgyalja népszerű előadásban. A könyv ára 3 korona, mely összeg 10 filléres levélbélyegekben is beküldhető. Zárt borítékban bérmentve küldi a szerző.

Dr. GARAI,
Budapest, Andrássy-ut 24. sz.

Rendel. hugyszervi, bőr, és nemi betegségeknek délelőtt 10-10 délután 4-ig és este 7-8-ig.

DARANYI LEGYAZAB MODELLO

Számoló
ÉS LÁTHATO IRÁS

összeadógépei

nem szorúlnak reklámra.

Díjmentes bemutatás az ország bármely helyén.

Telefon 130-54.

DARANYI MIKSA
Első Magyar Számoló- és Összeadógépek Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénytársaság áruosztálya
Budapest, VI., Váci-körut 37.

PETROLNERUDA
A LEGJOBB HAJÁPOLÓZER

Neruda Nándor
Gy. és Kir. Udvt. Szállító
BUDAPEST, IV. KOSSUTH LAJÓ/ U. 7.

ÉLŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN
VI., Teréz-körut 5. sz. I. em.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Gazdag
brazíliai hölgy, serfőzde-tulajdonos, egyedül álló gyermektelen özvegy, szép és derék, gyorsan hazaságra lépne egészséges, jellemes emberrel, akár vagyonnal is. Fides, Berlin 18.

Csészlőkészletek
minden nagyságban, legkisebb szerkezetben, teljes szavatossággal, kedvező árban és előnyös fizetési módzatok mellett, azonnali szállításra ajánl Szűcs Ödön gépkészkeskedelmi vállalata. Budapest, Nagymező-utca 66.

Boroshordók
új és keveset használtak, minden nagyságban, erős szlavoniai tölgyfából, bor-szivattyúk, „para” bor-tümlők, borsajtók, szőlő-zuzók, pincefelszerelési cikkek olcsóbban, mint bárhol Klein Arnold, Budapest, VII., Rombach-utca 8. sz. Telefon 57-72. Árjegyzék ingyen.

Még nem létezett
rendkívüli kedvező fizetési feltételekkel szállítunk háló-, ebéd-, uriszobák és szalonbutorokat, szal-loda-, kávéházberendezéseket, rézbutorokat, csillá-rokat, zongorákat helyben és vidékre. Butoralbum 1 korona. Állandó butor-és lakberendezési vállalat, VII., Dohány-utca 28. sz.

Könyvtár,
aráságoknak, műkedvelők-nek, magánzóknak több száz kötetből álló kézi könyvtár, tudományos és szépirodalmi művek, köz-tük értékes kiadások és hungarikák, kisebb részle-tekben is eladó. Szives megkeresések a kiadóhí- vatal utján **Könyvtár** jellegével keretnek.

Nappali
kereskedelmi szakfolyam (Engedélyeztetett a 40988 —1910. sz. min. szerve-zett alapján.) A tanfolyam fentartója a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete és előja keres-kedelmi tisztviselőik ki-képzése. A tanfolyamra oly nők és férfiak léphet-nek, akik a polgári iskola 2—4-ik osztályát elvége-zték és 14-ik életévüket betöltötték. Kezdő és ha-ladó csoportok. Időtartam 6 hó. Állásközvetítés. Tá-jékoztató. Telefon 79—45. Beiratkozásokat elfogad az igazgatóság, **Andrássy-ut 67.** (bejárat a Vörös-marthy-utcaról.) Elnök dr. Vázsonyi Vilmos orsz. kép-viselő. Igazgató: Aranyosi Miksa felsőker. isk. igazgató

Ananászbarackot,
csemegeszőlöt postakosa-ranként K 8, táblakörte, csemegeszilva, csemege-alma K 4. Turkesztán-dinnye, paradicsom, uborka paprika, tejeskukorica 1.60 ismételődnak, előnyár-ajánlatot Szabó Géza, Bu-dapest, Mátyás-utca 9.

Csemegeszőlöt,
Iekvárbarackot postakosa-ranként K 7.50. csemege-szilva, táblakörte, rétes-alma vegyesen K 4.— Turkesztándinnye, uborka, paradicsom, paprika, tejes kukorica K 1.60, Szabó Csongrádról.

Herfejtőgépek
minden nagyságban, leg-teljesebb szavatossággal azonnali szállításra leg-előnyösebb árakban meg-vételre ajánlatnak. Szűcs Ödön Budapest, Nagy-mező-utca 66. sz. cég által.

Német szóra
elfogad szépeességi url család elemibe járó gyere- ket. Gondos ellátás és nevelés. A német szó el- sajátítása biztos. Egész- séges, szép vidék. Cím a kiadóhivatalban meg- tudható. 6196

Opera-pensio
Bpest, VI., **Andrássy-ut 21.** Gyönyörű szobák. Kötő könyha. Legszolidabb ot-ton családok és egyesek részére. Club és hivatal- nok ebédek mérsékelt ára- kon.

Tokaji szamorodni
1906. évi 5 liter 11 koro- na, tokaji édes asszu bor 5 félliteres üveg 12 koro- na bérmentve, **Brittner Lajosnál, Tokajban.**

Ügyvédjelöltet
keresek szeptember 1-re Dr. Izsó Bertalan ügyvéd Tornán.

Tátral málnaszörp
5 kllós postakosarakban K 8.— **Barta József** konzervgyára Felka (Szepes- megye).

Zálogczédulát,
brilliantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttár- gyakat, szobrokat és olajfestményeket ve- szek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Saját gyártmányú fűrdőká- dak 14 kor.-tól feljebb, fűtendő kádak 60 kor.-tól feljebb. Elvált- lakok mindenféle kútszivattyúk és házi vízvezeték-berendezése- ket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselenyi-ut 51/E. Telefon 115-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Soha nem létezett
rendkívül ked- vező fizetési feltételek mel- lett szállítunk helyben és vi- dékre teljes lakberendezé- seket, valamint egyes butorda- rabokat rész- letfizetésre.

Modern lakberen- zési vállalat ::
Budapest, IV. ker., **Gerleóczy-utca 7. sz.**
D iszes butor- album 1 kor.

Ajtók, Ablakok
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méret- ben és alakban, igen ol- csón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÖLLŐI-UT 123.
Telefon: 62—80.
Alapított 1886-ban

Zálogczédulákat
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyö- ket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmen- tessen kiváltak és tel- jes értékét kifizetem.

Singer Jakab
ékezerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Csillárok
rézből és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, leg- jutányosabb áron szállít

Schulz-csillárgyár
Rózsá-utca 109. Podmaniczky- utca mellett. Telefon 108—07.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 telomelet. Vétel és eladása használt és új polgári, urasági lakberen- dezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szö- nyegek, csillárok.
Telefon 32—13. 28598

AZ
ATHENAEUM
KÖNYVTÁR
legújabb kötete:
Minden idők legnagyobb frójának két ismeretlen remekműve.

TOLSZTOJ:
Hadzsi-Murát (Regény)
Az Ördög (Elbeszélés) 190
374 old. ... Ára

Eddig megjelentek:
KÓBOR TAMÁS: Komé- diák. Nov. (424 old.)
BIRÓ LAJOS: Glória. No- vellák (448 old.)
BALZAC: A számbőr. Regény (387 old.) For- dította Barsányi K.
ZOLA: Pascal orvos. Ref. (448 o.) Ford. Gerő A.
DICKENS: Két város. Ref. Ford. Bálint M. (448 o.)
ANATOLE FRANCE: A Pin- guinek szigete. Regény. Ford. Böllény Gy. (320 o.)
CSEHOV: Az orvos fele- sége és más novellák. (384 oldal)
BÖLSCHÉ: Szerelm az élték világában. (1152 oldal). Két kötet

Minden kötet ára ... 190

• Kapható minden • könyvtárban. Kijadja az Athenaeum írod. és nyomdai r-társ

Gyorsírás és gyorsgépírás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényo- gesen megnagyobbított mo- dern higienikus új helyi- ségökben (Andrássy-ut 12.) tartanak. Legalapo- sabb kiképzés gépírás- magyar és német gyors- írásban. — Gabelberger-Markovits rendszer. Be- fratközás naponként. Tan- díj igen mérsékelt. Díj- mentes tantárgyak: ma- gyar-német helyesírás, 'Kartothek' amerikai köny- velési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és szá- mológépek kezelése. Pár- huzamosan esli tanfolya- mokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk **Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.**

MIKSZÁTH KÁLMÁN
utolsó könyve:

Tövisszes látogatóban
Elbeszélések
(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó el- beszélései és regénytöre- déke.)
Ára fűzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható:
LAMPEL R. könyv- kereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyv- kereskedésben.

Títhos betegségek
hugycsőfolyás, hugycsőszűkületek, hólyagbántalmak, altesti sebek, borbetegségek, bujaker (syphilis) az énterfozes utó- következményei, magömlések, cigyengült férfierő, női nemű bajok, méhbeteg, fehér folyás, Ideg- bántalmak stb. stb. alapos gyors és gyö- keres gyógyítására a foglalkozás zava- rása nélkül bevált, sikeres és lelkiime- reles gyógy módjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai
hírneves szakorvos rendelő-intézetet
Budapest, VI., **Andrássy-ut 28.**
FELTÜNÉS MÉLKÜL eredményes gyógyít- ás levelileg is.
Kívánatra gyógyszer ről is gondoskodik.
Rendel hétköznapon 10 órától 4 óráig és este 7—8-ig. Vasár- nap délután 2 óráig.
Ehrlich 606 javított
Joha oltások! Levelekre azonnal válaszol.

Kitűnő fegyverek
öröknek. önvédelemre, vadászatra és szoba- dísznek. Werndl gya- logsági fegyver 5 kor., szurony hüvelyvel 1 K Werndl lovassági kara- bély 16 korona, Kro- patschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szu- ronnyal 25 K. fegyver- szíj 1 korona, éles töl- tény darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Ka- tonai puska műves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknál, Buda- pest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék kívánatra díjmentesen.

OLÁH GÁBOR:
KORUNK HÖSE
Verses regény.
Ára 3 korona.
Kiadja a **FRANKLIN-TÁRSULAT.**
Kapható: **Lampel R.** könyvkereskedésben (Wodianer F. és Fiai r.-t.) Budapest, VI., Andrássy-ut 21 és minden könyvkereske- désben.

INGYEN
kölöd érdekes árjegyzéket fényképezőgépek és kollékokról
Chmura S.
optikai műintézet
Budapest,
IV., Ferenciek-tere 2. sz.

„Hungária
beszélő - gépek
tűcsészernélküliek is kizárólag eredeti első- rangu gyártmány, rész- letfizetésre is olcsón kaphatók,
Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körni 4.
Kérjen árjegyzéket.

„OLLA”
hebizonyíthatóan a legjobb higienikus gummi- különlegesség. 2 évi jóállás. Mindenütt kapható. — Árjegyzék ingyen. — „OLLA” gummi- gyárból Wien II/817 Prater- strasse 57

Függöny
Kongressz - szövetek
85 és 110 cm. széles méterje 75 fill.-től fel- jebb. Kérjen mintákat.
Bérczi D. Sándor
közimunka nagyiparos Budapest, VI., Dessewffy-ut. 5.

Illusztrált korrajz a párisi kommunáról!
RÁKOSI VIKTOR
A PÁRISI GYUJTOGATÓK
(A kommun története)
Regényes korrajz
Ára fűzve 6 korona, vászonkötésben 8 korona.
Kapható **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Soványosság
Az egyedüli eredmén- től kísért háziaszer a dr. William Harley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyer- nek — Hölgyek remek köblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jót- állást. Verszegénység, gyengesség, idogesség ellen és gyomorbafo- soknak nélkülözhetet- len tápszer. Kijuttatva: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden orszá- ból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati uta- sítással. Főraktár Ba- lazs Mór E. Budapest, VII., Isván-ut 11. II/A. Telefon 156—80.

Készpénzért
vagy hitelképes egy- neknek kedvező felté- telek mellett szállítok tel- jes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen
olcsón
sehol nem kap modern háló, ebéd-, uri és sza- lon szobákat stb. Gyö- ződjön meg, tekintse meg zsúfolt raktárár- mat, itt jutányosra
vehet
a leggyorsrúbbtól a legdiszesebb hitvittel minden fajta
BUTOR
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó özője
BUDAPEST,
Váci-körnt 9. szám
(Bejárat Szerencs-utca 1., I. em.) Árjegyzék in- gyen. Album 1 K.